

MIEJSKI INFORMATOR

dla

MIESZKAŃCÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Stan prawny na 31 marca 2022 roku

Lublin, marzec 2022 rok

Zespół Redakcyjny

Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urząd Miasta Lublin

Joanna Olszewska

Grażyna Dudek

Anna Kocot

Łukasz Tyzo

Wersja elektroniczna

Spis Treści

Orzecznictwo	8
1. Orzecznictwo do celów pozarentowych	8
1.1. Orzeczenie o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia	10
1.2. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia.....	11
1.3. Orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień.....	13
1.4. Legitymacje osób niepełnosprawnych	16
1.5. Karta parkingowa	17
1.5.1. Karta parkingowa dla osób niepełnosprawnych	17
1.5.2. Karta parkingowa dla placówek	19
1.5.3. Tryb wydawania karty parkingowej	20
1.5.4. Uprawnienia wynikające z posiadania karty parkingowej	22
1.6. Wykaz bezpłatnych miejsc parkingowych w Lublinie dla osób niepełnosprawnych.....	24
2. Orzecznictwo do celów rentowych	38
2.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w Lublinie	38
2.1.1. Ocena niezdolności do pracy.....	38
2.1.2. Rodzaje świadczeń.....	43
2.2. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny	46
2.2.1. Renta rolnicza	46
2.3. Program rehabilitacji leczniczej ZUS i KRUS	48
Edukacja oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	50
1. Orzecznictwo do celów edukacyjnych	50
2. Wczesne wspomaganie rozwoju (WWR)	51
2.1. WWR w przedszkolach	52

2.2. WWR w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych	53
2.3. Wiodący ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczy	54
3. Edukacja dzieci i młodzieży	56
3.1. Opieka nad dzieckiem do lat 3	56
3.2. Uprawnienia niepełnosprawnego ucznia	59
3.3. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w Lublinie	65
3.4. Edukacja w wieku przedszkolnym	68
3.5. Edukacja w wieku szkolnym	69
3.6. Pomoc materialna dla niepełnosprawnego ucznia	74
3.7. Programy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wspierające uczniów niepełnosprawnych	79
3.8. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii	79
3.9. Szkoły i placówki prowadzone przez Miasto Lublin, w których funkcjonują oddziały integracyjne lub specjalne	81
3.10. Wykaz placówek niepublicznych, w których prowadzone są zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	83
4. Studenci	85
4.1. Programy PFRON wspierające studentów	85
4.2. Lubelskie szkoły wyższe	85
4.2.1. Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej	85
4.2.2. Uniwersytet Medyczny	87
4.2.3. Uniwersytet Przyrodniczy	92
4.2.4. Politechnika Lubelska	93
4.2.5. Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji	94
4.2.6. Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie	95
4.2.7. Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. W. Pola	96
4.2.8. Lubelska Szkoła Biznesu	98

4.2.9. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	98
4.2.10. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji	100
Warsztaty Terapii Zajęciowej	102
Zakład Aktywności Zawodowej.....	105
Lubelskie instytucje kultury dostępne dla osób niepełnosprawnych	106
1. Wykaz instytucji kultury, dla których organizatorem jest Gmina Lublin .	106
2. Wykaz bibliotek, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych	109
Sport	110
1. Sport osób z niepełnosprawnościami	110
2. Wykaz klubów sportowych i innych organizacji zajmujące się sportem osób niepełnosprawnych.....	111
3. Dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	113
3.1. Obiekty basenowe.....	113
3.2. Stadiony.....	116
3.3. Hale widowiskowo-sportowe.....	118
3.4. Pozostałe obiekty	119
3.5. Informacje dodatkowe	120
Zatrudnienie i działalność gospodarcza	121
1. Zatrudnienie	121
2. Działalność gospodarcza.....	125
3. Agencje zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami	127
4. Inne urzędy.....	128
Pomoc Społeczna	130
1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	130
1.1. Pomoc Środowiskowa	131
1.1.1. Świadczenia pieniężne.....	132

1.1.2. Świadczenia niepieniężne.....	133
1.1.3. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	134
1.1.4. Usługi asystenta osobistego	136
1.1.5. Wsparcie opiekunów osób zależnych – Opieka wytchnieniowa	137
1.1.6. Filie MOPR w Lublinie	139
2. Świadczenia socjalne	141
2.1. Zasiłek pielęgnacyjny.....	141
2.2. Świadczenie pielęgnacyjne.....	143
2.3. Specjalny zasiłek opiekuńczy.....	146
2.4. Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka.....	149
3. Dofinansowania ze środków PFRON	150
3.1. Dział ds. Osób Niepełnosprawnych.....	150
3.2. Dofinansowania dla indywidualnych osób niepełnosprawnych	151
3.2.1. Turnusy rehabilitacyjne	152
3.2.2. Likwidacja barier funkcjonalnych	153
3.2.3. Program „Aktywny Samorząd”	155
3.2.4. Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego i tłumacza – przewodnika.....	156
3.2.5. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	157
3.2.6. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	159
3.3. Dofinansowania dla organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych	160
Domy Pomocy Społecznej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Ośrodki Wsparcia.....	163
Inne placówki.....	185
Programy Miasta Lublin	188
Ulgi i uprawnienia.....	189

1. Komunikacja miejska	189
1.1. Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych i ulgowych.....	189
1.1.1. Uprawnienia ustawowe do przejazdów bezpłatnych	189
1.1.2. Uprawnienia ustawowe do przejazdów ulgowych	190
1.1.3. Uprawnienia gminne do bezpłatnych przejazdów pojazdami MPK Lublin Sp. z o. o.	190
1.1.4. Uprawnienia gminne do ulgowych przejazdów pojazdami MPK Lublin Sp. z o. o.	194
1.2. Komunikacja dla osób niepełnosprawnych.....	196
2. Opłaty lokalne	197
2.1. Zwolnienie z opłaty za parkowanie	197
2.2. Opłaty za pobyt w rodzinie zastępczej	198
2.3. Opłaty za pobyt w placówce opiekuńczo–wychowawczej.....	198
3. Wymiana dowodu osobistego.....	199
Ważne adresy.....	200

Orzecznictwo

Obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

1. **Do celów pozarentowych** – orzecznictwo pozarentowe prowadzone przez Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
2. **Do celów rentowych** – orzecznictwo rentowe prowadzone przez Lekarza Orzecznika oraz Komisje Lekarskie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Lekarza Rzeczoznawcę oraz Komisje Lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), komisje lekarskie podległe: MON lub MSWiA.

1. Orzecznictwo do celów pozarentowych

Orzecznictwem do celów pozarentowych wynikającym z *ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 573)* stanowiącym podstawę do przyznania ulg i uprawnień wynikających z odrębnych przepisów, dla osób stale przebywających w Lublinie (w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności) zajmuje się Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Magnoliowa 2, 20-143 Lublin
tel.: 81 466 34 60, fax: 81 466 34 61
e-mail: mzon@lublin.eu

UWAGA:

W czasie pandemii Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności pracuje w zaostrzonym reżimie sanitarnym. Wnioski oraz pozostała korespondencja przyjmowane są drogą pocztową lub poprzez wrzucenie ich do skrzynki na korespondencję wystawioną w przedsiönku Zespołu.

Informacje udzielane są telefonicznie pod następującymi numerami telefonów:

- tel.: 81 466 34 69 orzecznictwo osób poniżej 16 roku życia,
- tel.: 81 466 34 65 orzecznictwo osób powyżej 16 roku życia,
- tel.: 81 466 34 73 karty parkingowe,
- tel.: 81 466 34 66 legitymacje,
- tel.: 81 466 34 64 odwołania.

Zespół pracuje w poniedziałki w godzinach 9.00-17.00, od wtorku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30.

Zgodnie z *art. 6 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r.*, Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie jest właściwy miejscowo do rozpatrywania spraw osób przebywających na stałe na terenie Lublina.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie jest organem I instancji wydającym (w ramach orzecznictwa pozarentowego):

- orzeczenia o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia,
- orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób, które posiadają orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, o których mowa w *art. 5 i 62 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*,
- legitymacje osób niepełnosprawnych,
- karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* oraz *ustawy z dnia 23 października 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym* oraz niektórych innych ustaw.

1.1. Orzeczenie o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16 roku życia

UWAGA:

Orzeczenia wydane na czas określony, których ważność upłynęła w terminie od 9 grudnia 2019 r. do 7 marca 2020 r. zachowują ważność, pod warunkiem złożenia w tym terminie wniosku o wydanie orzeczenia, do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej, niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności.

Orzeczenia wydane na czas określony, których ważność upłynęła od dnia 8 marca 2020 r. zachowują ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej, niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności, bez konieczności składania wniosku o wydanie orzeczenia.

W przypadku, gdy lekarz przewodniczący składu orzekającego uzna dołączoną do wniosku dokumentację medyczną za wystarczającą do wydania oceny, skład orzekający może rozpoznać sprawę i wydać orzeczenie o niepełnosprawności bez udziału dziecka i jego przedstawiciela ustawowego. O terminie posiedzenia składu orzekającego osoby są informowane telefonicznie. Wszystkie pozostałe zasady orzekania, w tym prawo do odwołania, zostają zachowane.

W czasie pandemii zmieniono organizację wydawania orzeczeń. Wnioski składane są drogą pocztową lub poprzez wrzucenie ich do skrzynki na korespondencję wystawionej w przedsionku Zespołu. Orzeczenia wysyłane są pocztą.

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się niepełnosprawnemu dziecku, które nie ukończyło 16 roku życia. Zgodnie z *art. 4a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*

osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Podstawą wydania orzeczenia jest:

- wniosek przedstawiciela ustawowego dziecka o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności,
- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia dziecka wydane dla potrzeb zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, nie wcześniej, niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku.

Ponadto do wniosku należy dołączyć posiadaną dokumentację istotną dla ustalenia niepełnosprawności (np. karty informacyjne leczenia szpitalnego, zaświadczenia i wyniki badań, opinie psychologiczne itp.).

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się maksymalnie na okres do ukończenia przez dziecko 16 roku życia. Jeżeli dziecko kończy 16 lat, podlega orzekaniu o stopniu niepełnosprawności.

1.2. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia

UWAGA:

Orzeczenia wydane na czas określony, których ważność upłynęła w terminie od 9 grudnia 2019 r. do 7 marca 2020 r. zachowują ważność, pod warunkiem złożenia w tym terminie wniosku o wydanie orzeczenia, do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej, niż do dnia wydania nowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Orzeczenia wydane na czas określony, których ważność upłynęła od dnia 8 marca 2020 r. zachowują ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania

stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej, niż do dnia wydania nowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, bez konieczności składania wniosku o wydanie orzeczenia.

W przypadku, gdy lekarz przewodniczący składu orzekającego, uzna dołączoną do wniosku dokumentację medyczną za wystarczającą do wydania oceny, skład orzekający może rozpoznać sprawę i wydać orzeczenie o stopniu niepełnosprawności bez udziału osoby zainteresowanej. O terminie posiedzenia składu orzekającego osoby są informowane telefonicznie. Wszystkie pozostałe zasady orzekania, w tym prawo do odwołania, zostają zachowane.

W czasie pandemii zmieniono organizację wydawania orzeczeń. Wnioski składane są drogą pocztową lub poprzez wrzucenie ich do skrzynki na korespondencję wystawionej w przedsionku Zespołu. Orzeczenia wysyłane są pocztą.

Zgodnie z *art. 4 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*, w zależności od rodzaju schorzenia i stopnia upośledzenia organizmu, u osób powyżej 16 roku życia określa się trzy stopnie niepełnosprawności:

1. Znaczny - osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagająca, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Niezdolność do samodzielnej egzystencji to naruszenie sprawności organizmu, które uniemożliwia danej osobie samodzielne zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych bez pomocy innych osób (samoobsługa, poruszanie się, komunikacja).

2. Umiarkowany - osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub

wymagająca czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

3. Lekki - osoba o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Podstawą wydania orzeczenia jest:

- wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego (w przypadku dzieci oraz osób ubezwłasnowolnionych),
- zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia wydane dla potrzeb zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, wystawione nie wcześniej niż **na 30 dni przed dniem złożenia wniosku**.

Ponadto do wniosku należy dołączyć posiadaną dokumentację istotną dla ustalenia stopnia niepełnosprawności (np. karty informacyjne leczenia szpitalnego, zaświadczenia i wyniki badań, opinie psychologiczne itp.).

Czas oczekiwania na posiedzenie składu orzekającego waha się, w zależności od aktualnej sytuacji, dostępności lekarza specjalisty rozpatrującego wniosek i stopnia trudności sprawy.

1.3. Orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień

Zgodnie z *art. 5a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*, osoby posiadające ważne orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, o których mowa w *art. 62 tej ustawy*, oraz orzeczenia o niezdolności do pracy, o których mowa w *jej art. 5*, mogą

składać do zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności i wskazań, o których mowa *w art. 6b ust. 3 ustawy*, dla celów korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów.

Podstawą wydania orzeczenia jest:

- wniosek o wydanie orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień,
- orzeczenie o inwalidztwie lub niezdolności do pracy określone *w art. 5 i 62 ustawy*,
- posiadana dokumentacja medyczna i inne dokumenty, mogące mieć wpływ na ustalenie wskazań do ulg i uprawnień.

Od powyższego orzeczenia odwołanie nie przysługuje.

UWAGA!

Zgodnie z *art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji*, w orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące w szczególności:

1. Odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby;
2. Szkolenia, w tym specjalistycznego;
3. Zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej;
4. Uczestnictwa w terapii zajęciowej;
5. Konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby;
6. Korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
7. Konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji;

8. Konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
9. Spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w *art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450, z późn. zm.);*
10. Ponadto w oparciu o *art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2021, z późn. zm.)*. Konieczności zamieszkiwania przez osobę niepełnosprawną w oddzielnym pokoju (normatywną powierzchnię powiększa się o 15 m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, której niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju) w przypadku ubiegania się o dodatek mieszkaniowy we właściwym miejscowo urzędzie gminy).

Na posiedzeniu składu orzekającego należy przedłożyć obowiązkowo: dokument potwierdzający tożsamość osoby zainteresowanej, a w przypadku dziecka do 16-go roku życia również jego opiekuna prawnego.

W przypadku dzieci objętych obowiązkiem szkolnym należy przedłożyć aktualną legitymację szkolną.

Odwołanie

Od orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydanego przez Zespół przysługuje osobie zainteresowanej lub jej przedstawicielowi ustawowemu odwołanie do organu II instancji, jeżeli nie zgadza się z jego treścią. Odwołania rozpatruje:

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie

ul. Bazylianówka 46, 20-144 Lublin, sekretariat – pokój nr 1

tel.: 81 740 66 50, fax: 81 740 70 18

Odwołanie do zespołu odwoławczego wnosi się za pośrednictwem **Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie w terminie 14 dni, licząc od daty doręczenia orzeczenia.**

Odwołanie można wnieść w dowolnej formie np. pisemnie lub ustnie do protokołu. W treści odwołania powinny być zawarte stwierdzenia, z jakimi punktami orzeczenia osoba zainteresowana się nie zgadza, czy wnosi o jego uchylenie w całości. Odwołanie powinno być opatrzone własnoręcznym podpisem osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

1.4. Legitymacje osób niepełnosprawnych

UWAGA:

Legitymacje osób niepełnosprawnych, których ważność wygasła wraz z orzeczeniem w terminie od 9 grudnia 2019 r. zachowują ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W czasie pandemii zmieniono organizację wydawania legitymacji osoby niepełnosprawnej. Wnioski składane są drogą pocztową lub poprzez wrzucenie ich do skrzynki na korespondencję wystawionej w przedsionku Zespołu. Odbiór legitymacji następuje po telefonicznym umówieniu wizyty.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydaje dla osób niepełnosprawnych legitymacje dokumentujące niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności.

Podstawa wydania legitymacji:

- wniosek o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej,
- orzeczenie zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności,

- aktualna fotografia o wymiarach 3,5 cm x 4,5 cm (w przypadku kolejnej legitymacji 1 fotografia, w przypadku dzieci do 16 roku życia fotografie nie są wymagane).

Czas oczekiwania na wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej - do 7 dni.

1.5. Karta parkingowa

UWAGA:

Karty parkingowe, których ważność wygasła wraz z orzeczeniem w terminie od 9 grudnia 2019 r. zachowują ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W czasie pandemii zmieniono organizację wydawania kart parkingowych. Wnioski składane są drogą pocztową lub poprzez wrzucenie ich do skrzynki na korespondencję wystawionej w przedsiionku Zespołu. Odbiór kart następuje po telefonicznym umówieniu wizyty.

1.5.1. Karta parkingowa dla osób niepełnosprawnych

Od dnia 1 lipca 2014 r. karta parkingowa jest wydawana wyłącznie:

1. osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się,
2. osobie niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16 roku życia mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym od dnia 1 lipca 2014 r. są uprawnione do uzyskania karty parkingowej także na podstawie wydanego do dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 07-S (choroby układu oddechowego)

i krążenia) 10-N (choroba neurologiczna), zawierającego wskazanie w zakresie karty parkingowej.

Wskazanie do karty parkingowej w orzeczeniu o znacznym stopniu niepełnosprawności nie jest uzależnione od symbolu przyczyny niepełnosprawności ale wyłącznie od tego, że osoba niepełnosprawna ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Wyjątek dotyczy osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym, które posiadają orzeczenia wydane przed 1 lipca 2014 r. wraz z symbolem przyczyny niepełnosprawności 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna). Osoby posiadające tego rodzaju orzeczenia uzyskają kartę parkingową bez konieczności ponownego orzekania się – na podstawie dotychczasowego orzeczenia, jeżeli zawiera ono wskazanie do karty parkingowej.

Osoby niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym od dnia 1 lipca 2014 r. są uprawnione do uzyskania karty parkingowej na podstawie wydanego od dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień, zawierającego wskazanie w zakresie karty parkingowej.

Wskazanie do karty parkingowej w orzeczeniu o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności jest uzależnione od symbolu przyczyny niepełnosprawności i tego, czy osoba niepełnosprawna ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Wskazanie do karty parkingowej będą mogły uzyskać wyłącznie osoby mające zarówno znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się jak i przyczynę niepełnosprawności oznaczoną symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 07-S (choroby układu oddechowego i krążenia) lub 10-N (choroba neurologiczna).

Osoby niepełnosprawne, które nie ukończyły 16 roku życia od dnia 1 lipca 2014 r. są uprawnione do uzyskania karty parkingowej na podstawie

wydanego od dnia 1 lipca 2014 r. orzeczenia o niepełnosprawności zawierającego wskazanie w zakresie karty parkingowej. W przypadku tych osób wskazanie do karty parkingowej nie jest uzależnione od symbolu przyczyny niepełnosprawności ale wyłącznie od tego, że dziecko ma znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, co ustala się uwzględniając m.in. wiek dziecka.

Od dnia 1 lipca 2014 r. karta parkingowa wydawana jest na okres ważności orzeczenia jednak nie dłużej niż na okres 5 lat.

Wzór Karty Parkingowej dla osoby niepełnosprawnej:

Data ważności:	KARTA PARKINGOWA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Parking card Karta de handicap Parkeerkaart Parkovací karta Parkingskort Parkingskort Parkingskort Pysäkökortti Carte de stationnement Karta emlakçılık Tarjeta de estacionamiento Cenzuljstvarilo Autómatik és fizetős kártya Sílvettes kártya Karta għall parkeġġ Parkeerkaart Parkauskort Carte d'handicapement Tichet de parcure Parkovna karta Parkiringskort Parkiringskort Parkiringskort Contrassegno di parcheggio Wzór Unii Europejskiej	Imię:
Nr:		Nazwisko:
Organ wydający:		 <p>Ta karta uprawnia jej posiadacza do korzystania z uprawnień przewidzianych dla osób niepełnosprawnych w przepisach ruchu drogowego w zainteresowanym Państwie Członkowskim.</p> <p>Korzystając z karty należy ją umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, a jeśli pojazd nie posiada przedniej szyby - w widocznym miejscu w przedniej części pojazdu, w sposób eksponujący widocznie zabezpieczenia karty oraz umożliwiające odczytanie jej numeru i daty ważności.</p>
		Podpis:

1.5.2. Karta parkingowa dla placówek

Kartę parkingową wydaje się placówce zajmującej się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Kartę parkingową wydaje się placówce na okres 3 lat. Wszystkie rodzaje placówek, uprawnione do uzyskania karty parkingowej wymienione zostały w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie rodzaju placówek uprawnionych do uzyskania karty parkingowej.

Wzór karty parkingowej dla placówki:

Data ważności:	KARTA PARKINGOWA DLA PLACÓWEK ZAJMUJĄCYCH SIĘ OPIEKĄ, REHABILITACJĄ LUB EDUKACJĄ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH MAJĄCYCH ZNACZNIE OGRANICZONE MOŻLIWOŚCI SAMODZIELNEGO PORUSZANIA SIĘ	Nazwa placówki:
Nr:		Adres:
Organ wydający:		Marka i model pojazdu:
	PL	Nr rejestracyjny pojazdu:
<p>Karta parkingowa potwierdza uprawnienie kierującego pojazdem należącym do placówki do korzystania z uprawnień przewidzianych dla osób niepełnosprawnych w przepisach ruchu drogowego.</p> <p>Korzystając z karty należy ją umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, a jeśli pojazd nie posiada przedniej szyby - w widocznym miejscu w przedniej części pojazdu, w sposób eksponujący widoczne zabezpieczenia karty oraz umożliwiające odczytanie jej numeru i daty ważności.</p>		

1.5.3. Tryb wydawania karty parkingowej

Kartę parkingową wydaje się na wniosek osoby niepełnosprawnej lub placówki. Druki wniosków o wydanie karty parkingowej dostępne są w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie (ul. Magnoliowa 2, pokój nr 10) lub na stronie internetowej Urzędu Miasta Lublin (bip.lublin.eu).

Wniosek osoby niepełnosprawnej składa się do wybranego przewodniczącego powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Wniosek placówki składa się do przewodniczącego zespołu właściwego ze względu na siedzibę placówki.

Osoba niepełnosprawna składa wniosek osobiście z wyjątkiem:

- 1) osoby, która nie ukończyła 18 roku życia, za którą wniosek składają rodzice lub ustanowieni przez sąd opiekunowie albo jeden z rodziców lub ustanowionych przez sąd opiekunów,
- 2) osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie pozostającej pod władzą rodzicielską, za którą wniosek składa jeden z rodziców,
- 3) osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie niepozostającej pod władzą rodzicielską lub osoby ubezwłasnowolnionej częściowo, za którą wniosek składa odpowiednio opiekun lub kurator ustanowiony przez sąd.

Wniosek placówki składa osoba upoważniona do jej reprezentowania.

Wniosek jest podpisywany przez wnioskodawcę w obecności przewodniczącego zespołu lub osoby przez niego upoważnionej.

Do wniosku osoby niepełnosprawnej dołącza się:

- jedną fotografię o wymiarach 35 mm x 45 mm, odzwierciedlającą aktualny wizerunek osoby, której wniosek dotyczy, przedstawiającą tę osobę bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami,
- dowód uiszczenia opłaty 21 zł za wydanie karty parkingowej.

Osoba z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku może dołączyć do wniosku fotografię przedstawiającą ją w okularach z ciemnymi szklami, a osoba nosząca nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania – fotografię przedstawiającą osobę z nakryciem głowy, pod warunkiem, że fotografia taka jest zamieszczona w dokumencie potwierdzającym tożsamość tej osoby. Składając wniosek przedstawia się do wglądu oryginał prawomocnego orzeczenia o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień wraz ze wskazaniem do karty parkingowej.

Do wniosku placówki dołącza się dowód uiszczenia opłaty za wydanie karty parkingowej. Składając wniosek przedstawia się do wglądu dowód rejestracyjny pojazdu placówki.

Osoba niepełnosprawna odbiera kartę parkingową osobiście, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość albo przez osobę upoważnioną po okazaniu przez nią dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz pisemnego upoważnienia do odbioru karty.

Kartę parkingową wydaną:

- osobie, która nie ukończyła 18 roku życia, odbiera jeden z rodziców lub ustanowionych przez sąd opiekunów,
- osobie ubezwłasnowolnionej całkowicie pozostającej pod władzą rodzicielską, odbiera jeden z rodziców,

- osobie ubezwłasnowolnionej całkowicie niepozostającej pod władzą rodzicielską lub osobie ubezwłasnowolnionej częściowo, odbiera odpowiednio opiekun lub kurator ustanowiony przez sąd – po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i oświadczeniu o prawie do sprawowania odpowiednio władzy rodzicielskiej, opieki lub kurateli.

Osoba upoważniona do reprezentowania placówki odbiera kartę parkingową osobiście po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i oświadczeniu o posiadaniu upoważnienia do reprezentowania placówki.

1.5.4. Uprawnienia wynikające z posiadania karty parkingowej

Osoba niepełnosprawna mająca znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym kartą parkingową, może nie stosować się do niektórych znaków drogowych. Uprawnienie to dotyczy również:

- kierującego pojazdem przewożącego osobę o znacznie ograniczonej możliwości samodzielnego poruszania się,
- pracowników placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnością mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, pozostających pod opieką tych placówek.

Kartę parkingową należy umieścić za przednią szybą pojazdu samochodowego, w miejscu widocznym, eksponując jej zabezpieczenia, tak, by możliwe było odczytanie jej numeru i daty ważności.

Karta parkingowa potwierdza uprawnienia:

- do korzystania z miejsc parkingowych wyznaczonych dla osób z niepełnosprawnością (tzw. kopert):

T-29

- do niestosowania się do następujących znaków drogowych:

B – 1 zakaz ruchu w obu kierunkach

B – 3 zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z wyjątkiem motocykli jednośladowych

B – 3a zakaz wjazdu autobusów

B – 4 zakaz wjazdu motocykli

B – 10 zakaz wjazdu motorowerów

B – 35 zakaz postoju

B – 37 zakaz postoju w dni nieparzyste

B – 38 zakaz postoju w dni parzyste

B – 39 strefa ograniczonego postoju

1.6. Wykaz bezpłatnych miejsc parkingowych w Lublinie dla osób niepełnosprawnych

Tabela 1. Bezpłatne miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych

L.p.	Lokalizacja/ulica	Ilość	Uwagi
1.	1-go Maja	8	parking
2.	3 Maja (S)	1	przy Konsulacie Ukrainy
3.	Abramowicka	2	parking przy pętli
4.	Agatowa	2	parking przy bud. Nr 12
5.	Akademicka	2	przy skwerze
6.	Ametystowa	1	
7.	Andersa	2	w zatoce przy cmentarzu
8.	Archidiakońska (S)	2	przy Domu Pomocy Społecznej
9.	Balladyny	10	w zatoce
10.	Baśniowa	2	przy skrzyżowaniu z Kolorową
11.	Bazylianówka	7	zatoki
12.	Bieczyńskiego (S)	1	
13.	Biedronki	1	
14.	Biskupińska	4	
15.	Bociania	5	
16.	Bohaterów Monte Cassino	3	2 parkingi przy kościele/1 przy Irydiona
17.	Bolesława Śmiałego	7	

18.	Braci Wieniawskich	8	
19.	Bulwarowa	3	na chodniku / przy hotelu
20.	Bursztynowa	5	zatoka postojowa, parking
21.	Brzeskiej	3	
22.	Choiny	3	Parking P+R
23.	Chodźki	2	przy Uniwersytecie Medycznym
24.	Chopina (S)	4	
25.	Cmentarna	22	parkingi
26.	Cyrkoniowa	2	
27.	Czechowska (S)	3	parking
28.	Czeremchowa	1	posesja nr 6
29.	Czwartaków	1	
30.	Czwartek (S)	2	
31.	Daszyńskiego	5	w zatokach
32.	Długosza	3	przy wjeździe do Klubu Lublinianka
33.	Dobrzańskiego	4	
34.	Dolińskiego	2	parking
35.	Dolna Panny Marii (S)	5	parking przy Piłsudskiego/Kościół Bernardynów
36.	Domeyki	5	
37.	Dożynkowa	1	zatoka

38.	Dunikowskiego	8	zatoki
39.	Dziewanny	5	
40.	Dymowskiego	1	
41.	Energetyków	1	parking
42.	Firlejowska	2	parking na ślepych odcinku
43.	Furmańska (S)	2	na jezdni
44.	Garbarska	1	Garbarska 20
45.	Gębali	2	przy Szpitalu Dziecięcym
46.	Gęsia	2	
47.	Gliniana	4	
48.	Głęboka	2	
49.	Głuska	2	
50.	Gnieźnieńska	1	w zatoce postojowej
51.	Gorczańska	2	na jezdni
52.	Górna (S)	1	
53.	Graniczna (S)	3	pas postojowy
54.	Grażyny	6	w zatokach
55.	Grottgera	5	zatoka przy Teatrze Muzycznym
56.	Gościńska	3	
57.	Harnasie	5	w zatoce

58.	Herberta	4	zatoki
59.	Hetmańska	1	przy bud. 10
60.	Herberta Zbigniewa	2	w zatoce
61.	Herbowa	2	na parkingu
62.	Hipoteczna (S)	2	przy przychodni
63.	Hutnicza	7	
64.	Władysława Jagiełły	3	
65.	Jantarowa	5	
66.	Jasna (S)	3	parking
67.	Jana Sawy	7	
68.	Jesienna	1	na parkingu
69.	Jezuicka (S)	3	na pasie postojowym przy Teatrze Starym
70.	Junoszy	3	na jezdni
71.	Juranda	8	w zatoce
72.	Jutrzenki	4	na parkingu
73.	Kaczeńcowa	2	
74.	Kalinowszczyzna	9	
75.	Kapucyńska (S)	4	parking przy Galerii Centrum
76.	Karłowicza (S)	2	przy przychodni/przy wieżowcu nr 4
77.	Karmelicka (S)	2	na jezdni

78.	Kaskadowa	4	
79.	Kasztanowa	2	
80.	Kawaleryjska	2	w zatoce
81.	Kazimierza Wielkiego	2	
82.	Kiepury	1	
83.	Kisielewskiego	1	na parkingu
84.	Kiwerskiego	4	na parkingu
85.	Kleeberga	5	zatoka
86.	Kleniewskich	2	w zatoce
87.	Końtąja (S)	1	w zatoce
88.	Koncertowa	1	w zatoce
89.	Konopnicka (S)	2	na jezdni
90.	Kolorowa	1	
91.	Koralowa	4	parking
92.	Koryznowej	1	na parkingu od ul. Malczewskiego
93.	Kosmonautów	5	1 nowe w zatoce przy DPS
94.	Kosmowskiej	3	parking
95.	Kościelna	1	przy skrzyżowaniu z Fabryczną
96.	Kościuszki (S)	2	
97.	Kowalska (S)	2	parking

98.	Krakowskie Przedmieście (S)	4	Księgarnia Techniczna/Hotel Lublinianka/murek z kwiatami
99.	Krasińskiego	13	zatoki i parkingi
100.	Kresowa	1	
101.	Królowej Bony	3	1 przy skrzyżowaniu z Zygmunta Augusta/2 przy skrzyżowaniu z Władysława Jagięłły
102.	Królowej Jadwigi	8	
103.	Kryniczna	1	w zatoce
104.	Kryształowa	1	w zatoce
105.	Kuronia	3	
106.	Kurantowa	1	
107.	Kustronia	5	
108.	Kręta	1	parking
109.	Krótką (S)	1	parking
110.	Kruczkowskiego (S)	4	
111.	Krzemieńska	5	
112.	Kryształowa	4	
113.	Kunickiego	2	
114.	Kwarcowa	1	w zatoce
115.	Lasockiego	1	

116.	Lawinowa	5	
117.	Legendy	4	
118.	Lelka Sowy	3	przy Spółdzielni Niewidomych
119.	Lema	6	
120.	Leszczyńskiego (S)	8	
121.	Lipińskiego	8	
122.	Lipowa (S)	1	parking przy cmentarzu
123.	Lubomelska (S)	3	przy Urzędzie Wojewódzkim
124.	Lucyny Herc-boczna	1	
125.	Lwowska	9	zatoeki postojowe
126.	Łabędzia	3	
127.	Łęczyńska	3	zatoeki
128.	Magnoliowa	3	w zatoce przy MUSI
129.	Majdan Tatarski	1	
130.	Malczewskiego	1	parking
131.	Mariańska	3	w zatoce
132.	Matki Teresy z Kalkuty	1	w zatoce po stronie kościoła
133.	Medalionów	2	w zatoce i na parkingu
134.	Melomanów	3	parking przy Koncertowej
135.	Młyńska	4	parking

136.	Motorowa	1	na parkingu
137.	Muzyczna	1	
138.	Nałęczowska/Morwowa	10	osiedle/zatoki
139.	Nałkowskich	7	w zatoce
140.	Narutowicza (S)	4	parking
141.	Niecała (S)	2	
142.	Nefrytowa	1	zatoka
143.	Niepodległości	7	zatoki
144.	Noworybna (S)	1	
145.	Nowy Plac Targowy (S)	2	
146.	Nowy Świat	2	
147.	Obrońców Pokoju (S)	2	na parkingu
148.	Ofiar Katynia (S)	3	przy Lublin Plaza
149.	Ochotnicza	2	przy Narutowicza
150.	Okopowa (S)	3	parking
151.	Olchowa	2	w zatoce
152.	Olejna (S)	1	
153.	Operowa (S)	1	parking
154.	Organowa (S)	1	parking
155.	Orla (S)	1	na jezdni

156.	Paderewskiego	2	
157.	Paganiniego	10	w zatokach
158.	Pana Balcera	4	
159.	Pana Tadeusza	2	w zatoce
160.	Peowiaków (S)	1	przy Kołłątaja
161.	Perłowa	3	parking
162.	Piłsudskiego (S)	4	
163.	Pl. Czechowicza (S)	2	parking
164.	Plac Dworcowy	2	przy PKP
165.	Plac Wolności (S)	1	przy III LO
166.	Plac Zamkowy (S)	6	parking
167.	Pocztowa	2	chodnik/zatoka
168.	Pogodna	5	zatoki
169.	Południowa	2	w zatoce
170.	Poniatowskiego	2	
171.	Popiełuszki	2	zatoki
172.	Projektowa	3	przy przychodni
173.	Przyjaźni	4	w zatoce
174.	Puławska	3	
175.	Raabego	2	na przeciw TV

176.	Radości	4	w zatokach
177.	Radziszewskiego (S)	16	
178.	Radziwiłłowska (S)	3	w zatoce przy Luxmed i przy UMCS
179.	Robotnicza (S)	2	
180.	Romanowskiego	3	w zatokach
181.	Romantyczna	3	
182.	Rozdroże	2	
183.	Rozmarynowa	1	
184.	Różana	9	
185.	Rusałka	3	w zatokach
186.	Rubinowa	1	w zatoce
187.	Rybna (S)	2	na wyznaczonym parkingu
188.	Sapiehy	1	w zatoce
189.	Sasankowa	4	
190.	Sądowa ślepy odcinek (S)	1	za NBP
191.	Sieroca (S)	9	
192.	Skalskiego (S)	2	
193.	Skautów	1	
194.	Skłodowskiej (S)	7	
195.	Skromna	1	przy Kolegium Języków Obcych

196.	Skrzatów	2	zatoki
197.	Słomkowskiego	2	
198.	Spacerowa	1	
199.	Smorawińskiego	2	Hala Sportowa UM
200.	Spadochroniarzy	2	na parkingu
201.	Spokojna (S)	4	
202.	Stokrotki	4	w zatoce
203.	Strzeszewskiego	2	zatoka
204.	Symfoniczna	4	
205.	Szafirowa	3	
206.	Szaserów	1	
207.	Szczerbowskiego	2	przy ALTEST
208.	Szczytowa	3	w zatoce
209.	Szkolna	1	na jezdni
210.	Szmaragdowa	8	na parkingu
211.	Śnieżyńskiego	1	w zatoce
212.	Świętoduska (S)	5	w rejonie ul. Zielonej
213.	Targowa (S)	1	w zatoce
214.	Tatarakowa	1	w zatoce
215.	Trzeźniowska	1	w zatoce

216.	Tumidajskiego	3	
217.	Turkusowa	1	przy bud. Nr 3
218.	Tymiankowa	6	
219.	Ułanów	12	w zatokach
220.	Wajdeloty	11	w zatoce
221.	Walecznych	2	parking przy cmentarzu
222.	Wallenroda	4	w zatoce
223.	Wapowskiego	7	
224.	Wapienna	2	
225.	Weteranów	4	
226.	Wieniawska (S)	3	zatoki
227.	Wiercińskiego	3	przy wieżowcu Głębocka 19/ przy wejściu na cmentarz, na końcu ulicy
228.	Wiklinowa	4	
229.	Wodopojna	4	parking
230.	Wojenna	1	parking
231.	Wojciechowska	6	Okolice skrzyżowania z Boh. Monte Cassino
232.	Wojciechowska/Morwowa	8	osiedle/zatoki
233.	Wolińskiego	5	
234.	Wołodajewskiego	4	w zatoce
235.	Wrońska	2	w zatoce

236.	Wróblewskiego (S)	3	przed Deptakiem
237.	Wyżynna	4	w zatoce postojowej
238.	Zakopiańska	2	
239.	Zalewskiego	2	
240.	Zamojska (S)	4	
241.	Zana	5	w zatokach
242.	Zimowa	1	na pasie postojowym
243.	Zygmunta Augusta	5	
244.	Żelazna	1	przy posesji
245.	Żelazowej Woli	2	
246.	Żmigród (S)	1	
247.	Żywnego	5	
248.	Żołnierzy Niepodległej (S)	3	w zatoce/chodnik

SUMA 824

(S) – koperty w strefie płatnego parkowania
stan na dzień 31-12-2021 r.

Strefa płatnego parkowania

Osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności mogą wykupić abonament typu „N” uprawniający do parkowania w strefie płatnego parkowania poza wyznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych.

Podstawą prawną jest *Uchwała nr 330/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 roku*, która mówi, że:

- obowiązuje zerowa stawka opłaty – za parkowanie w wyznaczonym w tym celu miejscu dla pojazdu przewożącego lub kierowanego przez osobę niepełnosprawną, posiadającą kartę parkingową dla osób niepełnosprawnych,

- uprawnienia do otrzymania abonamentu dla osoby niepełnosprawnej typu "N" (opłata 5,00 zł za miesiąc, na maksymalny okres do 18 miesięcy), po wniesieniu opłaty, posiada:

1. osoba niepełnosprawna zameldowana na terenie Miasta Lublin lub pracująca albo ucząca się w obszarze SPP w przypadku zameldowania poza terenem Miasta Lublin, będąca właścicielem lub współwłaścicielem wpisanym w dowód rejestracyjny samochodu osobowego lub innego pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej do 2,5 tony, i legitymująca się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, posiadająca ważną kartę parkingową;
2. rodzic lub opiekun prawny osoby niepełnosprawnej posiadającej ważną kartę parkingową, zameldowanej na terenie Miasta Lublin, który to rodzic lub opiekun prawny jest właścicielem lub współwłaścicielem wpisanym w dowód rejestracyjny samochodu osobowego lub innego pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej do 2,5 tony, w związku z przewozem osoby niepełnosprawnej.

2. Orzecnictwo do celów rentowych¹

2.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w Lublinie

ul. Zana 36-38C, 20-601 Lublin

tel./fax: 81 535 77 77

www.zus.pl

Kompleks budynków ZUS jest zlokalizowany przy ul. Zana 36, 38C. Wyznaczone zostały miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych bezpośrednio przy budynku Zana 38C na zamkniętej części placu (wjazd od ul. Zana). Miejsca są oznaczone kopertą oraz znakami pionowymi.

Obsługa klientów odbywa się na dwóch salach obsługi. Sprawy związane z rentami i emeryturami załatwiane są w budynku ul. Zana 36, natomiast sprawy związane z bieżącą aktywnością zawodową w budynku 38A.

Do wszystkich wejść prowadzą podjazdy przystosowane dla wózków inwalidzkich. Ewentualna komunikacja w budynku jest możliwa za pomocą wind. Korytarze wyposażone są w poręcze.

We wszystkich budynkach znajdują się toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

W Zakładzie poza godzinami otwarcia Sal obsługi klientów skorzystać można z urzędomatu. Urządzenie przystosowane jest również do obsługi osób z niepełnosprawnością słuchu i wzroku.

Obsługę klientów wspomaga również system kierowania ruchem poprzez sygnalizację dźwiękowo-wzrokową.

2.1.1. Ocena niezdolności do pracy

Do zadań lekarzy orzeczników i komisji lekarskich ZUS należy ocena niezdolności do pracy. Na podstawie tego orzeczenia ustala się uprawnienie do świadczeń rentowych.

---

¹ Na podstawie informacji przesłanych przez ZUS

Lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Komisja Lekarska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokonuje w formie orzeczenia oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustala:

- datę powstania niezdolności do pracy,
- trwałość lub przewidywany okres niezdolności do pracy,
- związek przyczynowy niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami,
- trwałość lub przewidywany okres niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- celowość przekwalifikowania zawodowego.

Od orzeczenia lekarza orzecznika osobie zainteresowanej przysługuje sprzeciw do komisji lekarskiej Zakładu, w ciągu 14 dni od dnia doręczenia tego orzeczenia.

Sprzeciw wnosi się za pośrednictwem jednostki organizacyjnej Zakładu właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Komisja lekarska nie rozpatruje sprzeciwu wniesionego po terminie. W uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek osoby zainteresowanej, może przywrócić termin na wniesienie sprzeciwu, w tym w szczególności w razie odrzucenia przez sąd odwołania od decyzji w przypadku określonym w *art. 477⁹ §3¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego*.

Orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Niezdolność do pracy orzeka się na okres **nie dłuższy niż 5 lat**, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu.

Jeżeli osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy przez okres co najmniej ostatnich 5 lat poprzedzających dzień badania lekarskiego brakuje mniej niż 5 lat do osiągnięcia wieku emerytalnego, w przypadku dalszego stwierdzenia niezdolności do pracy orzeka się niezdolność do pracy na okres do dnia osiągnięcia tego wieku.

Zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy – *Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.).*

W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, orzeka się **niezdolność do samodzielnej egzystencji**.

Z tytułu niezdolności do pracy ubezpieczony ma prawo do renty, jeśli złoży **wniosek** i jeśli spełnia łącznie następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy,
- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- niezdolność do pracy powstała w określonych ustawą okresach składkowych (okres zatrudnienia, okres ubezpieczenia) i nieskładkowych (np. w okresie pobierania zasiłku chorobowego lub opiekuńczego, macierzyńskiego, dla bezrobotnych, służby wojskowej) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Okres ubezpieczenia (składkowy i nieskładkowy) wymagany do przyznania renty uzależniony jest od wieku osoby, w którym powstała niezdolność do pracy.

Okres ten wynosi:

- 1 rok, jeśli niezdolność powstała przed ukończeniem 20 lat,
- 2 lata — w wieku od 20 do 22 lat,
- 3 lata — w wieku od 22 do 25 lat,
- 4 lata — w wieku od 25 do 30 lat,
- 5 lat — w wieku powyżej 30 lat.

Przy ustalaniu prawa do renty oraz obliczaniu wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Rodzaje rent:

- **renta stała** przysługuje osobie, której niezdolność do pracy została uznana za trwałą.
- **renta okresowa** – jeśli niezdolność do pracy ma charakter czasowy. Przysługuje ona przez okres wskazany w decyzji organu rentowego.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 273 poz. 2711 z późn. zm.).

UWAGA!

Niezależnie od posiadanego orzeczenia i wskazań w nim zawartych dotyczących zatrudnienia, każda osoba **niepełnosprawna może podjąć pracę zarobkową**. O możliwości podjęcia pracy na określonym stanowisku przez osobę niepełnosprawną, decyduje lekarz medycyny pracy podczas badań wstępnych, na które kieruje pracodawca – *art. 32 ust.1 w związku z art. 65 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.); art. 10 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1320); art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 573).*

Rencista i emeryt powinien zwracać uwagę na wysokość przychodu, który osiąga z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia emerytalno-rentowego.

Osiągnięcie przychodu, który nie przekracza 70% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ogłoszonego przez prezesa GUS, nie powoduje zmniejszenia świadczeń.

W przypadku gdy osiągnięty przychód przekroczy 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ale będzie niższy niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia – emerytura, renta z tytułu niezdolności do pracy oraz renta rodzinna dla jednej osoby ulegną zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie więcej jednak niż o kwotę maksymalnego zmniejszenia (ustalaną przy kolejnych waloryzacjach).

Zawieszeniu ulegają emerytury i renty świadczeniobiorców, którzy osiągnęli przychód przekraczający 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Nie zmniejsza się ani nie zawiesza świadczeń w razie osiągnięcia przychodu:

- osób uprawnionych do renty: inwalidy wojennego, z tytułu pobytu w obozie i w miejscach odosobnienia i rent rodzinnych po tych inwalidach,
- osób uprawnionych do renty inwalidy wojskowego w związku ze służbą wojskową i renty rodzinnej po żołnierzu, którego śmierć pozostaje w związku ze służbą wojskową.

Zawieszeniu ani zmniejszeniu bez względu na wysokość osiąganego przychodu nie podlegają emerytury osób, które osiągnęły wiek emerytalny.

ZUS podaje kwoty przychodu wpływające na zmniejszenie lub zawieszenie świadczeń na stronie internetowej: www.zus.pl

2.1.2. Rodzaje świadczeń

Renta socjalna przysługuje osobie, która:

- jest pełnoletnia oraz
- jest całkowicie niezdolna do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:
  - przed ukończeniem 18 roku życia albo
  - w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo
  - w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Renta socjalna przysługuje wyłącznie osobie, która osiągnęła pełnoletniość i która jest całkowicie niezdolna do pracy. Za osobę pełnoletnią uważa się osobę, która ukończyła 18 lat. Za osobę pełnoletnią uważa się również kobietę, która zawarła związek małżeński po ukończeniu 16 lat, a nie ukończyła 18 roku życia.

Renta może być przyznana na stałe – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała lub na wskazany okres – jeśli niezdolność do pracy jest czasowa.

Renta socjalna może być zmniejszona lub zawieszona, jeśli osoba uprawniona osiągnęła przychód (z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego tj. zatrudnienia, pracy nakładczej, umów zleceń, umów o dzieło i.in.) **na takich samych zasadach jak renta z tytułu niezdolności do pracy.**

Aby otrzymać rentę socjalną trzeba złożyć Wniosek o jej przyznanie.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1300 z późn. zm.).

Renta szkoleniowa przysługuje osobie, która:

- spełnia warunki wymagane do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy,
- uzyska orzeczenie o celowości przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie.

Renta przyznawana jest na okres 6 miesięcy. Na wniosek starosty, okres ten może zostać przedłużony maksymalnie do 30 miesięcy lub skrócony jeżeli starosta uzna, że nie ma możliwości przekwalifikowania do innego zawodu oraz gdy pobierający rentę nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu. W przypadku gdy starosta zawiadomi o braku możliwości przekwalifikowania do innego zawodu, organ rentowy ponownie kieruje zainteresowanego do lekarza orzecznika. Renta szkoleniowa wynosi 75% podstawy wymiaru renty, nie mniej jednak niż w wysokości najniższej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.).

Świadczenie rehabilitacyjne przysługuje ubezpieczonemu, który po okresie pobierania zasiłku chorobowego jest nadal niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja rokuje odzyskanie zdolności do pracy. Świadczenie to przysługuje przez okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy.

Świadczenie nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego albo urlopu na poratowanie zdrowia udzielonego na podstawie odrębnych przepisów.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1133 z późn. zm.) oraz Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.).

Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy albo spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń, pobierała zasiłek przedemerytalny lub

świadczenie przedemerytalne lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

Uprawnieni do renty rodzinnej po spełnieniu określonych warunków są: dzieci, w tym przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności także w ramach rodziny zastępczej, wdowa, wdowiec, rodzice, wnuki, rodzeństwo.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.).

Dodatek pielęgnacyjny

Do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, jak też do emerytury przysługuje dodatek pielęgnacyjny. Dodatek przysługuje także tym osobom, które ukończyły 75 lat z tym zastrzeżeniem, że osobie uprawnionej do emerytury lub renty przebywającej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym dodatek pielęgnacyjny nie przysługuje, chyba że osoba ta przebywa poza tą placówką przez okres dłuższy niż 2 tygodnie w miesiącu. Dodatek przyznawany jest z urzędu na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika ZUS stwierdzającego całkowitą niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji. Dla osób, które ukończyły 75 lat dodatek pielęgnacyjny przyznawany jest także z urzędu po osiągnięciu przez tą osobę wskazanego wieku.

2.2. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny²

Droga Męczenników Majdanka 12, 20-325 Lublin

tel.: 81 759 34 10, fax: 81 746 22 38

www.krus.gov.pl

2.2.1. Renta rolnicza

Renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieconemu (rolnikowi, domownikowi), który spełnia łącznie następujące warunki:

- jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym,
- całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990 albo prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r. lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów,
- posiada wymagany okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu tj. co najmniej:
  - rok – jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku do 20 lat,
  - 2 lata – jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 20 lat do 22 lat,
  - 3 lata – jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 22 lat do 25 lat,
  - 4 lata – jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 25 lat do 30 lat,
  - 5 lat – jeżeli niezdolność ta powstała w wieku powyżej 30 lat;wymagane 5 lat powinno przypadać w okresie ostatnich 10 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy.

---

² Na podstawie informacji przysłanych przez KRUS

O niezdolności ubezpieczonego do pracy orzekają w postępowaniu orzeczniczym:

- Lekarz Rzecznawca KRUS (I instancja) lub
- Komisja Lekarska KRUS (II instancja), w wyniku odwołania się ubezpieczonego od orzeczenia lekarza rzeczoznawcy lub w wyniku wniesienia zarzutu wadliwości orzeczenia lekarza rzeczoznawcy przez lekarza regionalnego – inspektora ds. orzecznictwa lekarskiego.

(Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników Dz. U. z 2021 r. poz. 266 z późn. zm., Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 31 grudnia 2004 r. w sprawie orzecznictwa lekarskiego w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Dz. U. z 2005 r. Nr 6 poz. 46).

Rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy przyznaje się jako rentę stałą, jeżeli całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w gospodarstwie rolnym jest trwała i nie orzeczono celowości przekwalifikowania zawodowego. W pozostałych przypadkach renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje przez okres wskazany w decyzji Prezesa KRUS.

Rencista uprawniony do okresowej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy nie traci prawa do tej renty, jeżeli podejmie działalność pozarolniczą podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego (zmiana wprowadzona od 1 stycznia 2013 r. *ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* oraz niektórych innych ustaw). W zależności od uzyskanego przychodu świadczenie (dotyczy części uzupełniającej) może ulegać zmniejszeniu lub zawieszeniu na zasadach wynikających z przepisów obowiązujących w systemie powszechnym.

Jeżeli osoba utraciła prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy z powodu nie uznania tej osoby za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, a w ciągu 18 miesięcy od dnia ustania tego prawa stanie się ona ponownie całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym, to wówczas prawo do renty zostanie przywrócone.

ODPOWIADAJĄCE SOBIE ORZECZENIA STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Grupa Inwalidzka - dawny system	Orzeczenia ZUS-aktualny system	Orzeczenia KRUS – wydane przed 31.12.1997 roku	Orzecznictwo pozarentowe
I	całkowita niezdolność do pracy + niezdolność do samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie + niezdolność do samodzielnej egzystencji	znaczny stopień niepełnosprawności
II	całkowita niezdolność do pracy	brak odpowiednika	umiarkowany stopień niepełnosprawności
III	częściowa niezdolność do pracy	całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie	lekki stopień niepełnosprawności

2.3. Program rehabilitacji leczniczej ZUS i KRUS

Celem programu jest przywrócenie zdolności do pracy osobom, które w następstwie choroby są zagrożone długotrwałą niezdolnością do pracy i jednocześnie rokują odzyskanie tej zdolności po przeprowadzeniu rehabilitacji.

Program skierowany jest do osób:

- ubezpieczonych zagrożonych całkowitą lub częściową niezdolnością do pracy (ZUS),
- zagrożonych całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym (KRUS),
- uprawnionych do zasiłku chorobowego w przedłużonym okresie,
- pobierających rentę okresową z tytułu niezdolności do pracy rokujących jednocześnie odzyskanie zdolności do pracy po

przeprowadzeniu rehabilitacji pod warunkiem zachowania zdolności do samodzielnej egzystencji.

W ZUS programem tym objęte jest leczenie:

- w systemie stacjonarnym schorzeń narządu ruchu, układu krążenia, układu oddechowego, schorzeń psychosomatycznych, schorzeń onkologicznych po operacjach gruczołu piersiowego, schorzeń narządu głosu,
- w systemie ambulatoryjnym schorzeń narządu ruchu oraz układu krążenia, w tym monitorowane telemedycznie.

W KRUS programem tym objęte jest leczenie:

- w systemie stacjonarnym schorzeń narządu ruchu, układu krążenia.

Rehabilitacja w ZUS i KRUS jest bezpłatna. Ubezpieczeni w ZUS i KRUS otrzymują zwrot kosztów przejazdu do ośrodka rehabilitacyjnego w kwocie odpowiadającej cenie biletu najtańszego środka transportu. Zwrot otrzymują na miejscu w ośrodku.

Wniosek na rehabilitację należy złożyć do odpowiedniego ze względu na miejsce zamieszkania oddziału organu rentowego. Formularz dostępny jest na stronie internetowej ZUS oraz stronie internetowej KRUS. Rehabilitacja trwa 24 dni (w przypadku ubezpieczonych w KRUS 21 dni) i może być zarówno skrócona, jak i przedłużona w zależności od potrzeb zdrowotnych i terapeutycznych oraz rokowania przywrócenia zdolności do pracy.

Ubezpieczeni w ZUS wniosek mogą pobrać na stronie internetowej: www.zus.pl zaś w KRUS na stronie internetowej: www.krus.gov.pl.

Edukacja oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

System oświaty zapewnia w szczególności:

- a) realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowywania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju;
- b) dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;
- c) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;
- d) opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Organizacja nauki, czyli opieka, wychowanie i kształcenie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej może odbywać się w ogólnodostępnych przedszkolach i szkołach, oraz integracyjnych i specjalnych.

1. Orzecznictwo do celów edukacyjnych

W Polsce obowiązuje zróżnicowany ze względu na wiek dziecka, system orzekania o niepełnosprawności dzieci, co często dla rodziców i opiekunów jest dużym utrudnieniem.

Orzeczenie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności

Do korzystania z różnych ulg i uprawnień (np. ulgi w komunikacji, dofinansowania ze środków PFRON itp.) konieczne jest uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności, a w przypadku dzieci, które ukończyły 16 lat, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Orzeczenia wydawane są przez miejskie/powiatowe zespoły orzekania o niepełnosprawności w miejscu zamieszkania dziecka.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Prawo do specjalnej organizacji **kształcenia** w szkole przysługuje uczniom posiadającym **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego** wydane przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną z uwagi na **niepełnosprawność**. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje poradnia psychologiczno-pedagogiczna, lub – w przypadku dzieci i uczniów niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących i z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera – poradnia specjalistyczna, wskazana przez Kuratora. Teren działania publicznych poradni, w tym specjalistycznych wskazuje organ prowadzący placówki (*Uchwała nr 946/XXX/2021 Rady Miasta z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie określenia terenu działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym specjalistycznych, prowadzonych przez miasto Lublin*). Wydawanie orzeczeń i opinii reguluje *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1743)*.

WAŻNE! Od orzeczenia wnioskodawca może wnieść odwołanie do kuratora oświaty, za pośrednictwem zespołu, który wydał orzeczenie, w terminie 14 dni od jego doręczenia.

2. Wczesne wspomaganie rozwoju (WWR)

Warunki organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci mającego na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, zwanego „wczesnym wspomaganie”, w tym kwalifikacje wymagane od osób prowadzących wczesne wspomaganie, a także formy współpracy z rodziną dziecka określa *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1635)*.

Dziecko w ramach WWR objęte jest programem, który określa w szczególności:

- 1) sposób realizacji celów rozwojowych ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania dziecka, wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu

społecznym i przygotowanie do nauki w szkole, eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających funkcjonowanie dziecka, w tym jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym;

- 2) wsparcie rodziny dziecka w zakresie realizacji programu;
- 3) w zależności od potrzeb – zakres współpracy ze specjalistami;
- 4) sposób oceny postępów dziecka.

Zajęcia w ramach wczesnego wspomagania organizuje się w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu (*§ 6. ust 1. ww rozporządzenia*). Zajęcia dla dzieci, które nie ukończyły 3 roku życia wczesnego wspomagania rozwoju mogą być prowadzone w domu rodzinnym.

Opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydają poradnie psychologiczno-pedagogiczne. (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, Dz. U. z 2017 r. poz. 1743*).

2.1. WWR w przedszkolach

Prowadzone przez miasto Lublin przedszkola posiadają różnorodną ofertę usług edukacyjnych, dostosowaną do potrzeb i możliwości psychofizycznych dzieci. Przedszkola zapewniają nie tylko profesjonalną opiekę dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych, ale przede wszystkim prowadzą wszechstronną pracę edukacyjną, terapeutyczną, rewalidacyjną i rehabilitacyjną, wspierając indywidualny rozwój dziecka.

Oprócz przedszkoli ogólnodostępnych, w mieście Lublin funkcjonują publiczne przedszkola integracyjne:

- 1) Przedszkole Integracyjne nr 39, ul. Balladyny 14;
- 2) Publiczne Przedszkole Integracyjne nr 40, ul. Gospodarcza 18;
- 3) Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 12, Plac Bychawski 4;
- 4) Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 36, ul. K. Wallenroda 4;
- 5) Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym nr 70, ul. Smyczkowa 2;
- 6) Przedszkole Specjalne nr 11, ul. Młodej Polski 30.

W przedszkolach ogólnodostępnych, w przedszkolu specjalnym, w przedszkolach integracyjnych i z oddziałami integracyjnymi i niepublicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych organizowane są zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dla dzieci, które prowadzą nauczyciele posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka i specjaliści (psycholog, logopeda i inni), tworzący zespół wczesnego wspomaganie.

Zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka prowadzone są w niektórych placówkach niepublicznych, przedszkolach, poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

2.2. WWR w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych

Zespół Wczesnego Wspomaganie Rozwoju Dziecka jest powoływany przez dyrektora specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, dla każdego dziecka odrębny, na podstawie opinii wydanej przez publiczną poradnię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

W skład Zespołów Wczesnego Wspomaganie Rozwoju Dziecka wchodzi w zależności od potrzeb dzieci: psycholog, pedagog, logopeda, rehabilitant i inni specjaliści. Do zadań Zespołu Wczesnego Wspomaganie Rozwoju Dziecka należy w szczególności:

1. Ustalenie, na podstawie diagnozy poziomu funkcjonowania dziecka, zawartej w opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, kierunków i harmonogramu działań podejmowanych w zakresie wczesnego wspomaganie i wsparcia rodziny dziecka. Działania te uwzględniają rozwijanie aktywności i uczestnictwa dziecka w życiu społecznym oraz eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego funkcjonowanie.
2. Nawiązanie współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku i jego rodzinie pomocy, stosownie do ich potrzeb.

3. Opracowanie i realizowanie z dzieckiem i jego rodziną indywidualnego programu wczesnego wspomaganie, zwanego dalej „programem”, z uwzględnieniem działań wspomagających rodzinę dziecka w zakresie realizacji programu oraz koordynowania działań osób prowadzących zajęcia z dzieckiem.
4. Ocenianie postępów oraz trudności w funkcjonowaniu dziecka, w tym identyfikowanie i eliminowanie barier i ograniczeń w środowisku utrudniających jego aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym.
5. Analizowanie skuteczności pomocy udzielanej dziecku i jego rodzinie, wprowadzanie zmian w programie, stosownie do potrzeb dziecka i jego rodziny, oraz planowanie dalszych działań w zakresie wczesnego wspomaganie.

WWR prowadzone jest w: Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie oraz Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży Niestyszającej i Słabo Słyszającej im. Jana Pawła II w Lublinie.

2.3. Wiodący ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczy

Realizowany przez Miasto Lublin program „Za życiem” jest zadaniem z zakresu administracji rządowej wynikającym z przepisów *Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329) oraz uchwały nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. poz. 1250).*

Na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Edukacji Narodowej a Miastem Lublin, placówką realizującą zadania wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie, ul. Hirszfelda 6. Podstawowym celem ośrodka jest zapewnienie dziecku niepełnosprawnemu

i jego rodzinie dostępu do wszechstronnej pomocy państwa oraz interdyscyplinarnego wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

Wsparcie w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju świadczone jest przez terapeutów, w następujących specjalnościach:

- rehabilitant ruchowy,
- logopeda,
- pedagog specjalny, surdopedagog;
- pedagog specjalny, tyflopada,
- pedagog specjalny, oligofrenopedagog,
- instruktor widzenia,
- psycholog,
- terapeuta SI.

Ośrodek zapewnia też opiekę pielęgniarską.

Ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczy w sposób szczególny uwzględnia etap wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością. Grupą docelową są dzieci od 0 roku życia do czasu podjęcia nauki szkolnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia, u których występują wybrane schorzenia wg. ICD – 10. Zajęcia bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną prowadzone są w wymiarze do 5 godzin tygodniowo dla danego dziecka.

Do zadań ośrodka oprócz wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka należy także udzielanie rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka, wskazywanie właściwych dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, terapeutycznej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, wskazywanie jednostek udzielających specjalistycznej pomocy dzieciom.

Rodzice lub opiekunowie dziecka posiadający opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju wydaną przez zespół orzekający

publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej i zainteresowani objęciem ich dziecka tą formą wsparcia powinni zgłosić się do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie przy ul. Hirszfelda 6, tel.: 81 747 14 23.

UWAGA!

Zawarte w 2018 roku porozumienie pomiędzy Ministerstwem Edukacji Narodowej a Miastem Lublin umożliwiło realizację programu „Za życiem” do końca 2021 roku, kolejna edycja zapewni realizację do końca 2026 roku.

3. Edukacja dzieci i młodzieży

3.1. Opieka nad dzieckiem do lat 3

Korzystanie z usług żłobka

Podstawa prawna: Uchwała Nr 462/XI/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 21 listopada 2019 r. w sprawie nadania statutu Miejskiego Zespołu Żłobków w Lublinie.

Warunki przyjmowania dzieci niepełnosprawnych do żłobka: **z usług żłobka korzystają w pierwszej kolejności dzieci z niepełnosprawnościami**, których niepełnosprawność została udokumentowana orzeczeniem właściwego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, co do których nie istnieją przeciwwskazania zdrowotne uniemożliwiające im korzystanie ze żłobka. Aktualnie w mieście funkcjonuje 9 żłobków z 65 miejscami przeznaczonymi dla dzieci z niepełnosprawnościami.

Wykaz żłobków w Lublinie:

- Żłobek nr 1, ul. Wileńska 19,
tel.: 81 525 00 60, e-mail: nr1@zlobki.lublin.eu
zapewnia 5 miejsc dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.

- Żłobek nr 2, ul. Okrzei 11,
tel.: 81 747 35 05, e-mail: nr2@zlobki.lublin.eu
zapewnia 4 miejsca dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.
- Żłobek nr 3, ul. Wolska 5,
tel.: 81 466 49 93, e-mail: nr3@zlobki.lublin.eu
zapewnia 15 miejsc dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.
- Żłobek nr 5, ul. Sowia 4,
tel.: 81 747 19 19, e-mail: nr5@zlobki.lublin.eu
zapewnia 9 miejsc dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.
- Żłobek nr 6, ul. Herberta 12,
tel.: 81 744 43 61, e-mail: nr6@zlobki.lublin.eu
zapewnia 7 miejsc dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.
- Żłobek nr 7, ul. Braci Wieniawskich 10,
tel.: 81 741 58 69, e-mail: nr7@zlobki.lublin.eu
zapewnia 4 miejsca dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.
- Żłobek nr 8, ul. Nałkowskich 102,
tel.: 81 524 46 13, e-mail: nr8@zlobki.lublin.eu
zapewnia 6 miejsc dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.
- Żłobek nr 9, ul. Zelwerowicza 2,
tel.: 81 466 49 80, e-mail: nr9@zlobki.lublin.eu
zapewnia 15 miejsc dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością.

W lubelskich żłobkach publicznych sale terapeutyczne przeznaczone do pracy z dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, zróżnicowanymi trudnościami rozwojowymi oraz wymagającymi indywidualnego wsparcia psychologicznego i pedagogicznego funkcjonują w 9. żłobkach. Dla wspierania rozwoju dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością oraz dzieci posiadających trudności rozwojowe w sześciu żłobkach utworzono specjalne sale terapeutyczne, w których psychologowie zatrudnieni w Miejskim Zespole Żłobków oraz przygotowane opiekunki prowadzą indywidualne zajęcia wspierające dobierając metody, formy i pomoce w zależności od rodzaju niepełnosprawności czy trudności jakie dziecko przejawia. W dwóch

żłobkach istnieją sale „poznawania świata”, w których prowadzone są również zajęcia i zabawy wspierające o charakterze polisensorycznym.

Rodzaje niepełnosprawności i formy wsparcia.

Wachlarz rodzajów niepełnosprawności wśród dzieci uczęszczających do żłobków publicznych jest bardzo szeroki. Do głównych form wsparcia w żłobkach podległych Miejskiemu Zespołowi Żłobków w Lublinie należą:

- obserwacja dziecka,
- prowadzenie indywidualnej terapii z dzieckiem,
- prowadzenie grupowych zajęć ogólnorozwojowych,
- konsultacja psychologiczna,
- diagnoza funkcjonalna,
- psychoedukacja wychowawcza, rozwojowa,
- opiniowanie funkcjonowania dziecka w grupie rówieśniczej i kierowanie do placówek,
- specjalistycznych i poradni psychologiczno-pedagogicznych.

W zależności od indywidualnych potrzeb dobierane są rodzaje stosowanej terapii.

Najnowsze uprawnienie – Zwolnienie z opłat za dzieci z niepełnosprawnościami w żłobkach miejskich

Od 1 stycznia 2020 r. na podstawie *uchwały nr 461/XI/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 21 listopada 2019 r. zmieniającej uchwałę nr 106/IX/2011 Rady Miasta Lublin z dnia 21 kwietnia 2011 r. w sprawie ustalenia opłaty za pobyt dzieci w żłobkach prowadzonych przez Gminę Lublin, maksymalnej wysokości opłaty za wyżywienie oraz warunków zwolnienia od ponoszenia tych opłat* – dzieci posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności nie ponoszą opłaty za pobyt, wyżywienie oraz zwolnione są z opłaty za godziny opieki wykraczające poza 10 godzin dziennego pobytu dziecka w żłobku.

3.2. Uprawnienia niepełnosprawnego ucznia:

Niepełnosprawny uczeń ma prawo do:

1. Transportu.

Obowiązkiem gminy jest:

- a) zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim i sześcioletnim oraz dzieciom objętym wychowaniem przedszkolnym na podstawie *art. 31 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 poz. 1082 t.j.)* bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej, innej formy wychowania przedszkolnego lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego (*art. 32 ust. 6 ustawy – Prawo oświatowe*),
- b) zapewnienie uczniom niepełnosprawnym, których kształcenia i wychowanie odbywa się na podstawie *art. 127 ustawy Prawo oświatowe*, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – także do najbliższej szkoły ponadpodstawowej, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 21. rok życia (*art. 39 ust. 4 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe*),
- c) zapewnienie dzieciom i młodzieży, o których mowa w *art. 36 ust. 17 ustawy Prawo oświatowe*, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą:
  - 24. rok życia – w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną

z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna,

- 25. rok życia – w przypadku uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (*art. 39 ust. 4 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe*),

d) zwrot kosztów przejazdu ucznia, o którym mowa w pkt. a, b i c oraz jego opiekuna do przedszkola, szkoły lub ośrodka na zasadach określonych w umowie zawartej między prezydentem miasta a rodzicami lub opiekunami ucznia jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice lub opiekunowie ucznia (*art. 39 a ust. 1 ustawy Prawo oświatowe*).

Zasady zwrotu kosztów dla rodziców/opiekunów jako druga forma dowożenia oraz procedura zgłaszania do dowozu

Zwrot kosztów jednorazowego przewozu następuje w wysokości określonej według wzoru określonego w *art. 39 a ust. 2 ustawy Prawo oświatowe*. Rodzice lub opiekunowie ucznia składają wniosek o zwrot kosztów przejazdu ucznia oraz jego opiekuna w przedszkolu, szkole lub ośrodku do którego uczęszcza uczeń. Dyrektor przedszkola, szkoły lub ośrodka w imieniu prezydenta miasta zawiera z rodzicami, opiekunami ucznia stosowną umowę.

Od lutego 2015 roku koordynacją organizacji bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu zbiorowego uczniów do szkoły w imieniu Gminy Lublin zajmuje się Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, zaś zadania przewoźnika, na zasadzie zlecenia zadań własnych Gminy, powierzono Miejskiemu Przedsiębiorstwu Komunikacyjnemu Lublin Sp. z o. o.

Zasady organizacji dowożenia uczniów uprawnionych ustawowo do bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu z domu do publicznych szkół, ośrodków oraz publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, publicznych innych form wychowania przedszkolnego i z powrotem do domów, na terenie Gminy Lublin zostały określone w załączniku do *Zarządzenia nr 94/8/2021 Prezydenta*

Miasta Lublin z dnia 27 sierpnia 2021 r. Niniejsze zasady dostępne są na stronach internetowych poszczególnych szkół, ZTM w Lublinie i MPK Lublin Sp. z o. o.

Zgodnie z § 5 Zasad dowożenia rodzice/opiekunowie prawni uczniów, wyrażający chęć skorzystania z bezpłatnego przewozu uprawnionych uczniów z miejsca dowozu z domu do szkoły i z miejsca odbioru ze szkoły do domu, organizowanego przez Gminę Lublin, składają w szkole do której uczeń uczęszcza wniosek o objęcia go przewozem. We wniosku podają dane istotne dla właściwej organizacji przewozu oraz wyrażają zgodę na przetwarzanie danych osobowych swoich i ucznia w celach związanych z przewozem. W przypadku pozytywnej weryfikacji wniosku szkoła przesyła do ZTM w Lublinie wniosek zatwierdzony przez dyrektora szkoły.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o. o. dysponuje aktualnie 33 busami przeznaczonymi do dowozu uczniów z niepełnosprawnościami do przedszkoli, szkół i ośrodków szkolno-wychowawczych. Bezpłatny przewóz i opieka uczniów niepełnosprawnych z domu do szkoły/ośrodka/przedszkola oraz z powrotem do domu odbywa się pojazdami przystosowanymi do przewozu osób z niepełnosprawnościami. W okresie stacjonarnego funkcjonowania szkół i placówek obsługiwanych było 27 tras dowozu, zaś do przewozu zgłoszonych było ogółem 354 dzieci. Na każdej trasie w busie oprócz kierowcy znajduje się również opiekun. Liczba ta ulega ciągłej zmianie, z tendencją do wzrostu, z uwagi na stały napływ nowych wniosków o zorganizowanie bezpłatnego dowozu i opieki kolejnym uczniom. Rodzice uczniów przewożonych na wózkach inwalidzkich mogą wypożyczyć pasy biodrowe dostępne w dwóch rozmiarach, które zabezpieczają dziecko przed zsunieniem podczas przewożenia na wózku. Korzystanie z pasów znacząco podnosi bezpieczeństwo przewozu (brak możliwości wypadnięcia osoby niepełnosprawnej z wózka podczas np. wprowadzania na windę czy rampę pojazdu).

2. Nieodpłatnego zakwaterowania w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. Rodzice dzieci i młodzieży przebywających

w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych wnoszą jedynie opłatę za posiłki w stołówce ośrodka równą wysokości kosztów surowca przeznaczonego na wyżywienie. (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 2 listopada 2015 roku w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach Dz. U. z 2015 r. poz. 1872*).

3. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach Dz. U. z 2020 r. poz. 1280*).
4. Dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w momencie, kiedy poradnia psychologiczno-pedagogiczna lub inna poradnia specjalistyczna orzeka dostosowanie wymagań edukacyjnych u ucznia ze stwierdzonym zaburzeniem i odchyleniem rozwojowym lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się, uniemożliwiającymi sprostanie tym wymaganiom (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych Dz. U. z 2019 r. poz. 373*).
5. Przystąpienia do sprawdzianu lub egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu maturalnego w formie dostosowanej do jego dysfunkcji, wtedy kiedy poradnia psychologiczno-pedagogiczna lub inna poradnia specjalistyczna stwierdza u ucznia takie specyficzne trudności w uczeniu się, które wymagają dostosowania warunków lub formy przeprowadzenia sprawdzianu lub egzaminu do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2223); Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 373); Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym; Załącznik do obwieszczenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2020 r. (poz. 1309); komunikaty Dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów do potrzeb zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych.

6. Dostosowanie formy sprawdzianu i egzaminów polega na przygotowaniu odrębnych arkuszy dostosowanych do potrzeb i możliwości zdających.

Dostosowanie warunków przeprowadzania sprawdzianu i egzaminów do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów niepełnosprawnych polega między innymi na:

- a) zminimalizowaniu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, zapewnieniu uczniowi miejsca pracy odpowiedniego do jego potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych; wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych,
- b) odpowiednim przedłużeniu czasu przewidzianego na przeprowadzenie sprawdzianu lub egzaminu,
- c) ustaleniu zasad oceniania rozwiązań zadań egzaminacyjnych,
- d) zapewnieniu obecności i pomocy w czasie sprawdzianu lub egzaminu nauczyciela wspomagającego ucznia w czytaniu lub pisaniu lub specjalisty z zakresu danego rodzaju niepełnosprawności, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania

właściwego kontaktu z uczniem lub pomocy w obsłudze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych.

7. Zwolnienia z nauki drugiego języka obcego nowożytnego na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym specjalistycznej, w przypadku, kiedy ma wadę słuchu, głęboką dysleksję rozwojową, afazję, niepełnosprawności sprzężone, autyzm, w tym z zespół Aspergera (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych Dz. U. z 2019 r. poz. 373*).
8. Przedłużenia okresu nauki na każdym etapie edukacyjnym o jeden rok (*Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych Dz. U. z 2019 r. poz. 639 z późn. zm.*).
9. Podstawowym dokumentem prawnym regulującym problematykę kształcenia dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej są: *ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 t.j.) oraz ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.)*.

Wyczerpujących informacji na temat nauki, poradni, przedszkoli, szkół integracyjnych i specjalnych można uzyskać w Wydziale Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin lub w Kuratorium Oświaty.

Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin

ul. Narutowicza 37/39, 20-016 Lublin

tel.: 81 466 39 00, fax: 81 466 39 01

Kuratorium Oświaty

ul. 3 Maja 6, 20-950 Lublin

tel.: 81 538 52 00, fax: 81 538 52 65

Telefon zaufania: 81 538 52 07

3.3. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne w Lublinie

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym publiczne poradnie specjalistyczne, udzielają dzieciom, od momentu narodzin oraz młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Udzielają także nauczycielom i rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Wspierają także placówki oświatowe w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Dziecko, którego rozwój odbywa się w sposób nieharmonijny powinno zgłosić się do specjalistów. Badanie w poradni przeprowadzane jest na wniosek rodziców.

Diagnozowanie dzieci i młodzieży oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczna są prowadzone w szczególności w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnienia mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu. W poradniach prowadzona jest także terapia dzieci i młodzieży oraz rodzin, prowadzone są grupy wsparcia, warsztaty, szkolenia i mediacje.

Efektom diagnozowania dzieci i młodzieży jest w szczególności:

- wydanie opinii,
- wydanie orzeczenia o potrzebie: kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży,
- objęcie dzieci i młodzieży albo dzieci i młodzieży oraz rodziców bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną,

- wspomaganie nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą oraz rodzicami.

Opinie i orzeczenia wydawane są na wniosek rodziców (opiekunów prawnych) dziecka. W uzasadnionych przypadkach należy dołączyć do wniosku zaświadczenie lekarskie. Poradnia nie przekazuje opinii do przedszkola, szkoły lub placówki, do której uczęszcza dziecko, opinię przekazują rodzice.

Każda poradnia opiekuje się określonymi w uchwale Rady Miasta placówkami – przedszkolami i szkołami. Należy zaznaczyć, że dziecko nieuczęszczające do przedszkola można zgłosić do poradni przypisanej ze względu na miejsce zamieszkania, dzieci i młodzież objęte obowiązkiem szkolnym, zgłaszają się do poradni ze względu na siedzibę placówki, do której uczęszczą.

Od 2020 roku istnieje możliwość złożenia zgłoszenia do poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym specjalistycznej, za pośrednictwem Lubelskiego Portalu Oświatowego (wniosekppp.edu.lublin.eu) w postaci elektronicznej.

Warto podkreślić, że ostateczna decyzja o wyborze formy kształcenia (klasa masowa, integracyjna, specjalna, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy i inne) należy wyłącznie do RODZICÓW, a zalecenia co do formy kształcenia, zapisane w orzeczeniu, są tylko sugestią.

Wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznych w Lublinie:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1

ul. Pogodna 54, 20-337 Lublin
tel.: 81 745 85 52

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2

ul. Radości 8, 20-830 Lublin
tel.: 81 442 30 01

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3

ul. Rzeckiego 21, 20-637 Lublin

tel.: 81 525 09 99

Zespół Poradni Nr 1

ul. Magnoliowa 8, 20-143 Lublin

tel.: 81 747 35 26

W zespole funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5 oraz Specjalistyczna Poradnia Zawodowa, która zapewnia specjalistyczną pomoc w wyborze zawodu z uwzględnieniem predyspozycji psychofizycznych i uzdolnień ucznia oraz wymagań zawodu i rynku pracy. Pomaga wykształcić umiejętność aktywnego poszukiwania pracy i jej utrzymania.

Zespół Poradni Nr 2

ul. I Armii Wojska Polskiego 1, 20-078 Lublin

tel.: 81 532 48 22

W zespole funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 4 oraz Specjalistyczna Poradnia Psychoprofilaktyki i Terapii Rodzin. Prowadzi działalność psychoprofilaktyczną oraz terapię dzieci w zakresie uzależnień, psychopatologii, zaburzeń relacji rówieśniczych i rodzinnych. Jest też wiodącą placówką propagującą zdrowy styl życia.

Zespół Poradni Nr 3

ul. Młodej Polski 30, 20-863 Lublin

tel.: 81 741 09 30

W zespole funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 6 oraz Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnozy i Rehabilitacji. Działalność tej poradni jest ukierunkowana na wczesne (od urodzenia) wykrywanie zaburzeń organicznych (słuchu, wzroku, narządów ruchu) oraz zapobieganie ich skutkom w późniejszym wieku. Świadczy pomoc zarówno dla dzieci jak i ich rodziców, a mianowicie obejmuje terapię i rehabilitację dzieci na terenie placówki, rodzicom wskazuje jak kontynuować terapię w domu.

3.4. Edukacja w wieku przedszkolnym

Dzieci z niepełnosprawnościami objęte są wychowaniem przedszkolnym w wieku od 3 do 6 lat. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, dyrektor przedszkola może przyjąć do przedszkola dziecko, które ukończyło 2,5 roku. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 8 lat. Obowiązek szkolny tych dzieci może być odroczony do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 8 lat.

Zespół powołany przez dyrektora poradni psychologiczno-pedagogicznej na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) dziecka wydaje orzeczenia oraz opinie. Decyzję podejmuje zespół orzekający, w skład którego wchodzi dyrektor poradni, psycholog, pedagog, lekarz, a w razie potrzeby inni specjaliści.

Od orzeczenia wnioskodawca może wnieść odwołanie do kuratora oświaty, za pośrednictwem zespołu, który wydał orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych Dz. U. z 2017 r. poz. 1743*).

Odpowiednią formę kształcenia organizuje się na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub jednostka samorządu terytorialnego, o których mowa *art. 127 ust. 13 i 14 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 t.j.)*, na wniosek rodziców, zapewnia dziecku formę kształcenia zalecaną w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

Ulgi w opłatach za przedszkola:

Wysokość opłat za korzystanie z przedszkola reguluje *Uchwała nr 306/VIII/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 1 lipca 2019 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych oraz innych publicznych formach wychowania.*

link: bip.lublin.eu

3.5. Edukacja w wieku szkolnym

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego nie jest skierowaniem do szkoły specjalnej, jest wyłącznie wskazaniem najkorzystniejszych form kształcenia specjalnego w przedszkolu ogólnodostępnym, w tym z oddziałami integracyjnymi, integracyjnym albo specjalnym, szkole ogólnodostępnej, szkole integracyjnej lub oddziale integracyjnym, szkole specjalnej lub oddziale specjalnym, ośrodka rewalidacyjno-wychowawczym albo w szkole zorganizowanej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii lub specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się dla dzieci i uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy na okres wychowania przedszkolnego roku szkolnego, etapu edukacyjnego. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów szkół podstawowych z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim wydaje się na okres każdego etapu edukacyjnego w tej szkole. Orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydaje się dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim i wydaje się je na okres nie dłuższy niż 5 lat (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych Dz. U. z 2017 r. poz. 1743*).

Dziecko niepełnosprawne może mieć odroczone termin rozpoczęcia nauki szkolnej. Odroczenie następuje na wniosek i za zgodą rodziców przez dyrektora szkoły rejonowej po zasięgnięciu opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Kształcenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych w szkołach ogólnodostępnych jest prowadzone nie dłużej niż do ukończenia przez ucznia:

- 20 roku życia w przypadku szkoły podstawowej,
- 24 roku życia w przypadku szkoły ponadgimnazjalnej.

Nauczanie integracyjne

W ogólnodostępnych szkołach i przedszkolach mogą być organizowane oddziały integracyjne w celu umożliwienia uczniom lub wychowankom niepełnosprawnym zdobycia wiedzy i umiejętności na miarę ich możliwości. Liczba uczniów (wychowanków) w oddziale integracyjnym powinna wynosić od 15 do 20, w tym od 3 do 5 uczniów lub wychowanków niepełnosprawnych.

W klasie integracyjnej realizowany jest **taki sam program nauczania szkoły masowej, jak w każdej innej, równoległej klasie**, realizuje się tu podstawę programową kształcenia ogólnego. Uczniowie pracują w oparciu o obowiązujące w szkole podręczniki. Ilość godzin dydaktycznych jest taka sama, jak w pozostałych klasach na danym poziomie edukacyjnym.

1. W przypadku dzieci niepełnosprawnych rozkład tego programu jest odpowiednio przygotowany oraz na bieżąco modyfikowany. W ten sposób realizowane treści są dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci niepełnosprawnych.
2. W nauczaniu integracyjnym wszyscy uczniowie pracują na lekcji opierając się na tym samym temacie, ale w stopniu zależnym od własnych możliwości intelektualnych, współtworząc tę samą jednostkę lekcyjną.

3. W klasie integracyjnej pracuje dwóch pedagogów – nauczyciel przedmiotu i nauczyciel ze specjalnym przygotowaniem pedagogicznym.

Nauczanie specjalne

Procedura wydawania skierowań do szkół specjalnych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych prowadzonych przez Miasto Lublin jest opisana pod poniższym linkiem na stronie Lubelskiego Portalu Oświatowego: bip.lublin.eu.

Do publicznych szkół specjalnych należą szkoły podstawowe, szkoły branżowe I i II stopnia, szkoły przysposabiające do pracy, technika, licea ogólnokształcące i szkoły policealne. Szkoły specjalne lub oddziały specjalne w szkołach ogólnodostępnych tworzone są w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- niesłyszących,
- słabosłyszących,
- niewidomych,
- słabowidzących,
- z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
- z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- niedostosowanych społecznie,
- zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

W szkołach ogólnodostępnych nie organizuje się oddziałów specjalnych dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Celem szkoły specjalnej jest przygotowanie do życia w integracji ze społeczeństwem poprzez osiągnięcie możliwie wszechstronnego rozwoju uczniów w dostępnym im zakresie, a także przygotowanie do wykonywania zawodu. Do szkoły podstawowej specjalnej mogą uczęszczać uczniowie do

ukończenia 20 roku życia, a do szkoły ponadpodstawowej do ukończenia 24 roku życia.

Uczeń z głębokim upośledzeniem umysłowym może realizować obowiązek szkolny, obowiązek nauki do ukończenia 25 roku życia w formie zespołowych lub indywidualnych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Nauczanie indywidualne i indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze

Dzieciom i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły, organizuje się nauczanie indywidualne. Dzieci, którym stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola, po otrzymaniu orzeczenia w poradni psychologiczno-pedagogicznej, mogą korzystać z rocznego indywidualnego przygotowania przedszkolnego.

Dziecko i młodzież objęte indywidualnym nauczaniem pozostają nadal wychowankiem przedszkola, uczniem danej szkoły. Zajęcia indywidualnego przygotowania przedszkolnego lub zajęcia indywidualnego nauczania prowadzi się w miejscu pobytu ucznia, w domu rodzinnym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. W celu integracji ze środowiskiem i zapewnienia im pełnego osobowego rozwoju, dyrektor, w miarę posiadanych możliwości oraz z uwzględnieniem zaleceń zawartych w orzeczeniu a także aktualnego stanu zdrowia dziecka organizuje różne formy uczestniczenia dziecka w życiu przedszkola, w szczególności zajęciach rozwijających zainteresowania, uzdolnienia, uroczystościach i imprezach przedszkolnych.

W indywidualnym przygotowaniu przedszkolnym realizowane są treści wynikające z podstawy programowej wychowania przedszkolnego dostosowane do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego

przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2017 r. poz. 1616 z późn. zm.).

Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze

Rewalidacja jest procesem dydaktyczno-wychowawczo-terapeutycznym z zaplanowanymi celami dostosowanymi indywidualnie dla każdego ucznia ze względu na ogromną różnorodność zaburzeń. Są to między innymi: zaburzenia rozwoju mowy, deficyty w zakresie sprawności analizatora wzrokowego i słuchowego, zaburzenia lateralizacji, sprawności motorycznej i manualnej, zaburzenia emocjonalne oraz wad postawy.

Główne kierunki oddziaływań rewalidacyjnych to:

- dynamizowanie rozwoju,
- kompensowanie, czyli wyrównywanie przez zastępowanie,
- korygowanie zaburzonych funkcji, defektów i zniekształceń,
- optymalne usprawnianie, rozwijanie tych funkcji psychicznych i fizycznych, które są najsilniejsze i najmniej uszkodzone.

Tygodniowy wymiar godzin zajęć rewalidacyjnych dla ucznia wynosi 2 godziny (we wszystkich typach szkół).

Dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, w wieku od 3 do 25 lat, organizuje się zespołowe zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze oraz we współpracy z rodzicami (prawnym opiekunem), indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze, zwane dalej zajęciami. Celem zajęć jest wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, rozwijanie zainteresowania otoczeniem oraz uzyskiwanie niezależności od innych osób w funkcjonowaniu w codziennym życiu.

Udział w zajęciach dzieci w wieku obowiązku szkolnego uznaje się za spełnienie tego obowiązku, określonego w *art. 35 ust. 1 i 2 – ustawy Prawo Oświatowe*.

3.6. Pomoc materialna dla niepełnosprawnego ucznia

Uczniowi przysługuje prawo do pomocy materialnej, w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych.

Pomoc materialna przysługuje:

- uczniom szkół publicznych, niepublicznych i niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznych szkół artystycznych oraz słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24. roku życia,
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Pomoc materialna ma charakter socjalny albo motywacyjny.

Podstawowym warunkiem otrzymania stypendium szkolnego jest spełnienie kryterium dochodowego zapisanego w *art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 poz. 2268 t.j.)*, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej 1 z okoliczności tj. bezrobocia, niepełnosprawności, ciężkiej lub długotrwałej choroby, wielodzietności, braku umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu lub narkomanii, rodziny niepełnej, zdarzenia losowego. Stypendia szkolne są przyznawane na okres od 1 do 10 miesięcy.

W szkołach, które prowadzi Miasto Lublin wnioski o przyznanie stypendium składane są w szkole. Szkoła przekazuje dokumenty wraz z załącznikami bezpośrednio do Urzędu Miasta. Natomiast uczniowie szkół prowadzonych przez podmioty inne niż Miasto Lublin składają wnioski wraz z załącznikami bezpośrednio do Urzędu Miasta.

Stypendia szkolne są przyznawane wg „*Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Lublin*”. Regulamin szczegółowo określa sposób ustalania

wysokości stypendium, formy udzielania stypendium, tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego, tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego, przekazywanie i rozliczanie świadczeń pomocy materialnej. Stypendium szkolne przyznawane jest przez Prezydenta Miasta w formie decyzji administracyjnej.

Zasiłek szkolny – może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym raz lub kilka razy do roku. Zasiłek przyznawany jest przez Prezydenta Miasta w formie decyzji administracyjnej.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 t.j.).

O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku. Wnioski składane są w szkole, w przypadku szkół prowadzonych przez Miasto Lublin; w przypadku szkół prowadzonych przez podmioty inne niż Miasto Lublin, wnioski przyjmuje:

Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin

ul. Narutowicza 37/39, 20-016 Lublin

tel.: 81 466 39 57, 81 466 39 81, 81 466 39 83, fax: 81 466 39 01

Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020-2022 (program znany dotychczas jako „Wyprawka szkolna”)

Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego i do kształcenia w zawodach, materiałów edukacyjnych do kształcenia

ogólnego i do kształcenia zawodowego oraz materiałów ćwiczeniowych jest udzielana uczniom:

- 1) słabowidzącym,
- 2) niesłyszącym,
- 3) słabosłyszącym,
- 4) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim,
- 5) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją,
- 6) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
- 7) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy są to niepełnosprawności spośród niepełnosprawności, o których mowa odpowiednio w pkt 1-6,
- 8) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,
- 9) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy są to niepełnosprawności spośród niepełnosprawności, o których mowa odpowiednio w pkt 1-6 i 8

- posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w *art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082)*, albo orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, o którym mowa w *art. 312 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, 949 i 2203, z 2018 r. poz. 2245 oraz z 2019 r. poz. 1287)*.

Zasady udzielania pomocy:

Pomoc w formie dofinansowania na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych realizowana jest na wniosek rodziców ucznia (prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka) albo pełnoletniego ucznia, albo na wniosek nauczyciela, pracownika socjalnego lub innej osoby, za zgodą rodziców ucznia (prawnych opiekunów, rodziców zastępczych, osób prowadzących rodzinny dom dziecka) albo pełnoletniego ucznia.

Wnioski należy składać do dyrektora szkoły, do której uczęszcza uczeń (dotyczy to zarówno szkół prowadzonych przez Miasto Lublin, jak również szkół prowadzonych przez osoby prawne lub osoby fizyczne inne niż jst.).

Termin składania wniosków – do dnia 4 września danego roku szkolnego ustalony został *zarządzeniem nr 73/7/2020 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 28 lipca 2020 r.*

Do wniosku należy dołączyć kopię orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Rozliczenie następuje po przedłożeniu faktury VAT, rachunku, paragonu lub oświadczenia o zakupie podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych. W przypadku wyżej wymienionego oświadczenia należy podać informację o rozliczeniu wydatków odpowiednio na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych tylko w ramach Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020-2022.

Rozporządzenie z dnia 26 czerwca 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020-2022 (Dz. U. z 2020 r. poz. 1227).

Dofinansowanie zakupu i/lub wydruku podręczników szkolnych dla uczniów niewidomych i słabowidzących

Zadanie obejmuje zakup i/lub wykonanie wydruku podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów. Liczbę uczniów do objęcia pomocą zgłaszają szkoły, do których uczęszczają uczniowie niewidomi i słabowidzący. Zadanie realizowane jest na podstawie porozumienia zawieranego pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej, a Prezydentem Miasta.

Na dofinansowanie zakupu i/lub wydruku podręczników Miasto otrzymuje dotację celową z budżetu państwa.

Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe jest przyznawane przez szkołę i wypłacane raz w okresie (semestrze). Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe przyznaje dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, w ramach środków przyznanych na ten cel w budżecie szkoły. Wysokość stypendium ustala dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii powołanej w szkole komisji stypendialnej i rady pedagogicznej oraz w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę.

Stypendium Prezesa Rady Ministrów

Stypendystą może zostać jeden uczeń szkoły publicznej (lub niepublicznej z uprawnieniami szkoły publicznej), której ukończenie umożliwi uzyskanie świadectwa dojrzałości, a który w wyniku rocznej klasyfikacji uzyskał najwyższą średnią ocen, uprawniającą do otrzymania świadectwa promocyjnego z wyróżnieniem i co najmniej dobrą ocenę z zachowania. Alternatywnie stypendystą może zostać uczeń o wybitnych, wyraźnie ukierunkowanych uzdolnieniach, poświadczonych ocenami celującymi w jakiejś dziedzinie wiedzy i mający, co najmniej oceny dobre z pozostałych przedmiotów. Stypendium Prezesa Rady Ministrów jest wypłacane ze środków budżetu państwa.

Stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla wybitnie uzdolnionych uczniów

Stypendium może być przyznane wybitnie uzdolnionemu uczniowi szkoły średniej, w szczególności laureatom olimpiad międzynarodowych i krajowych, konkursów na pracę naukową lub uczniowi uzyskującemu celujące i bardzo dobre wyniki w nauce wg indywidualnego programu lub toku nauczania.

Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za osiągnięcia artystyczne

Stypendium może być przyznane uczniowi szkoły artystycznej, który uzyskał za semestr bardzo dobrą średnią z przedmiotów artystyczno-zawodowych oraz laureatowi krajowego lub międzynarodowego konkursu.

3.7. Programy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wspierające uczniów niepełnosprawnych

Uczniowie niepełnosprawni mogą uzyskać dodatkowe wsparcie w ramach Programu PFRON *Aktywny Samorząd*, który jest realizowany w Lublinie przez MOPR – Dział ds. osób niepełnosprawnych, ul. Zemborzyska 88-92.

3.8. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii

Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Lublinie i działająca w jego strukturze Szkoła Podstawowa nr 56 ukierunkowana jest na pomoc i wsparcie dla tych dzieci, które:

- nie mogą odnaleźć się w szkole masowej i doświadczają szeroko rozumianych problemów edukacyjnych;
- doświadczają trudności w budowaniu satysfakcjonujących relacji rówieśniczych;
- nie mogą znaleźć dobrego sposobu na porozumienie się z własnymi rodzicami i innymi dorosłymi;
- uciekają w wewnętrzny świat negatywnych myśli;
- brak im energii i motywacji do nauki oraz rozwoju własnych pasji;
- coraz częściej tracą kontrolę nad emocjami;
- na sytuacje trudne (np. konfliktowe lub stresujące) reagują impulsywnie, nie potrafią kontrolować własnych emocji;
- ich zachowanie nasycone jest lękiem, wycofaniem, niepewnością;

- w sytuacjach społecznych blokują się: nie potrafią nawiązywać i podtrzymywać rozmów lub bliskich znajomości z rówieśnikami;
- czują się samotne, nie potrafią podejść i przyłączyć się do zabawy (odczuwają lęk lub wstyd na myśl o tym);
- mają trudności z odzywaniem się na forum klasy lub innej grupy (np. nie zgłaszają się do odpowiedzi) i nie umieją pokazać się z dobrej strony (np. nie potrafią pokazać innym, co jest ich pasją i w czym są dobre);
- są nie pewne siebie, z niską samooceną.

To szkoła przyjazna także **rodzicom**, którzy:

- dostrzegli potrzebę zmiany w sposobie budowania relacji ze swoimi dziećmi;
- chcą zweryfikować dotychczasowe postawy wobec własnych pociech;
- pragną nauczyć się nowych zachowań niezbędnych dla właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- chcą lepiej rozumieć swoje dzieci;
- chcą wypracować właściwe metody oddziaływań wychowawczych.

Profesjonalne, socjoterapeutyczne przygotowanie nauczycieli i wychowawców oraz indywidualna praca z uczniem a także psychologiczne wsparcie jego rodziny, pomaga osiągnąć pozytywne rezultaty dydaktyczne i wychowawcze zarówno w szkole jak i rodzinie.

Wychodząc również naprzeciw potrzebom Szkoła Podstawowa nr 56 przy Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii w Lublinie oferuje **bezpłatne konsultacje psychologiczne**, które odbywają się w określonym terminie lub wcześniej umówionym i dopasowanym do bieżących potrzeb.

W celu umówienia się na konsultacje można zadzwonić pod numery: 880 528 296; ew. 81 533 84 95 wew. 25.

3.9. Szkoły i placówki prowadzone przez Miasto Lublin, w których funkcjonują oddziały integracyjne lub specjalne

Tabela 2. Szkoły i placówki – oddziały integracyjne lub specjalne

Nazwa placówki	Adres placówki	Typ szkoły
Przedszkole Specjalne nr 11	ul. Młodej Polski 30 20-863 Lublin tel.: 81 741 09 33	Wszystkie rodzaje niepełnosprawności
Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 12	pl. Bychawski 4 20-406 Lublin tel.: 81 532 29 15	Oddziały integracyjne
Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 36	ul. K. Wallenroda 4 20-607 Lublin tel.: 81 525 14 44	Oddziały integracyjne
Przedszkole Integracyjne nr 39	ul. Balladyny 14 20-601 Lublin tel.: 81 525 14 59	Oddziały integracyjne
Publiczne Przedszkole Integracyjne nr 40	ul. Gospodarcza 19 20-213 Lublin tel.: 81 746 08 12	Oddziały integracyjne
Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym nr 70	ul. Smyczkowa 2 20-844 Lublin tel.: 81 741 88 13	Oddział integracyjny
Szkoła Podstawowa nr 15 im. Jana Pawła II	ul. Elektryczna 51 20-349 Lublin tel.: 81 744 08 00	Oddziały integracyjne
Szkoła Podstawowa nr 28 z Oddziałami Integracyjnymi im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej	ul. Radości 13 20-533 Lublin tel.: 81 533 92 72	Oddziały integracyjne
Szkoła Podstawowa nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi im. Pamięci Majdanka	ul. K. Przerwy - Tetmajera 2 20-362 Lublin tel.: 81 744 16 44	Oddziały integracyjne
Szkoła Podstawowa nr 43 im. Ignacego Jana Paderewskiego	ul. Śliwińskiego 5 20-861 Lublin tel.: 81 741 13 05	Oddziały integracyjne
Szkoła Podstawowa nr 51 im. Jana Pawła II	ul. Bursztynowa 22 20-576 Lublin tel.: 81 527 88 80	Oddziały integracyjne

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 26 im. Janusza Korczaka	ul. Bronowicka 21 20-301 Lublin tel.: 81 746 14 07 ul. Kurantowa 5 20-800 Lublin ul. Krochmalna 29 20-401 Lublin	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 26 im. Janusza Korczaka (dla uczniów z upośledzeniem w stopniu lekkim, umiarkowanym; oddziały dla uczniów z autyzmem)
		Szkoła Filialna dla Dzieci z Autyzmem w tym z Zespołem Aspergera w Lublinie
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1	Al. Spółdzielczości Pracy 65 20-147 Lublin tel.: 81 747 66 68	Branżowa Szkoła Wielozawodowa Specjalna I stopnia nr 2 im. Marii Grzegorzewskiej (cukiernik, piekarz, stolarz, ogrodnik, kucharz, fryzjer, mechanik pojazdów samochodowych, pracownik obsługi hotelowej, magazynier-logistyk, tapicer, kelner)
		Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy dla Uczniów z Upośledzeniem Umysłowym w Stopniu Umiarkowanym i Znacznym
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2	ul. Głuska 5 20-439 Lublin tel.: 81 744 47 07	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 53 dla Dzieci Upośledzonych Umysłowo w Stopniu Umiarkowanym i Znacznym
Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii	ul. Zemborzycka 63 20-445 Lublin poczta@mos.lublin.eu tel.: 81 533 84 95 8.00 – 15.00	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 56 (dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym) ul. Zemborzycka 63 tel.: 81 746 91 94
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Nieśłyszącej i Słabo Słyszącej im. Jana Pawła II	ul. H. Ordonówny 4 20-328 Lublin tel.: 81 744 19 13	Szkoła Podstawowa nr 55 dla Dzieci Nieśłyszących i Słabo Słyszących
		Technikum Specjalne nr 1 dla Uczniów Nieśłyszących i Słabo Słyszących (technik turystyki wiejskiej)

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej	ul. Hirszfelda 6 20-092 Lublin tel.: 81 747 14 23	Szkoła Podstawowa nr 54 dla Dzieci Słabo Widzących
		XVII Liceum Ogólnokształcące Specjalne *
	ul. Wyścigowa 31 20-425 Lublin tel.: 81 532 19 44	Technikum Specjalne nr 2 (technik informatyk, technik masażysta, technik procesów introligatorskich)
		Branżowa Szkoła Usługowa Specjalna I stopnia nr 2 w Lublinie (kucharz, ogrodnik)
		Szkoła Policealna Specjalna nr 11 (technik archiwista, florysta)

*dla Uczniów Niewidomych i Słabo Widzących, niesłyszących, słabo słyszących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z Afazją, z Autyzmem, w tym z Zespołem Aspergera oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Wszystkie informacje dotyczące edukacji, w tym dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, zasad rekrutacji do przedszkoli, szkół i placówek, e-usług, można znaleźć na stronie Lubelskiego Portalu Oświatowego w zakładce Mieszkańcy/Edukacja.

3.10. Wykaz placówek niepublicznych, w których prowadzone są zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

Tabela 3. Placówki niepubliczne – zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

L.p.	Placówka	Adres	Telefon
1.	Niepubliczne Przedszkole „Skrzat” z oddziałami specjalnymi	ul. Kleeberga 8 20-243 Lublin	81 444 88 45
2.	Niepubliczne Przedszkole Artystyczne „Słonecznik”	ul. J. Sawy 3 20-632 Lublin	504 085 838
3.	Niepubliczne Przedszkole Bajkowy Dworek	Al. Spółdzielczości Pracy 53 20-147 Lublin ul. Janowska 62B 20-509 Lublin	500 100 460
4.	Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Insignis”	ul. Żywnego 10 20-854 Lublin	601 451 450

5.	Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Tajemniczy Ogród” im. F. Hodgson Burnett	ul. J. Kustronia 2,2B 20-241 Lublin	695 139 150
6.	Prywatne Przedszkole „U Pana Kleksa”	ul. Sławin 70 20-828 Lublin	698 162 819
7.	Przedszkole Niepubliczne „Akademia Przedszkolaczka 2”	ul. Startowa 16 20-352 Lublin	81 759 28 28
8.	Przedszkole Niepubliczne „Akademia Przedszkolaczka”	ul. ks. J. Popiełuszki 28 D 20-052 Lublin	81 536 28 28
9.	Przedszkole Niepubliczne „Kubuś i Królik”	ul. Przytulna 6 20-534 Lublin	727 255 054
10.	Przedszkole Niepubliczne „Kubuś i przyjaciele”	ul. Romanowskiego 23 A 20-707 Lublin	81 524 10 44
11.	Przedszkole Niepubliczne „Lublinczyk”	ul. Braci Wieniawskich 3 20-844 Lublin	537 354 037
12.	Przedszkole Niepubliczne Bajkowy Dworek 2	ul. W. Grabskiego 23 20-330 Lublin ul. Lotnicza 5 20-322 Lublin	505 010 110 501 600 156
13.	Przedszkole Prywatne „Entliczek-Pentliczek 2”	ul. Dożynkowa 19 20-152 Lublin	81 440 87 81 501 504 200
14.	Punkt Przedszkolny Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Kraina Pomocnych Dłoni”	ul. Wrońska 8 20-327 Lublin	517 337 103 517 337 075
15.	Społeczna Szkoła Podstawowa im. Sebastiana Fabiana Klonowica	al. Warszawska 94 20-824 Lublin	81 741 68 11
16.	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Integra”	ul. Dziewanny 23/80 20-539 Lublin ul. Kryształowa 14/1 20-582 Lublin	503 570 913
17.	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „PCTS”	ul. 3-go Maja 18/7A 20-078 Lublin	508 004 100
18.	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Skrzydła”	ul. Jutrzenki 24 20-538 Lublin	514 768 615
19.	Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Trampolina”	ul. Z. Krasińskiego 19 20-709 Lublin	502 785 008
20.	Niepubliczna Poradnia Wczesnego Wspomagania Rozwoju „Lolek”	ul. Rogowskiego 5 20-840 Lublin	81 742 12 93
21.	Prywatna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Nowa”	ul. Kiwerskiego 3 20-240 Lublin	81 747 65 36

22.	Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Progresja TWP	ul. H. Ordonówny 4A/U2 20-328 Lublin	81 740 34 13
23.	Poradnia Specjalistyczna Spinacz	ul. Struga 8 20-709 Lublin	516 516 016
24.	Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo	ul. Dolna 3-go Maja 4 20-079 Lublin	81 532 04 29

4. Studenci

4.1. Programy PFRON wspierające studentów

Studenci niepełnosprawni mogą uzyskać dodatkowe wsparcie w ramach Programu PFRON *Aktywny Samorząd*, który jest realizowany w Lublinie przez MOPR – Dział ds. osób niepełnosprawnych, ul. Zemborzycka 88-92, 20-445 Lublin.

4.2. Lubelskie szkoły wyższe³

4.2.1. Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej

pl. Marii Curie Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin
tel.: 81 537 51 00

Zespół ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami

Dom Studenta „Babilon”
ul. Radziszewskiego 17, pok. 9 i 10, 20-036 Lublin
tel.: 81 537 58 90
e-mail: punkt@poczta.umcs.lublin.pl

---

³ Na podstawie informacji przesłanych przez uczelnie

Zadania Zespołu ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami:

- wsparcie studentów, doktorantów i pracowników z niepełnosprawnościami oraz osób doświadczających kryzysów zdrowia psychicznego,
- włączenie osób z niepełnosprawnościami oraz osób doświadczających kryzysów zdrowia psychicznego ze środowiskiem akademickim,
- wyrównanie szans edukacyjnych, dostosowanie procesu dydaktycznego,
- likwidowanie barier architektonicznych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu,
- doraźne bezpłatne wsparcie psychologiczne.

Oferujemy następujące bezpłatne formy wsparcia:

- specjalistyczny transport,
- wsparcie asystenta,
- wypożyczalnię sprzętu,
- tłumacz języka migowego,
- wsparcie psychologiczne,
- doradztwo edukacyjne,
- szkolenia,
- rozwój osobisty, specjalistyczne szkolenia,
- dodatkowe zajęcia z języka angielskiego,
- zajęcia sportowe,
- wyjazdy dydaktyczne i szkoleniowe,
- dostosowanie procesu dydaktycznego.

W czasie dyżurów udzielamy porad związanych ze studiowaniem, informujemy o wsparciu i dostosowaniu procesu dydaktycznego do osób ze szczególnymi potrzebami wynikającymi ze stanu zdrowia, dążymy do wyrównania szans edukacyjnych, informujemy o dostosowaniu architektonicznym poszczególnych Wydziałów UMCS, a także realizujemy działania przeciw wykluczeniu oraz integrujemy osoby

z niepełnosprawnościami ze środowiskiem akademickim. Wszystkim studentom, doktorantom oraz pracownikom zapewniamy dyskrecję i dobrą atmosferę.

W celu uzyskania informacji o dostosowaniach architektonicznych i innych w poszczególnych Wydziałach UMCS do potrzeb osób z niepełnosprawnościami zapraszamy kandydatów na studia do kontaktu z pracownikami Zespołu ds. Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami.

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”

Dom Studencki „Femina”

ul. Langiewicza 20, 20-035 Lublin

e-mail: alteridem.umcs@gmail.com

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” jest organizacją studencką, która skupia na równych prawach studentów, doktorantów z niepełnosprawnościami, jak i pełnosprawnych studentów, doktorantów UMCS.

Zrzeszenie aktywizuje niepełnosprawnych i pełnosprawnych studentów, doktorantów do działalności społecznej, naukowej, sportowej i kulturalnej, organizuje wyjazdy integracyjne i szkolenia, upowszechnia wiedzę na temat potrzeb niepełnosprawnych studentów, podejmuje działania mając na celu likwidację barier społecznych, komunikacyjnych i architektonicznych, reprezentuje interesy studentów, doktorantów z niepełnosprawnościami oraz wspiera wolontariat na ich rzecz.

4.2.2. Uniwersytet Medyczny

al. Raławickie 1, 20-059 Lublin

tel.: 81 528 84 00, 81 742 37 59, 81 742 37 60

Tabela 4. Dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych

L.p.	Nazwa obiektu i adres	Rodzaj zlikwidowanej bariery
1.	Collegium Novum Al. Racławickie 1	wejście główne do budynku oraz wejście z tyłu budynku dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Obu miejscom towarzyszy przestrzeń do swobodnego poruszania się. Obok schodów prowadzących do wejścia głównego znajduje się platforma dla osób niepełnosprawnych; w holu głównym zlokalizowana jest czynna cała doba portiernia. Dostęp do auli znajdującej się na parterze z holu głównego umożliwia platforma przyschodowa. Dostęp do wszystkich kondygnacji budynku zapewnia ogólnodostępna winda. Na każdym piętrze dostępna jest toaleta dla osób niepełnosprawnych.
2.	Klinika Okulistyki ul. Chmielna 1	nie zlikwidowano barier
3.	Budynek Dydaktyczny Collegium Didacticum ul. Chodźki 7	wejście główne do budynku znajduje się na poziomie utwardzonego gruntu, bez schodów. W holu głównym zlokalizowana jest czynna cała doba portiernia; na każdej kondygnacji istnieje możliwość swobodnego poruszania się po korytarzach. Dostęp do pięter od -1 do 4 zapewnia winda przystosowana dla osób niepełnosprawnych; w sali języków obcych, w ramach jej przystosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zakupiono 4 zestawy komputerowe ze specjalistycznymi klawiaturami. Salę wyciszono panelami akustycznymi.
4.	Collegium Pathologicum ul. Jaczewskiego 8	budynek posiada osiem wejść częściowo wyposażonych w domofony i kontrolę dostępu. Do celów ogólnodostępnych udostępnione jest wejście główne. Do celów dydaktycznych dodatkowo udostępnione jest wejście od strony parkingu oraz 2 wejścia od strony zaplecza szpitala SPSK nr 4. W pozostałej części budynku funkcjonuje kontrola dostępu, a wejście realizowane jest zbliżeniowym czytnikiem kart lub domofonem; w części ogólnodostępnej budynek posiada hole na czterech poziomach. W holu na parterze przy wejściu głównym znajduje się czynna cała doba portiernia. Dostęp do wszystkich kondygnacji budynku zapewnia ogólnodostępna winda. W budynku znajdują się toalety dla osób niepełnosprawnych.; przed wejściem głównym oraz wejściem od strony parkingu do Samodzielnej Pracowni Biologii Medycznej wykonane są podjazdy.

5.	Collegium Medicum ul. Radziwiłłowska 11	wejście główne do budynku dostosowane jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Obok schodów prowadzących do wejścia głównego znajduje się pochylnia dla osób niepełnosprawnych; w holu głównym zlokalizowana jest czynna cała doba portiernia. Dostęp do wszystkich kondygnacji budynku zapewnia ogólnodostępna winda. Dotarcie do windy w budynku umożliwia platforma dla wózków inwalidzkich znajdująca się w holu głównym. Na każdym piętrze znajduje się toaleta przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Przed wejściem do poszczególnych jednostek zlokalizowanych w budynku znajdują się domofony.
6.	Collegium Pharmaceuticum ul. Chodźki 6	wokół wejścia głównego do budynku zachowana jest przestrzeń umożliwiająca swobodę poruszania się. Z prawej strony od wejścia głównego do budynku dostępny jest podjazd dla wózków inwalidzkich; w holu głównym znajduje się czynna cała doba portiernia. Dostęp do wszystkich kondygnacji budynku (od poziomu -1 do 4 piętra) zapewniają windy. Przed wejściem do poszczególnych jednostek zlokalizowanych w budynku znajdują się domofony. W budynku znajdują się toalety dla osób niepełnosprawnych; w Katedrze i Zakładzie Biologii z Genetyką zlokalizowanej w budynku uzupełniono wyposażenie pracowni mikroskopowej o stoły z elektroniczną regulacją wysokości, mikroskop posiadający monitor z dużą rozdzielczością i joysticki do regulacji przesuwu analizowanego preparatu. Za pomocą dedykowanego oprogramowania komputerowego możliwa jest interaktywna, spersonalizowana interakcja pomiędzy nauczycielem a każdym studentem. Rozwiązanie to odpowiada potrzebom osób niedowidzących i niedosłyszących.
7.	Katedra i Zakład Toksykologii ul. Chodźki 8	wejście z poziomu chodnika, nie ma wind i nie ma możliwości poruszania się pomiędzy piętrami
8.	Biblioteka Główna ul. Szkolna 18	wejście dla osób niepełnosprawnych zlokalizowane jest z tyłu budynku od strony parkingu. Prowadzi ono bezpośrednio do windy. Wejście to wyposażone jest w małą pochylnię; w holu głównym zlokalizowana jest czynna cała doba portiernia. Dostęp do poszczególnych kondygnacji budynku zapewnia winda; na parterze znajduje się toaleta dla osób niepełnosprawnych. W pobliżu budynku dostępne jest 1 miejsce parkingowe dedykowane tym osobom.

9.	<p>Studium Wychowania Fizycznego i Sportu ul. Chodźki 7 Budynek Collegium Didacticum</p>	<p>budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych – winda</p>
10.	<p>Zakłady Wydziału Pielęgniarstwa ul. Chodźki 7 Budynek Collegium Didacticum</p>	<p>budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - winda</p>
11.	<p>Collegium Universum ul. Chodźki 1</p>	<p>wejście główne do budynku jest dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażone jest w pochylnię. Wokół wejścia zachowana jest przestrzeń umożliwiająca swobodę poruszania się. Nawierzchnia jest utwardzona i odpowiednio nachylona; w budynku dostępne są elementy ułatwiające orientację, tj. oznakowanie kierunkowe we wszystkich punktach węzłowych (np. skrzyżowania dróg komunikacyjnych budynku) oraz oznakowanie miejsc w logicznych punktach, czyli w miejscach, gdzie następuje moment wyboru dalszej drogi, zmiana kierunku poruszania się. Na drzwiach lub obok drzwi umieszczone są na wysokości wzroku osoby napisy informacyjne. Przed wejściem do poszczególnych jednostek zlokalizowanych w budynku znajdują się domofony; budynek posiada 2 windy, które nie są specjalnie przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku są 4 toalety dla osób niepełnosprawnych.</p>
12.	<p>Collegium Maius, Collegium Anatomicum ul. Jaczewskiego 4</p>	<p>do budynku prowadzą 4 wejścia, z których jedno posiada próg o wysokości ok. 3 cm. Pozostałe wejścia są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i wyposażone w podjazdy. W holu głównym budynku zlokalizowano 2 portiernie, które pracują całą dobę; dostęp do wszystkich kondygnacji budynku zapewnia ogólnodostępna winda (3 szt.). Dla osób niepełnosprawnych wydzielona została toaleta, która znajduje się na poziomie 0; miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych wyznaczono bezpośrednio przy budynku. Istnieje możliwość bezpośredniego podjazdu pod wejście główne do budynku Collegium Maius.</p>

13.	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 4 ul. Jaczewskiego 8	budynek jest przystosowany dla studentów niepełnosprawnych - windy oraz podjazd
14.	Dziecięcy Szpital Kliniczny ul. Chodźki 2	wejście z poziomu chodnika, windy

Domy Studenta

1.	Dom Studenta Nr 1 ul. Chodźki 9	wejście główne do budynku znajduje się na poziomie utwardzonego gruntu. W holu zlokalizowana jest czynna całą dobę portiernia; na parterze znajduje się pokój oraz toaleta przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynku dostępna jest winda.
2.	Dom Studenta Nr 2 ul. Chodźki 11	wejście do budynku poprzedzone jest podestem, do którego prowadzą 2 stopnie schodowe; w holu zlokalizowana jest czynna całą dobę portiernia; wejście na piętra budynku możliwe jest wyłącznie za pomocą schodów poprzez drzwi zamykane na elektrozamek, który otwiera portier. W całym budynku na drzwiach zamontowane są samozamykacze.
3.	Dom Studenta Nr 3 ul. Chodźki 7	wejście z poziomu chodnika
4.	Dom Studenta Nr 4 ul. Chodźki 13 B	wejście do budynku zlokalizowane jest od strony hali sportowej. Do wejścia prowadzą 5-stopniowe schody; w holu dostępna jest czynna całą dobę portiernia; w budynku znajdują się 2 klatki schodowe. Do jednej z nich (na parterze) prowadzi podwyższony korytarz (4 stopnie).

W celu umożliwienia studentom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w procesie dydaktycznym oraz życiu społecznym, naukowym, kulturalnym oraz sportowym Uniwersytetu Medycznego w Lublinie zorganizowano indywidualne zajęcia dodatkowe dla studentów niepełnosprawnych tj.: zajęcia na basenie, zajęcia na siłowni, zajęcia z języka angielskiego. Dodatkowo studenci niepełnosprawni uczelni mogą bezpłatnie korzystać z laptopów, rzutników multimedialnych oraz Internetu, co ułatwia kształcenie na poszczególnych kierunkach.

4.2.3. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

ul. Akademicka 13, 20-950 Lublin

tel.: 81 445 66 22

Tabela 5. Dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych

L.p.	Nazwa budynku / adres	Rodzaj bariery
1.	Teoria Weterynarii ul. Akademicka 12	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku schodołazy (przy zewnętrznych oraz wewnątrznych schodach)
2.	Agrotechnika ul. Akademicka 15	brak barier architektonicznych
3.	Agro II + Centrum Kongresowe ul. Akademicka 15	brak barier architektonicznych
4.	Zootechnika + Rektorat ul. Akademicka 13	budynek częściowo przystosowany dla studentów z niepełnosprawnościami (winda zewnętrzna) winda i schody wewnątrz budynku schodołaz sanitariat przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami
5.	Budynek dydaktyczny ul. Leszczyńskiego 7	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
6.	Budynek dydaktyczny ul. Leszczyńskiego 58	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
7.	Centrum Innowacyjno Wdrożeniowe Nowych Techniki i Technologii ul. Głęboka 28	brak barier architektonicznych
8.	Hala Technologii Żywności ul. Doświadczalna 44	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
9.	Budynek dydaktyczny „Fellach” ul. Doświadczalna 50	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku schodołaz
10.	Innowacyjne Centrum Patologii i Terapii Zwierząt ul. Głęboka 30	brak barier architektonicznych
11.	Budynki Klinik Weterynaryjnych ul. Głęboka 30	schody wejściowe do budynków schody wewnątrz budynków

12.	Budynek dydaktyczny ul. Dobrzańskiego 37	pomieszczenia na parterze dostępne dla osób z niepełnosprawnościami schody wewnątrz budynku
13.	Budynek dydaktyczny ul. Skromna 8	brak barier architektonicznych
14.	Biblioteka Główna ul. Akademicka 15	brak barier architektonicznych
15.	Centrum Sportowo – Rekreacyjne ul. Głęboka 31	brak barier architektonicznych
16.	Dom Studenta „Broadway” ul. Dobrzańskiego 35	budynek przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami – windy oraz podjazd
17.	Dom Studenta „Cebion” ul. Langiewicza 6	budynek częściowo przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami winda wewnętrzna pokój oraz sanitariat przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami podjazd zewnętrzny do drzwi wejściowych schodolaz wewnątrz budynku

4.2.4. Politechnika Lubelska

Pełnomocnik Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych

ul. Nadbystrzycka 40a, 20-618 Lublin

(budynek stołówki, pok. 130)

tel.: 81 538 41 79

Politechnika Lubelska jest uczelnią wyższą oferującą możliwość studiowania na 6 wydziałach. Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, przy wsparciu ze strony władz uczelni, wprowadza różne udogodnienia mające ułatwić uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych.

Działania te obejmują m.in.:

- wsparcie finansowe (stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium socjalne),
- pomoc przy rozwiązywaniu indywidualnych problemów osób niepełnosprawnych,

- zakup sprzętu i oprogramowania specjalistycznego, ułatwiającego edukację osobom z różnymi dysfunkcjami zdrowotnymi,
- likwidacja barier architektonicznych,
- udział w konferencjach, szkoleniach i kursach o tematyce poruszającej problemy i sprawy osób niepełnosprawnych,
- dostosowania zajęć z wychowania fizycznego do możliwości fizycznych studenta,
- pomoc psychologiczna

Dostępne pomoce dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie oraz sprzęt pozwalający na przetwarzanie materiałów drukowanych do postaci elektronicznej,
- wideotelefon z systemem tłumacza migowego
- lupy elektroniczne,
- powiększalnik z programem powiększającym, udźwiękawiającym, syntezy mowy, skaner oraz program rozpoznający tekst OCR.

Poszczególne budynki Politechniki Lubelskiej są w różnym stopniu dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych o różnych rodzajach niepełnosprawności m.in. w: podjazdy, drzwi odpowiedniej szerokości, brak progów, stopni i podwyższeń oznaczenia drzwi zewnętrznych i wewnętrznych, oznaczenia schodów, poręczy, wind z dostosowaniem dla osób z dysfunkcją wzroku i ruchu, wydzielone miejsca parkingowe. Na bieżąco podejmowane są wszelkie działania mające na celu zwiększenie dostępności Uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

4.2.5. Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji

ul. Projektowa 4 (dawna ul. Mełgiewska 7/9), 20-209 Lublin

tel.: 81 749 17 77

Pełnomocnik ds. studentów z niepełnosprawnością

dr Małgorzata Artymiak

tel.: 81 749 32 20

e-mail: bon@wsei.lublin.pl

www.wsei.lublin.pl

Siedziba Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie, to zespół trzech połączonych ze sobą budynków oddzielonych od siebie szerokimi łącznikami o łącznej powierzchni 11 000 m². Uczelnia posiada własną nowoczesną bazę dydaktyczną, wyposażoną w nowoczesny sprzęt audiowizualny i multimedialny.

Uzupełnieniem bogatej bazy dydaktycznej Uczelni jest Dom Studenta (ul. Unicka 3) o łącznej powierzchni użytkowej 4 420,31 m². Wszystkie budynki WSEI są całodobowo chronione i dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, zapewniając bezpieczne poruszanie się i dostępność do infrastruktury.

Działające w Uczelni Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych osobom (studentom) z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności oferuje różnego rodzaju pomoc: materialną (stypendium specjalne), psychologiczną, doradczą (doradca zawodowy), pomoc asystenta osoby niepełnosprawnej. Zależnie od zapotrzebowania dla studentów z niepełnosprawnością organizowane są kursy, szkolenia, zajęcia wspomagające z zakresu przedmiotów kierunkowych na poszczególnych rodzajach studiów itp. Ponadto studenci mogą korzystać z biblioteki wyposażonej w pomoce dla osób z niepełnosprawnością i bogatą bazę książek elektronicznych oraz wypożyczalnie sprzętu specjalistycznego wyposażonej w sprzęt specjalistyczny dostosowany do stopnia i rodzaju niepełnosprawności.

4.2.6. Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie

ul. Zamojska 47, 20-102 Lublin

tel.: 668 877 454

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie jest w pełni przystosowana dla osób niepełnosprawnych ruchowo. W budynku jest winda, korytarze i wejścia do wszystkich sal i pomieszczeń są dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Na każdym poziomie są toalety

przystosowane dla osób niepełnosprawnych, zaś na parkingu Uczelni są wydzielone miejsca parkingowe.

4.2.7. Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. Wincentego Pola

ul. Choiny 2, 20-816 Lublin

tel.: 81 740 72 40, 81 740 25 08

Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. Wincentego Pola wprowadziła i realizuje następujące **Dobre praktyki wobec osób niepełnosprawnych**:

Organizacja toku studiów:

1. Opiekę nad studentami niepełnosprawnymi sprawuje Zespół ds. studentów niepełnosprawnych, którym kieruje pełnomocnik Rektora ds. studentów niepełnosprawnych.
2. Obsługę administracyjną studentów prowadzą dziekanaty: Wydział Nauk o Zdrowiu oraz Wydział Nauk Społecznych. Osoby niepełnosprawne obsługiwane są poza kolejnością.
3. Niepełnosprawny student ma prawo do wyrównania szans w dostępie do pełnego udziału w procesie kształcenia i badaniach naukowych uwzględniających stopień i charakter jego niepełnosprawności.
4. Dziekan może wyrazić zgodę na indywidualną organizację studiów w odniesieniu do osób niepełnosprawnych.
5. W zajęciach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób niepełnosprawnych ruchowo i osób niewidomych. Osoby pomagające niepełnosprawnym studentom powinny posiadać zgodę dziekana na uczestniczenie w zajęciach.
6. Student z niepełnosprawnością w uzasadnionych przypadkach może za zgodą prowadzącego zajęcia wykonywać notatki z zajęć na własny użytek w formie alternatywnej tzn. poprzez nagrywanie zajęć, robienie zdjęć lub otrzymanie materiałów dotyczących zajęć od prowadzącego, może również korzystać z innych urządzeń lub pomocy osób robiących notatki.

7. Student niepełnosprawny w uzasadnionych przypadkach w szczególności: ze względów zdrowotnych lub organizacyjnych może po wcześniejszym uzgodnieniu tego z prowadzącym zamienić zajęcia grupę ćwiczeniową, laboratoryjną, konwersatoryjną itp.
8. Student niepełnosprawny w uzasadnionych przypadkach może ubiegać się o zmianę sali ćwiczeniowej lub wykładowej, składając wnioski do dziekana w terminie umożliwiającym dokonanie zmiany w planie zajęć.
9. W egzaminach mogą uczestniczyć tłumacze języka migowego, a także asystenci osób niepełnosprawnych ruchowo i osób niewidomych. Osoby pomagające niepełnosprawnym studentom powinny mieć zgodę dziekana na uczestniczenie w egzaminach. Prowadzący zajęcia ma prawo odmówić udziału asystenta osoby niepełnosprawnej w egzaminie w sytuacji, gdy jest nią osoba merytorycznie bądź zawodowo związana z przedmiotem z którego student zdaje egzamin.
10. Studenci niepełnosprawni w uzasadnionych przypadkach, najpóźniej na 7 dni przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej mogą ubiegać się o:
  - a) dostosowanie terminów egzaminów do ich potrzeb, po wcześniejszym zgłoszeniu takiego faktu u egzaminatora,
  - b) zmianę formy egzaminu z pisemnego na ustny lub odwrotnie,
  - c) możliwość otrzymania arkusza egzaminacyjnego w formie dostosowanej do stopnia niepełnosprawności (np. z powiększoną czcionką w przypadku osób słabo widzących) po wcześniejszym zgłoszeniu takiej potrzeby.

Transport i poruszanie się w obrębie uczelni:

1. Budynek WSSP wyposażona jest w windę umożliwiającą osobą niepełnosprawnym poruszanie się po całym obiekcie.
2. Osoby mające trudności w poruszaniu się w budynkach mogą liczyć na pomoc asystentów. Dotyczy to również studentów niewidomych w pierwszych miesiącach (do czasu ukończenia kursu orientacji przestrzennej) i zawsze w sytuacjach wymagających takiej pomocy.

Pomoc materialna:

1. Stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych (dotyczy studiów stacjonarnych, niestacjonarnych bez względu na wysokość dochodów).
2. Stypendium socjalne, na wyżywienie i mieszkaniowe (dotyczy studiów dziennych, zaocznych, eksternistycznych, wieczorowych w zależności od wysokości dochodów).
3. Zapomoga – w razie trudnej sytuacji materialnej z przyczyn losowych.
4. Pomoc w kontaktach z organizacjami wspierającymi osoby niepełnosprawne.
5. Informacja oraz pomoc w pozyskiwaniu wsparcia finansowego w ramach różnych programów na rzecz osób niepełnosprawnych.

4.2.8. Lubelska Szkoła Biznesu

ul. Konstantynów 1H, 20-708 Lublin

tel.: 81 445 46 60, 81 445 46 68

fax: 81 445 46 63

e-mail: info@lbs.pl

www.lbs.pl

Lubelska Szkoła Biznesu mieści się w Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym KUL przy ul. Konstantynów 1 H, na 3 piętrze. Uczelnia jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Jest podjazd dla wózków inwalidzkich przy wejściu do uczelni, winda, na I piętrze są przystosowane toalety.

4.2.9. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin

tel.: 81 445 32 03

Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością, w skład którego wchodzi:

Biuro ds. Studentów z Niepełnosprawnością

Al. Racławickie 14, 20-950 Lublin

(budynek Centrum Transferu Wiedzy, pok. CTW – 43)

tel.: 81 445 32 03

e-mail: bpsn@kul.pl

Godziny przyjęć: poniedziałek – czwartek: 10.00 – 13.00.

Biuro organizuje: pomoc materialną, indywidualną organizację studiów, indywidualne zajęcia uzupełniające, dostosowanie zaliczeń i egzaminów do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, dostępność wybranych lektoratów języków obcych, transport dla osób z dysfunkcją ruchu, zajęcia sportowo-rehabilitacyjne oraz wyjazdy integracyjne.

Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych dla Niewidomych – przygotowuje brajlowskie i elektroniczne adaptacje materiałów dydaktycznych, unikalną udźwiękowioną grafikę dotykową (mapy, diagramy, wykresy, modele 3D), tworzoną metodą termografii i termoformowania. W pracowni studenci mogą przygotowywać się do zajęć lub wydrukować w brajlu potrzebne im materiały dydaktyczne.

Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością współpracuje z Centrum Edukacji Studentów Niestyszących i Słabo Słyszących – prowadzi działania wspierające wyrównywanie szans studentów z dysfunkcją słuchu poprzez: wyposażenie sal wykładowych w specjalistyczny sprzęt, zapewnienie tłumaczy języka migowego transliteratorów, pomocy w przygotowaniu notatek oraz naukę j. angielskiego studentów z dysfunkcją słuchu.

Centrum Aktywizacji Osób z Niepełnosprawnością prowadzi warsztaty i stałą wystawę „Świat na wyciągnięcie dłoni” poświęconą problematyce osób niewidomych.

Akademiki:

- Żeński Dom Akademicki przy ul. Konstantynów 1D dostosowany jest w całości dla osób niepełnosprawnych ze wszystkimi rodzajami dysfunkcji (winda oraz podjazd);
- Męski Dom Akademicki przy ul. Konstantynów 1B oraz ul. Niecałej 8 nie są przystosowane dla osób poruszających się na wózkach. Brak przeciwwskazań dla innych rodzajów dysfunkcji.

4.2.10. Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie

ul. Bursaki 12, 20-150 Lublin

tel.: 81 452 94 10, fax: 81 452 94 13

e-mail: rektorat@wspa.pl

www.wspa.pl

Uczelnia przystosowała zaplecze edukacyjne i sanitarne do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez wyposażenie: wszystkich sal wykładowych w stanowisko do nauki dla osoby niepełnosprawnej, biblioteki w komputer z oprogramowaniem dla osób niedowidzących (monitor, lampka, drukarka brajlowska), zautomatyzowane drzwi wejściowe. W budynku jest winda i specjalne windy schodowe, przystosowane toalety. Przy głównym wejściu znajduje się podjazd. Na parkingu przed budynkiem są wydzielone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo studenci niepełnosprawni mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych/prawnych i logopedycznych. Obiekty uczelni są w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na Uczelni funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego. Studenci i pracownicy z niesprawnością wzroku, słuchu oraz osoby z niesprawnością rąk mogą wypożyczyć elektroniczne urządzenia przenośne, takie jak:

- komputery przenośne (notebooki),
- systemy FM dla osób słabosłyszących,
- lupy elektroniczne,
- klawiatury dla osób z niepełnosprawnością ruchową dłoni, dla osób jednoręcznych,

- tablety, w tym m.in.: iPady, Samsungi,
- programy udźwiękawiające Windows-Eyes i Jaws,
- notesy/notatniki brajlowskie (Braille Sense, Kajetek),
- odtwarzacze dźwięku np. BookSense, iPod, VoiceDream Reader,
- dyktafony,
- programy powiększające Zoom Text i SuperNovaMagnifier,
- powiększalniki przenośne,
- alternatywne klawiatury,
- wózki inwalidzkie.

Uczelnia studentom z niepełnosprawnościami oferuje możliwość skorzystania z:

- usług asystenta,
- usług tłumacza języka migowego,
- transportu na zajęcia dydaktyczne,
- dodatkowych zajęć z języka angielskiego – grupowe,
- udziału w szkoleniach, warsztatach, konferencjach,
- konsultacji związanych z poszukiwaniem pracy, rynkiem pracy itp.,
- dostosowania formy egzaminu lub rozmowy kwalifikacyjnej indywidualnie do osoby,
- zdawania egzaminu z wykorzystaniem dostosowanego komputera,
- adaptacji materiałów egzaminacyjnych (druk powiększony),
- wydłużenia czasu trwania egzaminu maksymalnie o 50%,
- indywidualnej organizacji toku studiów,
- całościowego lub częściowego zwolnienia z obowiązku uczestnictwa w zajęciach – w takim przypadku właściwy Dziekan ustali i określi warunki zaliczenia zajęć dydaktycznych,
- korzystania z innowacyjnej platformy e-learning.

Informacje opracowane na podstawie przystanych danych od w/w szkół wyższych. Pozostałe uczelnie nie dostarczyły stosownych informacji.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej to placówki pobytu dziennego, stwarzające osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Warsztat jest ważnym ogniwem w procesie rehabilitacji zawodowej. Duże znaczenie przywiązuje się tu do aspektu społecznego funkcjonowania zawodowego, ale też do nabywania umiejętności czysto zawodowych. Terapia prowadzona jest na podstawie indywidualnych programów rehabilitacji, formułowanych przez radę programową warsztatu. Rada programowa ocenia również realizację indywidualnych programów i efekty rehabilitacji swoich podopiecznych. Zajęcia, w wymiarze 7 godzin dziennie, odbywają się od poniedziałku do piątku w pracowniach o różnych profilach (np. gospodarstwa domowego, plastycznych, rękodzieła, technicznych, komputerowo-biurowych, małej poligrafii, ogrodniczych, technik użytecznych, ekologicznych, wikliniarskich, ceramicznych, kulinarnych). Oprócz tego placówki oferują zajęcia z psychologiem, rehabilitację ruchową bądź zajęcia o charakterze sportowo-rekreacyjnym oraz szereg innych form rehabilitacji – w zależności od oferty danej placówki mogą to być zajęcia rewalidacyjne, choreoterapeutyczne, teatralne, praktyki zawodowe, wycieczki, wyjścia do kina, teatru, muzeów, współpraca z placówkami kulturalnymi.

O przyjęcie do placówki mogą ubiegać się osoby, które posiadają w orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej/warsztacie terapii zajęciowej. Dla mieszkańców Lublina organem powołanym do spraw orzekania o niepełnosprawności (dla celów pozarentowych) i wydawania orzeczeń jest Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie, mieszczący się przy ul. Magnoliowej 2. Zgłoszenie osób do uczestnictwa w warsztacie przyjmuje i zatwierdza – w uzgodnieniu z powiatowym centrum pomocy rodzinie, podmiot prowadzący warsztat.

Podstawa prawna tworzenia, działania i finansowania warsztatów: Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, z późn.zm.), Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2284).

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Spółdzielni Niewidomych im. M. Sękowskiego

ul. Głowackiego 35, 20-060 Lublin

tel.: 81 442 75 03

e-mail: wtz@lsn.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Lublinie

ul. Rogowskiego 5, 20-840 Lublin

tel./fax: 81 742 12 93

e-mail: zk.lublin@psoni.org.pl

www.lublin.psoni.org.pl/wtz

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Źródło” Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół

ul. Gospodarcza 32, 20-213 Lublin

tel./fax: 81 525 30 61

e-mail: zrodlolublin@wp.pl

www.zrodlolublin.cba.pl/warsztatyterapi zajeciowej.html

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu „Źródło” Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół

ul. Radzyńska 3, 20-850 Lublin

tel.: 81 740 80 77

e-mail: zrodlolublin@wp.pl

www.zrodlolublin.cba.pl/warsztatyterapi zajeciowej.html

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Fundacji Aktywator

Al. Spółdzielczości Pracy 65, 20-147 Lublin

tel./fax: 81 748 18 66

e-mail: wtz.aktywator.lublin@gmail.com

www.sosw1.lublin.eu/warsztaty-terapii-zajeciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Fundacji Teatrotterapia Lubelska

ul. Jastrzębia 3, 20-323 Lublin

tel.: 81 745 21 87

e-mail: tln@teatrotterapia.lublin.pl

www.teatrotterapia.lublin.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Lubelskim Towarzystwie Dobroczyńności

ul. K. Wallenroda 2a, 20-607 Lublin

tel./fax: 81 442 22 22

e-mail: roztocze1@lublin.net.pl

www.ltd.org.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo

ul. Doświadczalna 46, 20-236 Lublin

tel./fax: 81 744 53 18

e-mail: doswiadczalna@poczta.fm

www.facebook.com/lublin.doswiadczalna

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Charytatywnym Stowarzyszeniu Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia”

ul. Abramowicka 2, 20-440 Lublin

tel./fax: 81 759 92 99

e-mail: wtzmisericordia@interia.pl

www.misericordia.org.pl/warsztat-terapii-zajeciowej

Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Aktywności Zawodowej to wyodrębniona organizacyjnie i finansowo jednostka, utworzona przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie lub inną organizację społeczną, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna. W zakładzie aktywności zawodowej co najmniej 70% ogółu zatrudnionych muszą stanowić osoby niepełnosprawne. Pracownikami ZAZ mogą być pełnoletnie osoby posiadające prawnie potwierdzony status niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy, posiadające w orzeczeniu zapis o wskazaniach do zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej.

Podstawa prawna tworzenia, działania i finansowania Zakładów Aktywności Zawodowej: Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, z późn. zm.), Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie Zakładów Aktywności Zawodowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1934).

Zakład Aktywności Zawodowej

ul. Głuska 145, 20-385 Lublin

tel./fax: 81 751 95 01

www.misericordia.org.pl/zaklad-aktywnosci-zawodowej

Warunkiem zatrudnienia jest posiadanie ważnego orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (z symbolem 01-U lub 02-P), bądź ważnego orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

ZAZ prowadzi kawiarenkę, jadalnię (tanie obiady, przyjęcia okolicznościowe, usługi cateringowe) oraz prowadzi usługi związane z utrzymaniem czystości na terenie firm i posesji prywatnych.

Lubelskie instytucje kultury dostępne dla osób niepełnosprawnych

1. Wykaz instytucji kultury, dla których organizatorem jest Gmina Lublin

W Lublinie działa 11 miejskich instytucji kultury. Na ich stronach internetowych znajdują się szczegółowe informacje dotyczące dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami. Podany jest również kontakt do koordynatora lub koordynatorki do spraw dostępności.

Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego

ul. Peowiaków 12, 20-007 Lublin

Kontakt do koordynatora dostępności:

Katarzyna Poleszak

tel.: 81 466 62 96

e-mail: katarzyna.poleszak@mbp.lublin.pl

www.mbp.lublin.pl

Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”

ul. Krańcowa 106, 20-320 Lublin

Kontakt do koordynatora dostępności:

Agata Pawłowska

tel.: 81 444 00 29

e-mail: dzielnicekultury@ddkbronowice.pl

www.ddkbronowice.pl

Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”

ul. Judyma 2 a, 20-716 Lublin

Kontakt do koordynatora dostępności:

Dominika Knap

tel.: 81 466 59 10

e-mail: dostepnosc@ddkweglin.pl

www.ddkweglin.pl/

Centrum Kultury w Lublinie

ul. Peowiaków 12, 20-007 Lublin

Kontakt do koordynatora dostępności:

Ksenia Duńska

tel.: 81 466 61 12 (do godziny 15:30)

e-mail: ksenia@ck.lublin.pl

www.ck.lublin.pl

Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”

ul. Peowiaków 12, 20-007 Lublin

Kontakt do koordynatora dostępności:

tel.: 81 466 61 67

<https://rozdroza.com/dostepnosc/>

Warsztaty Kultury w Lublinie

ul. Grodzka 5 A, 20-112 Lublin

Kontakt do koordynatora dostępności:

Marcelina Gzyl

tel.: 81 533 08 18, bądź wysyłając wiadomość tekstową sms na numer telefonu:
664 806 171

e-mail: m.gzyl@warsztatykultury.pl

www.warsztatykultury.pl

Teatr im. H. Ch. Andersena

ul. M. C. Skłodowskiej 3, lok. -1.10, 20-029 Lublin

Kontakt do koordynatora dostępności:

tel.: 81 532 32 25

e-mail: organizacja@teatrandersena.pl

www.teatrandersena.pl

Teatr Stary w Lublinie

ul. Jezuicka 18, 20-113 Lublin

Kontakty do koordynatora dostępności:

Dagmara Misztal

tel.: 694 881 732

Iwona Mariańska-Księżniak

tel.: 663 111 413
e-mail: dostepnosc@teatrstary.eu
www.teatrstary.eu

Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”

ul. Grodzka 21, 20-112 Lublin
Kontakt do koordynatora dostępności:
Magdalena Wróblewska
tel.: 81 532 58 67
e-mail: magdalena.wroblewska@tnn.lublin.pl
www.teatrnn.pl

Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej

ul. Żołnierzy Niepodległej 3, 20-078 Lublin
Kontakt do koordynatora dostępności:
Magdalena Mackiewicz
tel.: 81 532 78 43 lub 81 532 50 80
e-mail: promocja@zpit.lublin.pl
www.zpit.lublin.pl

Galeria Labirynt

ul. ks. J. Popiełuszki 5, 20-052 Lublin
Kontakt do koordynatora dostępności:
Agata Sztorc
tel.: 81 466 59 20 wew. 23
e-mail: agata.sztorc@labirynt.com
www.labirynt.com

2. Wykaz bibliotek, których celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych

- Biblioteka Śląska, Katowice
- Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. T. Mikulskiego, Wrocław
- Główna Biblioteka Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, Warszawa
- Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego, Białystok
- Książnica Pomorska im. S. Staszica, Szczecin
- Miejska Biblioteka Publiczna im. W. Reymonta, Skierniewice
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, Poznań
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smołki, Opole
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Sukertowej-Biedrawiny, Olsztyn
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego, Lublin
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza, Kielce
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska, Toruń
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Kraków
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. C. Norwida, Zielona Góra
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. W. Beźy, Bydgoszcz
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Herberta, Gorzów Wielkopolski
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. J. Conrada-Korzeniowskiego, Gdańsk
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, Rzeszów

Sport

1. Sport osób z niepełnosprawnościami

Miasto Lublin od lat wspiera działania w obszarze sportu i promocji aktywności osób niepełnosprawnych. Wydział Sportu realizuje stałe działania w obszarze promocji sportu i aktywności osób niepełnosprawnych polegające na finansowaniu następujących zadań:

1. programy całorocznego szkolenia sportowego oraz udział we współzawodnictwie sportowym osób niepełnosprawnych,
2. organizacja imprez sportowych osób niepełnosprawnych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim;
3. objęcie niepełnosprawnych sportowców programami, które mają na celu wsparcie zawodników w przygotowaniach do największych imprez sportowych, w tym Igrzysk Paraolimpijskich lub Igrzysk Głuchych;
4. nagrody i stypendia za osiągnięte wysokie wyniki sportowe dla osób niepełnosprawnych;
5. Zasady przyznawania stypendiów określa *Uchwała nr 982/XXXVIII/2017 Rady Miasta Lublin z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie stypendiów za osiągnięte wyniki sportowe*; link: bip.lublin.eu
6. Zasady przyznawania nagród określa *Uchwała Rady Miasta Nr 38/V/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. w sprawie ustanowienia Nagród Miasta Lublin w dziedzinie sportu z późn. zm.*; link: bip.lublin.eu
7. udostępnianie komunalnych obiektów sportowych na potrzeby szkolenia sportowego osób niepełnosprawnych;
8. udział klubów sportowych dla osób z niepełnosprawnościami w Programie „Sportowa szkoła” – bezpłatne udostępnianie szkolnych obiektów sportowych na potrzeby realizacji programów szkolenia sportowego.

2. Wykaz klubów sportowych i innych organizacji zajmujących się sportem osób niepełnosprawnych

Integracyjne Centrum Sportu i Rehabilitacji „Start”

ul. Piłsudskiego 22, 20-011 Lublin

tel.: 81 743 72 83

e-mail: icsirstart@interia.pl

pl-pl.facebook.com/icsirstart/

W klubie działają sekcje: łucznictwa, tenisa stołowego, pływania, Goalball oraz boccia.

Lubelski Klub Sportowy Głuchych „Spartan”

ul. Piłsudskiego 22, 20-011 Lublin

tel./fax: 81 534 03 46

e-mail: lksg@spartan.lublin.pl

www.facebook.com/pages/category/Sports-Club/Lubelski-Klub-Sportowy-G%C5%82uchych-Spartan-Lublin-2397879000280944/

W klubie działają sekcje koszykówki, piłki siatkowej, lekkiej atletyki, szachowa tenisa stołowego i pływania.

Uczniowski Klub Sportowy „OKEJ”

ul. Hirszfelda 6, 20-092 Lublin

tel.: 81 747 14 23

e-mail: prazmo-robert@tlen.pl

pl-pl.facebook.com/pages/category/Nonprofit-Organization/Uczniowski-Klub-Sportowy-OKEJ-355029098292868/

Goalball, pływanie dla dzieci i młodzieży niewidomej i słabowidzącej.

Kolarski Klub Tandemowy HETMAN

ul. Jana Sawy 5/13, 20-632 Lublin

tel./fax: 81 443 21 20, kom.: 601 963 627

e-mail: hetman.cycling@gmail.com

hetman-cycling.eu

Kolarstwo tandemowe osób niewidomych i słabowidzących.

Klub Sportowy Niewidomych i Słabowidzących „Hetman”

ul. Głowackiego 35, 20-060 Lublin

tel.: 81 746 77 08

e-mail: mczhetman@poczta.onet.pl

www.hetman.lublin.pl

Klub prowadzi m.in. sekcje turystyki, strzelectwa i tańca, brydża, szachów i warcabów, kręglarstwa i bowling.

Klub Sportowy Protektor

ul. Leszczyńskiego 19, 20-068 Lublin

tel./fax: 81 441 11 75, kom. 604 545 016

e-mail: wojtektkd@o2.pl

www.facebook.com/TaekwondoLublin/?hc_ref=ART-

VPZ91uxG7joDJF5ERoR5zJ_reLsaAPET6ts9_Fx0TGLvPL7nu2zJlYVv_MiKt_E&f
ref=nf&__tn__=kC-R

Zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną z elementami taekwon-do.

Integracyjny Klub Aktywnej Rehabilitacji i Sportu Niewidomych „Ikar”

ul. Paderewskiego 14/96a, 20-860 Lublin

tel.: 503 153 995

e-mail: prokopiukz@2com.pl

https://pl-pl.facebook.com/pg/ikarlublin/posts/

W klubie działają sekcje: Showdown, Bowling, wioślarstwa, szachowa, warcabów (100-polowych).

Fundacja Aktywnej Rehabilitacji

al. Kraśnicka 127/129 (pok. 1, II piętro), 20-718 Lublin

tel.: 81 526 10 24, fax: 81 527 13 20

e-mail: biurolubelskie@far.org.pl

www.far.org.pl/lubelskie

Zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży poruszającej się na wózkach inwalidzkich.

Stowarzyszenie Grupa Aktywnej Rehabilitacji

ul. Leszczyńskiego 23, 20-068 Lublin

tel.: 661 605 059

email: biuro@gar.lublin.pl

www.gar.lublin.pl

Zajęcia: zajęcia aktywnej rehabilitacji (trening ogólnokondycyjny, technika jazdy, tenis stołowy, elementy koszykówki i rugby na wózkach), sekcja rugby na wózkach.

Klub Olimpiad Specjalnych „Olimpijczyk” Lublin

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2

ul. Głuska 5, 20-439 Lublin

tel./fax: 81 744 47 07

email: specos@poczta.fm

Klub Olimpiad Specjalnych „WTZ Roztocze” Lublin

Warsztaty Terapii Zajęciowej

ul. K. Wallenroda 2a, 20-607 Lublin

tel./fax: 81 525 32 66

email: roztocze1@lublin.net.pl

3. Dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych

3.1. Obiekty basenowe

AQUA LUBLIN, Al. Zygmunta 4

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- wyznaczone i prawidłowo oznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych,
- wejście do obiektu z poziomu „0”,
- toalety przeznaczone dla osób niepełnosprawnych na każdym poziomie obiektu, również w strefie mokrej Kompleksu Basenów,
- windy umożliwiające dostanie się na wyższe poziomy kompleksu,

- brak progów i innych barier architektonicznych,
- kontrola dostępu do stref obiektu – kołowroty, dostosowane do osób poruszających się na wózkach,
- oddzielna przebieralnia w Kompleksie Basenów (również Saunarium) dedykowana osobom niepełnosprawnym, z toaletami i natryskami przystosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- brodzik do dezynfekcji (nogomyjka) z łagodnym przejściem, umożliwiającym przejazd wózkiem i dezynfekcją kół,
- windy umożliwiające dostanie się do niecek basenowych osobom niepełnosprawnym,
- podjazdy i podnośniki, umożliwiające dostanie się do każdego miejsca w Kompleksie Basenów,
- winda na strefie rekreacji Kompleksu Basenów umożliwiająca korzystanie ze zjeżdżalni wodnej,
- wózki ociekowe przystosowane do poruszania się po basenie,
- możliwość wjechania wózkiem na trybuny basenu olimpijskiego.

Dla osób niewidomych i niesłyszących:

- windy osobowe, sygnały dźwiękowe w windach, przyciski z oznaczeniami w języku Braille’a, budynek nie posiada progów wejściowych, zewnętrzne drogi dojścia z obniżonymi krawężnikami.

Inne aspekty:

Aranżacja przestrzeni publicznej wokół obiektu umożliwia bezproblemowe dotarcie osobom niepełnosprawnym od parkingu do wejścia głównego, ale również do każdego ciekawego miejsca na zewnątrz, jak np. plac zewnętrzny wokół kuli, która jest atrakcją architektoniczną, ale i atrakcją wodną – rwącą rzeką wychodzącą na zewnątrz Kompleksu Basenów. To miejsce popularne wśród mieszkańców Lublina jako tło do robienia zdjęć.

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z obiektu nie będąc klientami Kompleksu Basenów, Saunarium czy FitGym Complex. Mogą być np. klientami restauracji, która działa na parterze budynku i w której, jak można zaobserwować, odbywają się spotkania towarzyskie, rodzinne i biznesowe.

CSR ŁABĘDZIA, ul. Łabędzia 4

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- zastosowanie odpowiedniego ukształtowania chodnika przed wejściem głównym,
- zastosowanie drzwi bez progów,
- zaprojektowanie specjalnych stanowisk postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych,
- dostosowanie pomieszczeń ogólnych, sanitarnych i szatniowych do korzystania przez osoby niepełnosprawne,
- w rejonie węzła sanitarnego zlokalizowano wydzielony sanitariat dla osób niepełnosprawnych,
- dla potrzeb wejścia w strefę czystą pływalni oraz sali gimnastycznej i siłowni zaprojektowano zespoły szatniowo-sanitarne przystosowane dla potrzeb osób poruszających się na wózkach,
- niecki basenowe wyposażone w podnośniki do opuszczania do wody osób niepełnosprawnych,
- na trybunach wydzielone i oznakowane miejsca dla osób poruszających się na wózkach.

Dla osób niewidomych i niesłyszących:

- budynek nie posiada progów wejściowych,
- zewnętrzne drogi dojścia z obniżonymi krawężnikami.

STREFA h2o, Al. Zygmunta 4

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- dostępny podjazd umożliwiający wjazd do budynku,
- toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- wyznaczono 3 miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych – bezpłatne,
- przebieralnie pływalni (damska i męska) dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

SŁONECZNY WROTKÓW, Osmolicka 10

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- obiekt w całości na jednym poziomie (gruntu),
- posiada podjazd na pomosty przy basenach,
- przy kompleksie jest parking, na którym wyznaczono 6 miejsc dla osób niepełnosprawnych, miejsca te są zwolnione z opłaty parkingowej,
- toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

3.2. Stadiony

ARENA LUBLIN, ul. Stadionowa 1

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- na poziomie pierwszego sektora I znajduje się 18 stanowisk dla kibiców na wózkach inwalidzkich wraz z miejscami dla opiekunów,
- 6 łazienek dedykowanych,
- specjalny bufet gastronomiczny z szeroką ladą, pod którą można wjechać wózkiem,
- 2 szatnie przystosowane dla niepełnosprawnych zawodników,
- boisko treningowe z nawierzchnią syntetyczną (BTS) ma wzmocnione podłoże, umożliwiające rozgrywanie na nim zawodów sportowych osób poruszających się na wózkach inwalidzkich,
- budynek stadionowy nie posiada progów wejściowych, zewnętrzne drogi dojścia z obniżonymi krawężnikami.

Dla osób niewidomych i niesłyszących:

- odpowiednio przystosowaną sygnalizację wzrokową sektorów i pomieszczeń na stadionie (duże znaki graficzne o kontrastowych kolorach – żółte napisy na czarnym tle),
- schody, których kolor i faktura sygnalizuje ich początek i koniec,
- windy osobowe zarówno na trybunach jak i w budynku stadionowym, sygnały dźwiękowe w windach, przyciski z oznaczeniami w języku Braille'a,
- budynek stadionowy nie posiada progów wejściowych, zewnętrzne drogi dojścia z obniżonymi krawężnikami.

STADION MIEJSKI, Al. Zygmunta 5

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- na parkingu przed wejściami głównymi na stadion znajdują się 3 miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych,
- na obiekcie znajduje się wjazd na trybuny, na których wyznaczone są miejsca dla osób niepełnosprawnych na wózkach,
- dostosowana toaleta do potrzeb osób niepełnosprawnych.

STADION LEKKOATLETYCZNY, HALA START, Al. Piłsudskiego 22

Obiekt, na którym rozgrywają się treningi i zawody osób niepełnosprawnych.

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- dwie kondygnacje budynku stadionowego skomunikowane są windą osobową z sygnałami dźwiękowymi,
- w urządzeniach sportowych terenowych zamontowano tuleje dla montażu pochwyty do rozgrywania konkurencji,
- miejsca dla widzów niepełnosprawnych na wózkach zapewnia 1-szy rząd, bezpośrednio dostępny z poziomu areny,
- w budynku Hali Start, od strony ul. Piłsudskiego, znajduje się toaleta dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych z podjazdem od drzwi wejściowych do toalety,
- w budynku Hali Start znajduje się winda, umożliwiająca osobom niepełnosprawnym dostanie się na salę gimnastyczną (opuszczana winda przy schodach).

Dla osób niewidomych i niesłyszących:

- dwie kondygnacje budynku stadionowego skomunikowane są windą osobową z sygnałami dźwiękowymi,
- winda osobowa, sygnały dźwiękowe w windzie, budynek nie posiada progów wejściowych, zewnętrzne drogi dojścia z obniżonymi krawężnikami.

OBIEKT LUBLINIANKA, ul. Leszczyńskiego 19

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- na parkingu przy budynku znajdują się 2 miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych,

- wejście do budynku bez schodów umożliwia dostęp do sklepów położonych na parterze.

3.3. Hale widowiskowo-sportowe

HALA LODOWA, Al. Zygmuntofskie 4

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- obiekt jest dostosowany do korzystania przez osoby niepełnosprawne i na wózkach inwalidzkich (w charakterze widzów), dostępne są: miejsca postojowe na parkingu,
- wejście główne z poziomu terenu,
- WC dostępne z komunikacji ogólnej,
- miejsca widokowe na antresoli,
- komunikacja pionowa na antresolę dźwigiem osobowym przystosowanym dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
- odpowiednia szerokość korytarzy i drzwi, powierzchnie manewrowe mają parametry zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Dla osób niewidomych i niesłyszących:

- budynek nie posiada progów wejściowych,
- zewnętrzne drogi dojścia z obniżonym krawężnikami.

HALA im. Z. Niedzieli, Al. Zygmuntofskie 4

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- dostęp do budynku odpowiednio ukształtowanym chodnikiem i pochylniami,
- na parkingu obiektu dostępne wydzielone stanowiska postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych,
- pomieszczenia ogólne, sanitariaty oraz zespoły szatniowe dostosowane do korzystania przez osoby niepełnosprawne,
- na trybunach hali sportowo-widowiskowej wydzielone i oznaczone miejsca dla osób na wózkach inwalidzkich,
- wjazd na trybuny wewnętrzną pochylnią.

HALA GLOBUS, Kazimierza Wielkiego 8

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- zainstalowany jest podest dla osób niepełnosprawnych, który umożliwia przemieszczanie osoby na wózku z poziomu wejścia głównego na poziom boiska, z tego samego poziomu można dostać się bezkolizyjnie na niższy poziom trybun stacjonarnych,
- toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych z systemem przyzywającym, dostępne z komunikacji ogólnej (na każdym poziomie),
- możliwość wprowadzenia grupy osób niepełnosprawnych do wnętrza hali od strony zaplecza technicznego na poziom boiska,
- wyznaczone miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych.

3.4. Pozostałe obiekty

MIASTECZKO RUCHU DROGOWEGO, Al. Zygmuntofskie 4

Dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich:

- budynek jest parterowy, progi drzwi zewnętrznych nie przekraczają 1 cm,
- dostęp wózków inwalidzkich do obiektu chodnikami o nachyleniu podłużnym nieprzekraczającym 5 %,
- drzwi wewnętrzne zapewniają możliwość wjazdu wózkiem do wszystkich pomieszczeń dostępnych usługowo dla klientów,
- obiekt umożliwia korzystanie przez osoby niepełnosprawne,
- wypożyczalnia posiada trójkołowe rowery dla osób niepełnosprawnych,
- w obiekcie znajduje się WC dla osób niepełnosprawnych o właściwych parametrach, z odpowiednimi uchwytami.

MIEJSKI OŚRODEK SPORTU I REKREACJI „BYSTRZYCA”

Budynek Zarządu Spółki

ul. Filaretów 44

- budynek posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych umożliwiający wjazd do budynku, brak dostępu do piwnic, I i II piętra,
- brak dostosowania toalet osób niepełnosprawnych,
- na parkingu wyznaczone miejsca dla niepełnosprawnych, wjazd zwolniony z opłaty.

3.5. Informacje dodatkowe

Serwis internetowy Spółki jest dostosowany do potrzeb osób niedowidzących, ponieważ posiada wersje kontrastowe, będące kluczowym elementem standardu WCAG. Odpowiedni kontrast pozwala na rozróżnienie tekstu od tła. Dostęp do wersji kontrastowej użytkownik uzyskuje po kliknięciu w ikonę – graficzkę z okiem. Użytkownik ma też możliwość powiększenia czcionki.

W Spółce, podczas rekrutacji pracowników, obowiązuje zasada równości szans, stąd wśród personelu obiektu znajdują się osoby z orzeczoną niepełnosprawnością.

Ponadto:

- bilety ulgowe na basenowe usługi komercyjne dla osób z niepełnosprawnościami, z orzeczoną znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- bezpłatny wstęp dla opiekuna osoby z niepełnosprawnością, zgodnie z zapisami regulaminowymi obiektów basenowych.

Zatrudnienie i działalność gospodarcza

UWAGA!

Niezależnie od posiadanego orzeczenia i wskazań w nim zawartych dotyczących zatrudnienia, każda osoba z niepełnosprawnością może podjąć pracę zarobkową.

O możliwości jej podjęcia na określonym stanowisku pracy decyduje lekarz medycyny pracy podczas badań wstępnych, na które kieruje pracodawca – *art. 32 ust. 1 w związku z art. 65 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.); art. 10 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 z późn. zm.); art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.).*

1. Zatrudnienie

Miejski Urząd Pracy w Lublinie

ul. Niecała 14, 20-080 Lublin

tel.: 81 466 52 00

muplublin.praca.gov.pl

MUP w Lublinie czynny jest od poniedziałku do piątku, w godzinach 7.30-15.30 (obsługa interesantów w godzinach 7.45-15.00).

Wrzutnia dokumentów MUP w Lublinie jest dostępna w godzinach od 7:45 do 15:00.

Budynek Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie wyposażony jest w windę – wejście z poziomu parteru (od podwórka). Rejestracja osób z niepełnosprawnościami odbywa się w pokoju nr 112 (I piętro). Wypłata świadczeń odbywa się w pokoju nr 105 (I piętro).

Usługi i instrumenty rynku pracy skierowane do osób z niepełnosprawnościami i pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie jako bezrobotna lub poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może korzystać z następujących form wsparcia z zakresu rehabilitacji zawodowej:

- pomocy pośrednika pracy w wyborze odpowiedniego miejsca zatrudnienia,
- usług poradnictwa zawodowego, w tym pomocy doradcy zawodowego w planowaniu ścieżki kariery zawodowej,
- możliwości odbycia stażu,
- możliwości odbycia przygotowania zawodowego dorosłych,
- prac interwencyjnych,
- dofinansowania kosztów studiów podyplomowych,
- szkoleń zawodowych mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy,
- szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
- uzyskania środków PFRON na podjęcie własnej działalności gospodarczej,
- badań lekarskich lub psychologicznych mających na celu stwierdzenie zdolności do wykonywania pracy, uczestnictwa w szkoleniu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych, odbywania stażu,
- zwrotu kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub przez okres odbywania stażu u pracodawcy, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć z zakresu poradnictwa zawodowego lub pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, jeżeli osoba została skierowana przez MUP w Lublinie poza miejsce zamieszkania, jak również przy spełnieniu pozostałych warunków określonych w ustawie,

- zwrotu kosztów zakwaterowania, jeżeli spełnia określone w przepisach warunki,
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,
- bonu na zasiedlenie,
- bonu szkoleniowego,
- bonu stażowego.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.).

Pracodawca zamierzający zatrudnić osobę z niepełnosprawnością może otrzymać:

- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy,
- zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi z niepełnosprawnością w miejscu pracy,
- zwrot kosztów szkolenia zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych,
- w ramach prac interwencyjnych refundację części kosztów zatrudnienia,
- zwrot kosztów poniesionych na przystosowanie stanowiska pracy do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, adaptację pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie z niepełnosprawnością funkcjonowanie w zakładzie pracy, rozpoznania przez służby medycyny pracy powyższych potrzeb.

Informacje o dostępnych ofertach pracy można uzyskać telefonicznie (tel. 81 466 52 08 lub 81 466 52 46) lub na stronie internetowej pod adresem: muplublin.praca.gov.pl.

W razie pilnej potrzeby, oferty pracy można sprawdzać osobiście u pośredników pracy MUP w Lublinie, (w czasie epidemii COVID-19, po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym terminu wizyty).

Uprawnienia pracownicze osób z niepełnosprawnościami:

Niepełnosprawny pracownik posiada kilka dodatkowych uprawnień pracowniczych:

1. Czas pracy osoby z niepełnosprawnością nie może przekraczać:
  - przy lekkim stopniu niepełnosprawności 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo,
  - przy znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo.
2. Osoba z niepełnosprawnością nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych, z wyjątkiem zatrudnionych przy pilnowaniu, oraz w przypadku, gdy na wniosek osoby zatrudnionej lekarz sprawujący opiekę nad tą osobą wyrazi zgodę. Koszt badań ponosi pracodawca.
3. Dodatkowa 15 min. przerwa w pracy, wliczona do czasu pracy.
4. Dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym dla osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Prawo do pierwszego urlopu nabywa się po przepracowaniu jednego roku po dniu zaliczenia do jednego z tych stopni niepełnosprawności.
5. Zwolnienie od pracy, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, dla osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w celu wykonania badań specjalistycznych, poddania się zabiegom leczniczym lub usprawniającym, a także w celu uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

6. Zwolnienia od pracy, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, dla osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w związku z pobytem na turnusie rehabilitacyjnym, wówczas łączny wymiar urlopu dodatkowego i zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, z późn. zm.).

Szczegółowe informacje w zakresie uprawnień, wsparcia finansowego dla osób z niepełnosprawnością oraz pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami można uzyskać w **Ośrodku Informacji Osób Niepełnosprawnych w Lublinie**.

2. Działalność gospodarcza

Osoba z niepełnosprawnością:

- zarejestrowana jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, może otrzymać jednorazowo środki PFRON na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej na jednego członka założyciela spółdzielni oraz na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu, w wysokości określonej w umowie zawartej z Dyrektorem MUP w Lublinie:
  - 1) nie wyższej niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy,
  - 2) wynoszącej od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia, w przypadku zobowiązania do

prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej nieprzerwanie przez okres co najmniej 24 miesięcy – jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel,

- prowadząca działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne może otrzymać, ze środków PFRON, dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności, jeżeli:
  - a) nie korzystała z pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo pożyczka została w całości spłacona lub umorzona,
  - b) nie otrzymała bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo prowadziła tę działalność co najmniej przez 24 miesiące od dnia otrzymania pomocy na ten cel.

Celem ubiegania się o powyższe świadczenia należy złożyć odpowiednie wnioski w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie.

Szczegółowe informacje na ten temat można uzyskać w siedzibie MUP przy ul. Niecałej 14, tel.: 81 466 52 00, fax: 81 466 52 01 oraz na stronie internetowej: muplublin.praca.gov.pl.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych refunduje:

- osobie z niepełnosprawnością prowadzącej działalność gospodarczą obowiązkowe składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe do wysokości odpowiadającej wysokości składki, której podstawą wymiaru jest kwota stanowiąca 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale, z zastrzeżeniem, że refundacja, o której mowa przysługuje w wysokości:

- 100% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- 60% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- 30% kwoty obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności,
- niepełnosprawnemu rolnikowi lub rolnikowi zobowiązanemu do opłacania składek za niepełnosprawnego domownika, składki na ubezpieczenia społeczne rolników – wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe pod warunkiem terminowego opłacenia tych składek w całości.

Warunkiem ubiegania się o powyższe jest złożenie formularza i wniosków w PFRON. Szczegółowe informacje o warunkach ubiegania się o refundację można uzyskać za pośrednictwem infolinii PFRON **0 801 233 554** czynnej w dni robocze w godzinach 9.00-15.00 albo w siedzibie lubelskiego oddziału Funduszu przy ul. W. Kunickiego 59, 20-422 Lublin oraz na stronie internetowej: www.pfron.org.pl.

Osoba z niepełnosprawnością może, jak wszyscy rozpoczynający i prowadzący działalność gospodarczą uzyskać informacje o dotacjach i rodzajach wsparcia z innych źródeł np. z Funduszy Europejskich.

3. Agencje zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami:

Fundacja Fuga Mundi

Agencja Zatrudnienia dla Osób Niepełnosprawnych
ul. Krochmalna 13/1, 20-401 Lublin (budynek Cukrowni)

tel.: 81 534 82 90, fax: 81 534 82 95

e-mail: praca@ffm.pl

www.praca.ffm.pl

Lubelskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sejmik Wojewódzki

ul. Leszczyńskiego 23/14, 20-068 Lublin

tel.: 81 532 83 46, 81 533 10 22

e-mail: lfoon.lublin@gmail.com

www.lfoon.lublin.pl

Fundacja Aktywnej Rehabilitacji

Punkt Aktywizacji Zawodowej (tylko dla osób z niepełnosprawnością narządu ruchu)

al. Kraśnicka 127/129, 20-718 Lublin

tel.: 81 526 10 24, fax: 81 527 13 20

e-mail: biuro.lubelskie@far.org.pl

Osoby z niepełnosprawnościami mogą także korzystać z usług innych agencji zatrudnienia. Bliższych informacji o agencjach udziela Ośrodek Informacji Osób Niepełnosprawnych.

4. Inne urzędy:

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

ul. A. Grottgera 4, 20-029 Lublin

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Punkt Informacyjny i Naboru Wniosków

tel.: 81 441 68 43, fax: 81 441 68 53, infolinia 0 800 888 337

e-mail: defs@lubelskie.pl

www.rpo.lubelskie.pl/dw-efs

Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym

tel.: 81 441 67 38, fax: 81 441 67 40

e-mail: rpo@lubelskie.pl, drpo@lubelskie.pl

www.rpo.lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy

ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin

tel.: 81 463 53 00, fax: 81 463 53 05

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny Europejskiego Funduszu Społecznego

tel.: 81 463 53 63, III piętro, pok. 325

e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

www.wup.lublin.pl

Pomoc Społeczna

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

ul. Marii Koryznowej 2d, 20-137 Lublin

tel.: 81 466 53 00, fax: 81 466 53 01

e-mail: centrum@mopr.lublin.eu

www.mopr.lublin.eu

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie jest podstawową jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w mieście Lublin.

Celami Ośrodka są w szczególności:

1. kompleksowa pomoc osobom i rodzinom w przewycięzaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia;
2. przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego;
3. pomoc rodzinom we właściwym wypełnianiu ich funkcji i zadań;
4. pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
5. analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej na terenie Miasta Lublin;
6. pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
7. współpraca z organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi w celu realizacji zadań pomocy społecznej.

1.1. Pomoc Środowiskowa

Wszelkie kwestie z dziedziny pomocy społecznej reguluje *ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268)*.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1. ubóstwa;
2. sieroctwa;
3. bezdomności;
4. bezrobocia;
5. **niepełnosprawności;**
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby;
7. przemocy w rodzinie;
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
9. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
10. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
11. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy;
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
13. alkoholizmu lub narkomanii;
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Celem ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej i majątkowej pracownik socjalny przeprowadza **rodzinny wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania wnioskodawcy**.

Kryterium dochodowe do świadczeń z pomocy społecznej:

- dla osoby samotnie gospodarującej – nie przekraczające kwoty 776,00 zł netto,
- dla osoby w rodzinie - nie przekraczającej kwoty 600,00 zł netto.

Pomoc w formie bezpłatnych posiłków może być przyznana rodzinom, w których dochód na osobę nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej tj. 900,00 zł netto, zaś w przypadku osób samotnie gospodarujących, gdy dochód nie przekracza kwoty 1 164,00 zł netto.

W sytuacji, gdy dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie jest wyższy od wskazanego powyżej, istnieje możliwość przyznania posiłków z częściową odpłatnością. Warunki odpłatności za pomoc w formie posiłku dla dzieci z rodzin, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego reguluje *Uchwała nr 229/VI/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 26 kwietnia 2019 r. zmieniająca uchwałę nr 70/III/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 31 stycznia 2019 r. w sprawie podwyższenia kryterium uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia pomocy społecznej udzielone w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.*

Przyznanie lub odmowa udzielenia świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Odmowa przeprowadzenia wywiadu środowiskowego może skutkować odmową przyznania świadczenia. Wszelkie informacje powierzone pracownikowi socjalnemu objęte są tajemnicą służbową.

1.1.1. Świadczenia pieniężne:

Zasiłek stały – przysługuje pełnoletniej osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy (I lub II grupa inwalidzka; znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności), jeśli spełnia kryteria dochodowe.

Zasiłek okresowy – przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, w zależności od poziomu osiągniętych dochodów, jeśli spełnione jest kryterium dochodowe.

Zasiłek celowy – przyznawany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

- 1) specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi;
- 2) zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

1.1.2. Świadczenia niepieniężne:

- 1) schronienie – przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach lub schroniskach;
- 2) posiłek – przyznanie jednego gorącego posiłku dziennie osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić;
- 3) odzież – dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku;
- 4) praca socjalna – działania mające na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym – rozwinięcie i wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny –

pisemną umowę zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny;

- 5) sprawienie pogrzebu – zgodnie z wyznaniem zmarłego, w sposób ustalony przez gminę.

1.1.3. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze – przysługują osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób; obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze – dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Odpłatność uzależniona jest od dochodu osiąganego przez osobę lub rodzinę. Osoby, których dochód przekracza kwotę kryterium dochodowego określonego w *ustawie o pomocy społecznej*, ponoszą odpłatność za usługi opiekuńcze zgodnie z *Uchwałą nr 1224/XLVI/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 20 listopada 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2021 r. poz. 2136)*.

Wysokość odpłatności za przyznane usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób lub rodzin przekraczających kryterium dochodowe, określa poniższa tabela:

Tabela 6. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

pkt	Dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie w stosunku do kryterium dochodowego, o którym mowa w art.8 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o pomocy społecznej wyrażony w procentach	Wysokość odpłatności za przyznane usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze wyrażona w procentach, którą ponosi:	
		a) osoba samotnie gospodarująca	b) osoba w rodzinie
1	powyżej 100% do 125%	5%	10%
2	powyżej 125% do 150%	10%	20%
3	powyżej 150% do 200%	20%	30%
4	powyżej 200% do 250%	30%	40%
5	powyżej 250% do 300%	40%	50%
6	powyżej 300% do 350%	50%	60%
7	powyżej 350% do 400%	70%	80%
8	powyżej 400%	100%	100%

Ponadto, zgodnie z powyższą uchwałą, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w których ponoszenie opłaty stanowiłoby dla osób zobowiązanych nadmierne obciążenie, osoby zobowiązane do ponoszenia odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą zostać zwolnione częściowo lub całkowicie z ponoszenia odpłatności ze względu na:

1. konieczność ponoszenia opłat za więcej niż jeden rodzaj usług lub za więcej niż jedną osobę w gospodarstwie domowym korzystającą z usług;
2. konieczność ponoszenia udokumentowanych wydatków związanych z zapewnieniem świadczeniobiorcy lub osobie pozostającej w gospodarstwie domowym dodatkowej opieki;
3. konieczność ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia lub innej placówce;

4. ponoszenia stałych i udokumentowanych wydatków niezbędnych w procesie leczenia lub rehabilitacji, takich jak np.: wydatki na leki, artykuły higieniczne, pielęgnacyjne;
5. posiadanie trojga lub więcej małoletnich dzieci, będących na utrzymaniu rodziny lub osoby.

Zwolnienie z ponoszenia opłat przyznaje się na czas określony.

1.1.4. Usługi asystenta osobistego:

W 2012 r. w Lublinie po raz pierwszy wdrożono usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, w 2014 r. wprowadzono innowacyjne rozwiązanie – usługi na telefon, zaś w roku 2015 rozszerzono usługę o możliwość jej świadczenia dla niepełnosprawnych dzieci, których rodzice są czynni zawodowo.

Celem zadania jest pomoc niesamodzielnym osobom niepełnosprawnym, w pełnieniu ról społecznych poprzez wsparcie ich w czynnościach, których nie mogą wykonać bez pomocy innych, ze względu na ubytek zdolności psychofizycznych, a tym samym podnoszenie jakości życia tych osób.

Pomoc ta obejmować ma między innymi następujące czynności:

- towarzyszenie przy: załatwianiu spraw urzędowych, robieniu zakupów, zaspokajaniu potrzeb kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i towarzyskich oraz realizacji zainteresowań i pasji,
- pomoc w przemieszczaniu się osoby niepełnosprawnej w miejsca np.: pracy, nauki, rehabilitacji, terapii i leczenia, odbywania się kursów czy szkoleń, kultu religijnego,
- wspieranie w uzyskiwaniu pomocy w ramach dostępnych w Lublinie świadczeń dla osób niepełnosprawnych,
- pomoc w przemieszczaniu się do: miejsc świadczenia terapii i rehabilitacji, zajęć pozalekcyjnych i hobbystycznych oraz pomoc w dowozie na nie i towarzyszenie niepełnosprawnym dzieciom do 18 roku życia.

Zadanie to jest realizowane zarówno ze środków własnych Miasta w ramach „Programu działań Miasta Lublin na rzecz mieszkańców z niepełnosprawnościami...”, jak i z funduszy zewnętrznych w ramach realizowanych projektów i programów. Od 2019 roku Miasto rozszerzyło dostępność usługi poprzez pozyskanie środków unijnych w ramach realizowanego przez MOPR projektu „Bank usług środowiskowych”, oraz z programu rządowego „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.

Tabela. 7. Usługi asystenta osobistego w latach 2012 - 2020

Rok	Liczba przeszkolonych osób	Liczba osób objętych usługą	Liczba godzin pracy asystentów
2012	20	32	4 256
2013	15	85	7 360
2014	15	111	8 404
2015	27	115	7 571
2016		116	7 677
2017		151	8 502
2018	3	171	9 753
2019	3	194	15 762
2020	1	334	42 659
RAZEM:	84	1 309	111 944

Szczegółowe informacje o aktualnych zasadach realizacji usługi i zakresie pomocy można uzyskać w MOPR tel.: 466 53 00 oraz Wydziale ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin, tel.: 81 466 30 84.

1.1.5. Wsparcie opiekunów osób zależnych – Opieka wytchnieniowa:

Miasto od wielu lat rozwija sieć placówek wsparcia o charakterze dziennym i całodobowym, oraz zapewnia różne rodzaje usług o charakterze opiekuńczym i asystenckim, dzięki którym opiekunowie osób z niepełnosprawnościami mogą odpocząć od trudów całodobowej opieki nad niepełnosprawnymi członkami swoich rodzin. Wychodząc naprzeciw potrzebom opiekunów osób zależnych Miasto przystąpiło od 2019 roku do

Programu „Opieka wytchnieniowa” współfinansowanego z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych skierowanego do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Członkowie rodzin lub opiekunowie otrzymują wsparcie w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad tymi osobami.

Miasto realizowało Program „Opieka wytchnieniowa” w następujących formach:

1. świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego, skierowanego do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób o znacznym stopniu niepełnosprawności niekorzystających z innych form usług w:

- miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej w formie usług opiekuńczych;

2. świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego w:

- ośrodka wsparcia, jako usługi zorganizowanej – dla osób dorosłych,
- innym miejscu wskazanym przez uczestnika programu, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu – w przypadku dzieci.

Informacje o aktualnie realizowanej usłudze opieki wytchnieniowej:

MOPR tel.: 81 466 53 00

Koordinacja rodzin na podstawie Ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329):

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie [ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”](#), która nałożyła na asystentów rodziny obowiązek koordynowania poradnictwa skierowanego do kobiet w ciąży i rodzin oczekujących narodzin dzieci, ze szczególnym

uwzględnieniem dzieci ze stwierdzonym w życiu płodowym prawdopodobieństwem dysfunkcji rozwojowych oraz rodzin już wychowujących dzieci z obciążeniami rozwojowymi. Asystenci rodziny udzielają informacji na temat uprawnień związanych z ustawą, motywują do skorzystania z jej zapisów.

Rodzina jest wówczas uprawniona do poradnictwa w zakresie:

1. przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
2. wsparcia psychologicznego;
3. pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
4. dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Sekcja ds. asysty rodzinnej MOPR w Lublinie

ul. Hutnicza 1a, 20-218 Lublin

tel.: 81 466 53 47

e-mail: poniatpz@mopr.lublin.eu

Z uwagi na szereg czynników warunkujących realizację tego rodzaju wsparcia, po szczegółowe informacje w tym zakresie należy zwracać się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie lub Wydziału ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Lublin.

1.1.6. Filie MOPR w Lublinie, godziny pracy: 7.30-15.30

Filia Nr 1, ul. Lubartowska 6-8 (obejmuje obszarem działania Śródmieście, Wieniawa, Stare Miasto, Kalinowszczyzna w części)

ul. Lubartowska 6-8, 20-084 Lublin

tel.: 81 466 54 00, fax: 81 466 54 01

e-mail: filia1@mopr.lublin.eu

Filia Nr 2, ul. Hutnicza 1 A (obejmuje obszarem działania Kośminek, Tatary, Bronowice, Zadębie, Hajdów, Felin, Majdan Tatarski, Kalinowszczyzna w części)

ul. Hutnicza 1 A, 20-218 Lublin
tel.: 81 466 54 30, fax: 81 466 54 31
e-mail: filia2@mopr.lublin.eu

Filia Nr 3, ul Mieszka I 4 (obejmuje obszarem działania Konstantynów, LSM, Węglin, Czuby)

ul. Mieszka I 4, 20-610 Lublin
tel.: 81 466 54 70, fax: 81 466 54 71
e-mail: filia3@mopr.lublin.eu

Filia Nr 4, Al. Kompozytorów Polskich 8 (obejmuje obszarem działania Czechów, Kalinowszczyzna w części, Ponikwoda, Sławin, Sławinek)

Al. Kompozytorów Polskich 8, 20-848 Lublin
tel.: 81 466 55 00, fax: 81 466 55 01
e-mail: filia4@mopr.lublin.eu

Filia Nr 5, ul. Nałkowskich 114 (obejmuje obszarem działania Dziesiątą, Wrotków, Abramowice, Za Cukrownią, Zemborzyce, Głusk)

ul. Nałkowskich 114, 20-470 Lublin
tel.: 81 466 55 20, fax: 81 466 55 21
e-mail: filia5@mopr.lublin.eu

Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

ul. Głęboka 11, 20-612 Lublin
tel.: 81 466 54 86, 81 466 54 87
e-mail: sekcjank@mopr.lublin.eu

Komórka organizacyjna Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie realizująca zadania określone *ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* oraz procedurę *“Niebieskie Karty”*.

Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin

ul. Popietuszki 28E, 20-052 Lublin
Poradnia jest czynna od poniedziałku do soboty.

tel.: 81 466 55 48, 603 780 650

e-mail: poradnia@mopr.lublin.eu

Jednostka specjalistycznego poradnictwa pomocy społecznej funkcjonująca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, udzielająca bezpłatnej pomocy osobom i rodzinom z terenu miasta Lublina zgłaszającym się z własnej inicjatywy lub kierowanym przez inne placówki lub instytucje.

2. Świadczenia socjalne

Wydział Świadczeń Socjalnych

ul. Zemborzycka 88-92, 20-445 Lublin

tel.: 81 466 53 50, fax: 81 466 53 88

e-mail: sr@mopr.lublin.eu

Przyznaje m.in. świadczenia rodzinne i świadczenia opiekuńcze osobom legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności zgodnie z *ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111)*.

2.1. Zasitek pielęgnacyjny

Zasitek pielęgnacyjny zgodnie z *art. 16 ustawy o świadczeniach rodzinnych* przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Przystępuje:

1. Niepełnosprawnemu dziecku;
2. Osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
3. Osobie, która ukończyła 75 lat;
4. Osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu

niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność ta powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego, osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, gdy członkom rodziny przysługują za granicą świadczenia na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tych osób, chyba, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej oraz osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego. Obecnie zasiłek wynosi 215,84 zł miesięcznie. Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się na wniosek osoby zainteresowanej lub jej opiekuna.

Do wniosku o zasiłek pielęgnacyjny należy dołączyć:

- dowód osobisty do wglądu – *nie wymagany*,
- ksero skróconego odpisu aktu urodzenia dziecka (oryginał do wglądu - w przypadku ubiegania się o zasiłek na niepełnosprawne dziecko) – *nie wymagane*
- ksero orzeczenia o niepełnosprawności lub umiarkowanym, znacznym stopniu niepełnosprawności (oryginał do wglądu),
- ksero orzeczenia wydanego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych bądź orzeczenia wydanego na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników (oryginał do wglądu),
  - I grupa inwalidzka => całkowita niezdolność do pracy => i niezdolność do samodzielnej egzystencji znaczny stopień niepełnosprawności
  - II grupa inwalidzka => całkowita niezdolność do pracy => umiarkowany stopień niepełnosprawności orzekającego całkowitą niezdolność do pracy orzeczoną przed 21 rokiem życia,
- oświadczenie o formie płatności (nr konta),

Wniosek o zasiłek pielęgnacyjny do pobrania na stronie internetowej MOPR w zakładce Poradnik – świadczenia rodzinne i opiekuńcze, w części: wnioski i oświadczenia do pobrania.

2.2. Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

1. matce albo ojcu,
2. opiekunowi faktycznemu dziecka,
3. osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*,
4. innym osobom, na których zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny*, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

– jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- nie ma osób, o których mowa w pkt 2 i 3 lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

1. nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub
2. w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne **od dnia 1 stycznia 2022 r.** przysługuje w wysokości **2 119,00 zł** miesięcznie. Kwota świadczenia pielęgnacyjnego podlega corocznej waloryzacji od dnia 01 stycznia.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę:
  - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
  - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w *ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*;
2. osoba wymagająca opieki:
  - a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
  - b) została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą

i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

3. na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
4. członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, *o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*;
5. na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, *o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*;
6. na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Prawo do tego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego określonego w przepisach ustawy. Świadczenie przyznaje się na wniosek opiekuna osoby niepełnosprawnej.

Wniosek o świadczenie pielęgnacyjne do pobrania na stronie internetowej MOPR w zakładce Poradnik – świadczenia rodzinne i opiekuńcze, w części: wnioski i oświadczenia do pobrania.

Podstawa prawna: art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111).

Osoby pobierające emerytury EWK będą mogły otrzymać świadczenie podwyższające ich emerytury do wysokości świadczenia

pielęgnacyjnego. Świadczenie wyrównawcze przyznawane będzie na wniosek. Te, które zostaną złożone do 28 lutego – będą rozpatrzone do 31 marca.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 1989 r. umożliwiało przejście na emeryturę (tzw. emeryturę EWK) – bez względu na wiek – jednemu z rodziców mającemu wymagany okres zatrudnienia, a zmuszonemu przerwać pracę z uwagi na sprawowanie opieki nad chorym dzieckiem. Przepis ten utracił moc w 1999 r., jednak osoby, które do tego czasu spełniały wszystkie warunki wymagane w rozporządzeniu, zachowały uprawnienia do emerytury.

Obecnie rodzice opiekujący się dziećmi wymagającymi stałej opieki otrzymują świadczenie pielęgnacyjne. Nie przysługuje ono jednak tym, którzy mają ustalone prawo do emerytury, renty, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku lub świadczenia przedemerytalnego. Dlatego też świadczenia pielęgnacyjnego nie otrzymują także osoby pobierające emeryturę EWK. Tymczasem wysokości tych świadczeń znacznie się różnią – wysokość świadczenia pielęgnacyjnego od 1 stycznia 2022 r. to 2119 zł, a najniższa emerytura wynosi 1250,88 zł brutto.

Nowe przepisy przewidują, że świadczenie wyrównawcze przyznawane będzie na wniosek osoby uprawnionej do emerytury lub renty EWK, który należy złożyć do ZUS lub innego organu, który wypłaca to świadczenie. Wniosek złożony do 28 lutego 2022 r. podlega rozpatrzeniu do 31 marca 2022 r.

W razie złożenia wniosku w terminie, świadczenie wyrównawcze przysługuje od 1 stycznia 2022 r. w kwocie stanowiącej różnicę między kwotą świadczenia pielęgnacyjnego a kwotą pobieranego świadczenia emerytalno-rentowego i jest wypłacane po dokonaniu rocznej waloryzacji wraz ze świadczeniem emerytalno-rentowym.

2.3. Specjalny zasiłek opiekuńczy

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)* ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli

nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł. Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki, uważa się dochód następujących członków rodziny:

1. w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:
  - a) osoby wymagającej opieki,
  - b) rodziców osoby wymagającej opieki,
  - c) małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,
  - d) osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
  - e) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia
- z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz;
2. w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:
  - a) osoby wymagającej opieki,
  - b) małżonka osoby wymagającej opieki,
  - c) osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,

- d) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia
- z tym, że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie. Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1. osoba sprawująca opiekę:
  - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
  - b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w *ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*,
  - c) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
2. osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
3. na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
4. członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, specjalnego zasiłku

opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w *ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*;

5. na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w *ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna*;
6. na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Do wniosku o specjalny zasiłek opiekuńczy należy dołączyć wymagane załączniki (pełna informacja na stronie internetowej MOPR). **Wniosek o specjalny zasiłek opiekuńczy** do pobrania na stronie internetowej MOPR w zakładce Poradnik – świadczenia rodzinne i opiekuńcze, w części: wnioski i oświadczenia do pobrania.

Podstawa prawna: art. 16a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 r. poz. 111).

2.4. Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności,

- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek przysługuje miesięcznie w wysokości 90,00 zł na dziecko do ukończenia 5 roku życia, 110,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia. Dodatek przyznaje się na wniosek osoby zainteresowanej.

Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje tylko w przypadku, gdy osoba ubiegająca się spełnia warunki do pobierania zasiłku rodzinnego zgodnie z *art. 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych*.

Wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego do pobrania na stronie internetowej MOPR w zakładce Poradnik – świadczenia rodzinne i opiekuńcze, w części: wnioski i oświadczenia do pobrania.

UWAGA!

W przypadku, gdy okoliczności sprawy mające wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych wymagają potwierdzenia innym dokumentem niż wymienione, podmiot realizujący świadczenie może domagać się takiego dokumentu (*art. 23 ustawy o świadczeniach rodzinnych*).

3. Dofinansowania ze środków PFRON

Miasto Lublin dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które umożliwiają osobom niepełnosprawnym uzyskanie wsparcia finansowego w wielu obszarach rehabilitacji.

3.1. Dział ds. Osób Niepełnosprawnych

ul. Zemborzycka 88-92, 20-445 Lublin

Godziny przyjęć interesantów: poniedziałek – piątek: 7.30-15.30

Tabela 8. Spis telefonów w Dziale ds. Osób Niepełnosprawnych

L.p.	Stanowisko/komórka organizacyjna	Telefon
1	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych	81 466 53 95
2	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	81 466 53 93
3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	81 466 53 94
4	Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego dla osób prawnych i nie posiadających osobowości prawnej świadczących usługi rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych	81 466 53 94
5	Dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego i tłumacza - przewodnika	81 466 53 94
6	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	81 466 53 90
7	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych	81 466 53 96
8	Dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się	81 466 53 91
9	Realizacja programu „Aktywny Samorząd”	81 466 53 97
10	Dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej	81 466 53 96
11	Zadania zlecane w drodze konkursu ofert ze środków PFRON	81 466 53 96
12	Kierownik działu	81 466 53 92
13	Kierownik sekcji ds. integracji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych	81 466 53 96

3.2. Dofinansowania dla indywidualnych osób niepełnosprawnych

Dział ds. osób niepełnosprawnych lubelskiego MOPR w ramach ustawowych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób

niepełnosprawnych, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dofinansowuje lub w całości finansuje poniższe zadania.

Dofinansowania przyznaje się na wniosek zainteresowanej osoby niepełnosprawnej lub jej prawnego opiekuna. Wnioski można otrzymać w Dziale ds. osób niepełnosprawnych lub pobrać ze strony internetowej MOPR (www.mopr.lublin.eu, zakładka na stronie głównej „Informacje dla osób niepełnosprawnych”). Wnioski wraz z wymaganymi załącznikami należy składać w Dziale ds. osób niepełnosprawnych lub wysłać pocztą. Wnioski o dofinansowanie można składać również poprzez elektroniczny system SOW. Należy jednak posiadać podpis kwalifikowany lub profil zaufany. Wnioski o dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier technicznych, w komunikowaniu się i architektonicznych oraz usług tłumacza języka migowego i tłumacza – przewodnika można składać poprzez system SOW.

3.2.1. Turnusy rehabilitacyjne

Turnus rehabilitacyjny jest zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z wypoczynkiem i udziałem w zajęciach przewidzianych programem turnusu. Celem jest przede wszystkim poprawa sprawności psychofizycznej oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników.

Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym przyznawane jest na podstawie wniosku wraz z następującymi załącznikami:

- oświadczenie o dochodach (obowiązuje próg dochodowy zmieniający się kwartalnie – aktualizowany jest na stronie internetowej MOPR. Przy przekroczeniu progu dochodowego dofinansowania pomniejszane jest „złotówka za złotówkę”),
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne,
- wniosek lekarza o skierowanie na turnus rehabilitacyjny.

Wysokość dofinansowania zależy od stopnia niepełnosprawności. W przypadku osób wymagających opieki osób drugich możliwe jest dofinansowanie uczestnictwa opiekuna (dotyczy to dzieci do 16 r. ż. oraz osób

o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – lub równoważnym). Dofinansowanie dla opiekuna jest przyznawane na podstawie wskazania lekarza we wniosku o skierowanie na turnus rehabilitacyjny.

Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności, następnie osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenie o zaliczeniu do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo równoważne.

Osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w wymiarze do 21 dni roboczych, w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym, nie częściej niż raz w roku. Podstawą zwolnienia jest przedstawienie wniosku lekarza kierującego na turnus rehabilitacyjny. Pracownik powinien przedstawić skierowanie z odpowiednim wyprzedzeniem.

Ośrodek, w którym odbędzie się turnus należy wybrać z listy uprawnionych organizatorów i ośrodków (www.empatia.mpips.gov.pl). Wybrany organizator turnusu oraz ośrodek muszą być uprawnione do przyjmowania osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami lub schorzeniami określonymi w orzeczeniu i/lub wniosku lekarskim.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 230 poz. 1694).

3.2.2. Likwidacja barier funkcjonalnych

Bariery to wszelkie przeszkody, które uniemożliwiają lub w znacznym stopniu utrudniają osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w życiu codziennym, wykonywanie podstawowych czynności lub kontaktów z otoczeniem.

Dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych udziela się w związku z **indywidualnymi potrzebami** osób niepełnosprawnych.

Bariery architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania

techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Środki można uzyskać np. na: budowę podjazdów dla wózków, platformę na klatce schodowej, dostosowanie łazienki itp. O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się.

Barierę techniczną to bariery uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne i wykonywanie codziennych czynności. Środki można uzyskać np. na: uchwyty, poręcze, wózek toaletowy, łóżko ortopedyczno-wspomagające, podnośnik: transportowy, wannowy, ścienny, sufitowy, schodołaz. Likwidacja tych barier powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić jej pełniejsze funkcjonowanie w życiu codziennym.

Barierę w komunikowaniu się to bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie i odbiór informacji. Środki można uzyskać na zakup np. komputera do komunikowania się, syntezy mowy, komunikatora, programów udźwiękowiających.

Dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się mogą otrzymać osoby niepełnosprawne, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku nie uzyskały dofinansowania na ten cel. Warunkiem uzyskania dofinansowania jest ścisły związek sprzętu z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej wynikającymi z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub potwierdzonymi przez lekarza specjalistę.

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych można się starać co roku. Otrzymanie dofinansowania na likwidację jednej z barier nie wyklucza możliwości otrzymania dofinansowania do likwidacji barier innej grupy.

Dofinansowanie likwidacji barier przyznawane jest na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami:

- oświadczenie o dochodach,
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne,

- zaświadczenie lekarskie wskazujące, jaki rodzaj schorzenia jest podstawą wydania orzeczenia o niepełnosprawności, o ile nie wynika to z orzeczenia,
- dodatkowo w przypadku likwidacji barier architektonicznych niezbędna jest kserokopia aktu własności, przydziału na mieszkanie oraz zgoda właściciela nieruchomości, w której likwidowane będą bariery.

UWAGA!

Dofinansowywane są wydatki do 95% całego przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, zgodnie z zawartą umową. Dofinansowanie obejmuje koszty poniesione tylko po jej podpisaniu.

Przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie likwidacji barier jednostka dofinansowująca sama dokonuje kwalifikacji, oceniając indywidualne potrzeby i możliwości osoby niepełnosprawnej.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

3.2.3. Program „Aktywny Samorząd”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Dotychczasowe edycje programu przewidywały m.in. pomoc w:

- zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
- zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dostosowanego dla osób z niepełnosprawnością wzrokową ze schorzeniami narządu ruchu, wzroku lub słuchu,
- opłacie za szkolenie w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,

- zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub utrzymaniu jego sprawności technicznej,
- zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne lub utrzymaniu jej sprawności technicznej,
- utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej,
- uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W związku z tym, że warunki otrzymania dofinansowania w ramach programu bardzo często ulegają zmianom, w celu uzyskania informacji o pomocy w danym roku kalendarzowym należy śledzić komunikaty na stronie MOPR w Lublinie (www.mopr.lublin.eu) oraz na stronie PFRON (www.pfron.org.pl).

Warunki dofinansowań są wyznaczane w programie, zasadach dotyczących wyboru, dofinansowania i rozliczenia wniosków o dofinansowania, dokumencie dotyczącym kierunków działań programu oraz warunków brzegowych obowiązujących w danym roku samorządy powiatowe, jako realizatorów programu.

Do dnia 31 stycznia każdego roku realizacji programu, Zarząd PFRON zatwierdza dokument wyznaczający kierunki działań programu oraz warunki brzegowe obowiązujące w danym roku. Dokument ten może być modyfikowany przez Zarząd PFRON.

Podstawa prawna: art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, z późn.zm.).

3.2.4. Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego i tłumacza – przewodnika

Usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika finansowane ze środków PFRON może wykonywać osoba, która jest tłumaczem wpisanym w rejestrze Wojewody, prowadząca działalność gospodarczą.

Wnioski o dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika są rozpatrywane w terminie nie dłuższym niż 7 dni od złożenia kompletnego wniosku przez osobę niesłyszącą.

Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie. Wysokość dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika nie może być wyższa niż 2% przeciętnego wynagrodzenia za godzinę jej świadczenia. Dofinansowanie zostaje przekazane po dostarczeniu faktury, zgodnie z zawartą wcześniej umową.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824) oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

3.2.5. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przysługuje każdemu ubezpieczonemu w Narodowym Funduszu Zdrowia na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego – bezpłatnie, za częściową odpłatnością lub odpłatnie.

Minister Zdrowia określa w drodze rozporządzenia, szczegółowy wykaz przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, wysokość udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia, kryteria ich przyznawania, okresy użytkowania, a także przedmioty ortopedyczne podlegające naprawie (w zależności od wskazań medycznych).

Minister Zdrowia ustanawia również limit cen dla przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w zakresie, w którym NFZ finansuje to świadczenie uwzględniając dobro ubezpieczonego oraz możliwości płatnicze Funduszu.

Istnieje możliwość dofinansowania ze środków PFRON zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych do 100% udziału

własnego osoby niepełnosprawnej w ustalonym limicie ceny, jeśli taki udział jest wymagany lub do 150% sumy limitu NFZ oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej.

W celu uzyskania dofinansowania należy uzyskać od lekarza zlecenie na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, które następnie musi zostać potwierdzone przez NFZ udać się do dowolnie wybranego sklepu, w którym chcemy je zrealizować, przy czym placówka taka musi mieć podpisany kontrakt z NFZ. O wykaz takich placówek należy pytać w Oddziale NFZ.

Jeżeli cena przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego jest wyższa, niż określona limitem, osoba niepełnosprawna, spełniająca kryteria dochodowe może wystąpić z wnioskiem o dofinansowanie jego zakupu do MOPR zarówno przed kupnem jak i po nabyciu przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego objętego wsparciem.

Dofinansowanie przyznawane jest na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami:

- oświadczenie o dochodach (obowiązuje próg dochodowy zmieniający się kwartalnie – aktualizowany jest na stronie internetowej MOPR. Po przekroczeniu progu dofinansowanie ze środków PFRON nie przysługuje),
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne,
- faktura potwierdzająca zakup przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego wraz z kopią zrealizowanego zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne (wydruk wszystkich 5 stron zlecenia potwierdzony za zgodność z oryginałem przez sprzedawcę),
- lub faktura pro forma (wycena przedmiotu ortopedycznego) wraz z kopią zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne (wydruk stron 1-3 zlecenia).

Przyznanie osobie niepełnosprawnej dofinansowania ze środków Funduszu na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze nie wymaga formy umowy.

Te same zasady obowiązują przy ubieganiu się o dofinansowanie naprawy przedmiotów ortopedycznych, o ile możliwość uzyskania środków na naprawę danego przedmiotu przewiduje NFZ, a cena naprawy jest wyższa, niż limit.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

3.2.6. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego

Sprzęt powinien być wskazany przez lekarza specjalistę i powinien służyć do rehabilitacji schorzeń wynikających z niepełnosprawności.

Dofinansowanie przyznawane jest na podstawie złożonego wniosku wraz z załącznikami:

- oświadczenie o dochodach (obowiązuje próg dochodowy zmieniający się kwartalnie – aktualizowany jest na stronie internetowej MOPR. Po przekroczeniu progu dofinansowanie ze środków PFRON nie przysługuje),
- orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne,
- zaświadczenie lekarza specjalisty wskazujące konieczność rehabilitacji na konkretnym sprzęcie rehabilitacyjnym w warunkach domowych.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

UWAGA!

Zakup sprzętu dokonuje się po podpisaniu umowy, a dofinansowanie nie może przekroczyć 80% kosztu sprzętu i pięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia. Dofinansowanie obejmuje koszty poniesione tylko po jej podpisaniu.

3.3. Dofinansowania dla organizacji i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych

Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej świadczących usługi rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

Wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON może być złożony po co najmniej 2 latach prowadzenia działalności na rzecz osób niepełnosprawnych po udokumentowaniu posiadania środków własnych lub pozyskania z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nie objętej dofinansowaniem ze środków Funduszu. Wnioski można składać w terminie do 30 listopada do realizacji na rok przyszły. Konieczne załączniki wymienione są we wniosku.

Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych może być dofinansowana organizacja sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych. O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli:

- prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku,
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania,
- udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Dofinansowanie nie może obejmować kosztów realizacji zadania poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu.

Wniosek o dofinansowanie składa się do powiatowego centrum pomocy rodzinie właściwego dla miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych objętych wnioskiem o dofinansowanie, w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego realizację zadania.

Wysokość dofinansowania organizacji sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych wynosi do 60% kosztów przedsięwzięcia.

Zadania zlecane w drodze otwartego konkursu ofert ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Gminy Lublin – miasta na prawach powiatu.

W trybie *art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* samorząd powiatowy może zlecać zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane ze środków PFRON. Zadania o charakterze regionalnym na poziomie województwa zlecane mogą być przez marszałków województw.

O środki PFRON na realizację tych zadań mogą aplikować fundacje i organizacje pozarządowe składając oferty w odpowiedzi na otwarty konkurs ofert. Konkursy ogłaszane są w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057)*. Zadania, o których realizację mogą ubiegać się organizacje pozarządowe wynikają z przepisów *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 października 2015 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1778)*. W Lublinie w odniesieniu do posiadanych środków przypadających Gminie Lublin – miastu na prawach powiatu zgodnie z algorytmem wybierane są zadania uznane za priorytetowe do realizacji w danym roku budżetowym.

Corocznie z budżetu Miasta Lublin wydzielane są również środki na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych zawarte w wieloletnich Programach działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Lublin.

Aplikowanie także następuje w drodze otwartych konkursów ofert regulowanych ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W celu przystąpienia do obu konkursów należy śledzić ogłoszenia o konkursach na stronach internetowych: Biuletynu Informacji Publicznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie lub Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Lublin oraz w systemie WITKAC.

Domy Pomocy Społecznej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Ośrodki Wsparcia

Centrum Interwencji Kryzysowej (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Probostwo 6A, 20-089 Lublin

tel.: 81 466 55 46, 81 466 55 47

fax: 81 466 54 94

e-mail: sekretariat@cik.lublin.eu, pomoc@cik.lublin.eu

www.cik.lublin.eu

www.facebook.com/centruminterwencjikryzysowej/

Czynny w dni powszednie w godz. 7.00-19.00.

Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny:

ul. Północna 125, 20-818 Lublin

tel.: 733 588 600

Czynny całodobowo.

Telefon zaufania:

- całodobowy dyżur psychologiczny: 733 588 900

Kontakt osobisty, telefoniczny, mailowy.

Celem działalności Centrum Interwencji Kryzysowej jest świadczenie **bezpłatnej** pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej, prawnej, socjalnej i interwencyjnej mieszkańcom Lublina we wszelkich nagłych sytuacjach kryzysowych.

Klienci zgłaszający się do placówki to osoby w szeroko rozumianym kryzysie, od kryzysów indywidualnych do uczestników katastrof masowych czy zdarzeń losowych o charakterze kryzysowym. Klientami Centrum często są osoby uwikłane w sytuację przemocy domowej, jak również takie które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej: utraciły kogoś bliskiego, są w żałobie, przeżywają trudne chwile w związku z kryzysem w rodzinie, uległy wypadkowi, utraciły zdrowie, trudno im poradzić sobie z własną niepełnosprawnością i ograniczeniami. Zgłaszają się także osoby, które doświadczyły zdarzeń skrajnie traumatycznych, zostały napadnięte, pobite, zgwałcone. Otrzymują one wsparcie psychologiczno-terapeutyczne. Pomoc oferowana jest też osobom, które pośrednio doświadczyły trudnej sytuacji,

były jej świadkiem oraz rodziny funkcjonujące nieprawidłowo, małżeństwa przeżywające kryzys, będące w konflikcie. Poza wsparciem indywidualnym prowadzone są zajęcia grupowe. Oferta obejmuje:

- wsparcie grupowe dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców w ramach programu „Szkoła dla rodziców i wychowawców”,
- programy mające na celu zmianę zachowań dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Centrum posiada również ofertę także dla osób, które stosują przemoc, a chcą zmienić swoje zachowanie i funkcjonowanie w rodzinie bez stosowania przemocy. Istnieje możliwość korzystania z pomocy indywidualnej oraz uczestnictwo w zajęciach grupowych „Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie” oraz z „Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie”.

Pracownicy CIK podejmują także interwencje poza siedzibą CIK w ramach współpracy z Policją oraz pracownikami MOPR.

Centrum Interwencji Kryzysowej osobom i rodzinom będącym w szczególnie trudnej sytuacji, zapewnia doraźne całodobowe schronienie – w przypadkach przemocy i ostrych konfliktów rodzinnych zagrażających zdrowiu i życiu; w sytuacji utraty domu w wyniku pożaru, powodzi i innych klęsk żywiołowych; ofiarom handlu ludźmi. Ta forma wsparcia ma charakter krótkoterminowy i jest nieodpłatna.

W strukturze CIK funkcjonuje ponadto:

Ośrodek Wczesnej Interwencji dla osób z Problemem Alkoholowym i ich Rodzin

ul. Północna 3, 20-064 Lublin

tel.: 81 466 54 23, 81 466 55 45,

e-mail: owi@cik.lublin.eu

Ośrodek czynny we wszystkie dni tygodnia, przez całą dobę, przeznaczony jest dla 20 osób. Oferta ośrodka skierowana jest do osób

w stanie nietrzeźwości, jako działanie zapewniające bezpieczny powrót do wytrzeźwienia oraz nastawione na oddziaływania profilaktyczne i zapobieganie rozwojowi uzależnienia. Kompleksowa pomoc prowadzona jest zarówno w stosunku do osób nadużywających alkoholu jak również ich rodzin. Zapewniona jest opieka lekarza, psychologa oraz pracownika socjalnego.

Dom Pomocy Społecznej im. W. Michelisowej (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Archidiakońska 7, 20-113 Lublin

tel.: 81 466 55 55

e- mail: poczta@dpsm.lublin.eu

Zapewnia opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku oraz przewlekłe somatycznie chorym (kobietom), świadczy usługi zaspokajające potrzeby bytowe, opiekuńcze i wspomagające.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Kalinowszczyzna 84, 20-201 Lublin

tel./fax: 81 466 55 90

e- mail: dpskalina@dpskalina.lublin.eu

Zapewnia opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku oraz przewlekłe somatycznie chorym (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Dom Pomocy Społecznej „Betania” (prowadzi Miasto Lublin)

Aleja Kraśnicka 223, 20-718 Lublin

tel.: 81 466 55 85, 81 466 55 86

e-mail: sekretariat@betania.lublin.eu

Zapewnia opiekę całodobową osobom w podeszłym wieku oraz przewlekłe somatycznie chorym (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Kosmonautów 78, 20-358 Lublin

tel.: 81 466 55 70

e-mail: dpsn@dpsn.lublin.eu

Zapewnia opiekę całodobową osobom niepełnosprawnym fizycznie (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Dom Pomocy Społecznej im. Matki Teresy z Kalkuty (prowadzi Miasto Lublin)

ul. B. Głowackiego 26, 20-060 Lublin

tel.: 81 466 55 80, fax: 81 466 55 81

e-mail: biuro@dpsmtk.lublin.eu

Zapewnia opiekę całodobową osobom przewlekle somatycznie chorym i niepełnosprawnym intelektualnie (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

- Filia Nr 1 przy ul. Mierniczej 10, 20-805 Lublin
tel.: 81 533 37 30

Dom Pomocy Społecznej im. Św. Jana Pawła II (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Ametystowa 22, 20-577 Lublin

tel.: 81 466 55 88, 81 466 55 89, fax: 81 527 55 81 wew. 12

e-mail: sekretariat@dpsametystowa.lublin.eu

Przeznaczony dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych kobiet i mężczyzn świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających. Dom Pomocy Społecznej prowadzi **mieszkania chronione** dla 34 osób zaburzonych psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie lub fizycznie oraz 2 **mieszkania wspomagane** dla 6 osób z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeniem umysłowym, rokującym najbardziej do usamodzielnienia, które są w wieku aktywności zawodowej. Pobyt w mieszkaniu wspomaganym stanowić ma etap w trwającej rehabilitacji społecznej i zawodowej. Pobyt w mieszkaniu

chronionym ma, przy wsparciu specjalistów, przygotować osobę do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

**Prawosławny Dom Pomocy Społecznej Diecezji Lubelsko-Chełmskiej
(prowadzi Prawosławna Diecezja Lubelsko-Chełmska)**

ul. Dolińskiego 1, 20-127 Lublin

tel./fax: 81 444 41 60

e-mail: pdpsdlc@wp.pl

Zapewnia opiekę całodobową osobom starszym oraz przewlekle somatycznie chorym (kobietom i mężczyznom), świadczy usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających.

Zespół Ośrodków Wsparcia (prowadzi Miasto Lublin):

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 1

ul. Poturzyńska 1, 20-853 Lublin

tel.: 880 523 419

e-mail: cdp1@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00-15.00. Przeznaczone jest dla osób wymagających częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Centrum realizuje zadania w dwóch formach:

1. półstacjonarnej jako Pobyt Dzienny – dla osób w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo, samodzielnych w wykonywaniu podstawowych czynności samoobsługowych;
2. środowiskowej jako Punkt Domowej Opieki – dla osób, których stan zdrowia uniemożliwia samodzielne opuszczanie miejsca zamieszkania, mieszkańców Dzielnicy Czechów.

W ramach Pobytu Dziennego świadczone są usługi: prozdrowotne (opieka pielęgnarska w niezbędnym zakresie, rehabilitacja leczniczo-usprawniająca, profilaktyka i edukacja zdrowotna), terapeutyczne, wspomagająco-aktywizujące, praca socjalna i żywieniowe (obiad).

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 2

ul. Gospodarcza 7, 20-213 Lublin

tel. 539 867 636

e-mail: cdp2@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 08.00-16.00. Placówka adresowana jest dla osób w wieku senioralnym. Oferuje: obiady, rehabilitację usprawniającą, wsparcie psychologiczne, zajęcia terapeutyczno-rozwijające, komputerowe, kulinarne, rękodzieła artystycznego, literackie, muzykoterapię oraz spotkania okolicznościowe.

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 3

ul. Niecała 16, 20-080 Lublin

tel.: 81 466 52 98, 880 523 417

e-mail: cdp3@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00. Centrum jest przeznaczone dla osób wymagających częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb socjalno-bytowych i psychospołecznych. Centrum realizuje zadania w dwóch formach:

- 1) półstacjonarnej jako Pobyt Dzienny – dla osób w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo, samodzielnych w wykonywaniu podstawowych czynności samoobsługowych;
- 2) środowiskowej jako Punkt Domowej Opieki – dla osób, których stan zdrowia uniemożliwia samodzielne opuszczanie miejsca zamieszkania, mieszkańców Dzielnicy Śródmieście.

W ramach Pobytu Dziennego świadczone są usługi: prozdrowotne, terapeutyczne, wspomagająco-aktywizujące, praca socjalna i żywieniowe (obiad).

Centrum Dziennego Pobytu dla Seniorów Nr 4

ul. Pozytywistów 16, 20-639 Lublin

tel.: 81 466 55 64

e-mail: zow@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-15.30. Centrum realizuje zadania w dwóch formach:

- Pobyt Dzienny przeznaczony jest dla osób w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo, samodzielnych w wykonywaniu podstawowych czynności samoobsługowych. Oferuje: opiekę pielęgniarską, rehabilitację leczniczo-usprawniającą, edukację prozdrowotną, zajęcia terapeutyczno-rozwijające, muzykoterapię, wsparcie psychologiczne, treningi pamięci, organizację czasu wolnego, obiady.
- Pobyt Domowej Opieki przeznaczony jest dla osób, których stan zdrowia uniemożliwia opuszczanie miejsca zamieszkania, mieszkańców LSM i Czubów. Oferuje obiad z dowozem do miejsca zamieszkania oraz uczestnictwo w spotkaniach okolicznościowych organizowanych w Centrum.

Centrum Usług Socjalnych

ul. Lwowska 28, 20-128 Lublin

tel.: 81 466 55 60

e-mail: cus@zow.lublin.eu

Czynne od poniedziałku do piątku, w godzinach 7.00-16.00.

- Pobyt Dzienny przeznaczony dla osób w wieku 60+, nieaktywnych zawodowo, samodzielnych w wykonywaniu podstawowych czynności. Oferuje: zajęcia terapeutyczno-rozwijające, wsparcie psychologiczne, opiekę pielęgniarską, rehabilitację leczniczo-usprawniającą, organizację czasu wolnego oraz obiady;
- Punkt Domowej Opieki – dla mieszkańców dzielnicy Kalinowszczyzna nie opuszczających miejsca zamieszkania ze względu na stan zdrowia, potwierdzony pisemnie przez lekarza. Zapewnia obiad z dowozem do domu uczestnika oraz możliwość uczestniczenia w spotkaniach okolicznościowych organizowanych w Centrum.

Dzienny Dom Senior +

ul. Jana Pawła II 11, 20-535 Lublin

tel.: 81 859 57 48

e-mail: domseniorplus@zow.lublin.eu

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach: 7.30-15.30. Przeznaczony jest dla osób w wieku 60+. Placówka oferuje spotkania z psychologiem (indywidualne i grupowe), zajęcia rehabilitacyjno-usprawniające, masaże, muzykoterapię, zajęcia literackie, kulinarne, językowe, rękodzieło artystyczne, organizację czasu wolnego, możliwość skorzystania z usługi żywieniowej.

Klub Seniora „Pogodna”

Droga Męczenników Majdanka 27, 20-325 Lublin

tel. 539 867 637

e-mail: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w czwartki w godzinach 15.00-17.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, zajęcia edukacyjne, zajęcia rękodzielnicze, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Owocowa”

ul. Owocowa 6, 20-140 Lublin

tel.: 539 867 637

e-mail: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałki i środy w godzinach 16.00-19.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, wykłady, zajęcia rękodzielnicze, zajęcia edukacyjne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Róży Wiatrów”

ul. Róży Wiatrów 9, 20-468 Lublin

tel.: 539 867 637

e-mail: klubyseniora@zow.lublin.eu

Od marca 2020 r. na czas trwania pandemii klub zmienił siedzibę – obecnie zajęcia odbywają się przy ul. Tuwima 5, 20-440 Lublin.

Czynny w poniedziałki w godz. 10.00-13.00, wtorki 15.00-17.00 i środy 10.00-13.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, wykłady, zajęcia rękodzielnicze, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne.

Klub Seniora „Pod świerkami”

ul. Tuwima 5, 20-440 Lublin

tel.: 539 867 637

e-mail: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny we wtorki i czwartki w godzinach 10.30-13.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć z psychologiem oraz zajęcia rękodzielnicze.

Klub Seniora „Roztocze”

ul. Roztocze 1, 20-722 Lublin

tel.: 539 867 637

e-mail: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałki w godzinach 13.00-16.00 i środy w godz. 10.00-13.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć z psychologiem, zajęcia rękodzielnicze oraz zajęcia muzyczne.

Klub Seniora „Ruta”

al. Jana Pawła II 11, 20-535 Lublin

tel.: 539 867 637

e-mail: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałki, wtorki i czwartki w godz. 15.30-18.30. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, zajęcia rękodzielnicze oraz zajęcia muzyczne.

Klub Seniora „Śródmieście”

ul. Narutowicza 6, 20-004 Lublin

tel.: 539 867 637

e-mail: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałki w godzinach 10.30-13.30 i czwartki w godz. 11.00-14.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, rehabilitacyjne, zajęcia rękodzielnicze oraz zajęcia muzyczne.

Klub Seniora „Dziesiąta”

ul. Kunickiego 130, 20-436 Lublin

tel.: 539 867 637

e-mail: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny we wtorki w godzinach 9.00-13.00 i środy w godz. 10.30-13.30. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, zajęcia rękodzielnicze.

Klub Seniora „Nad Zalewem”

ul. Krężnicka 156, 20-518 Lublin

tel.: 539 867 637

email: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w czwartki w godzinach 15.30-18.00. W ofercie: zajęcia z psychologiem wspierające procesy poznawcze i pamięć, wykłady oraz zajęcia muzyczne.

Klub Seniora „Sławin”

ul. Zbożowa 22a, 20-827 Lublin

tel.: 539 867 637

email: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałki i wtorki w godzinach 16.00-18.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, wykłady oraz zajęcia muzyczne, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Felin”

ul. Zygmunta Augusta 15, 20-283 Lublin

tel.: 539 867 637

email: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny we wtorki 10.00-13.00 i czwartki w godzinach 10.30-13.30. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Kalina”

ul. Lwowska 28, 20-128 Lublin

tel.: 539 867 637

email: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w środy w godzinach 16.00-18.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, wykłady oraz zajęcia muzyczne.

Klub Seniora „Sławinek”

Al. Warszawska 31, 20-803 Lublin

tel.: 539 867 637

email: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w poniedziałki, czwartki i piątki w godzinach 10.30-13.30. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, prozdrowotne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Przy Zamku”

ul. Ruska 15, 20-126 Lublin

tel.: 539 867 637

email: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny w czwartki w godzinach 10.30-13.30. Oferuje zajęcia z psychologiem wspierające procesy poznawcze i pamięć, wykłady.

Klub Seniora „Pozytywistów”

ul. Pozytywistów 16, 20-639 Lublin

tel.: 539 867 637

email: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny we wtorki w godzinach 15.30-18.30. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, zajęcia muzyczne, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Czechów”

ul. Żelazowej Woli 18, 20-853 Lublin

tel.: 539 867 637

email: klubyseniora@zow.lublin.eu

Czynny we wtorki w godzinach 14.00-16.00. W ofercie: zajęcia wspierające procesy poznawcze i pamięć, zajęcia rękodzielnicze, organizację czasu wolnego.

Klub Seniora „Klub Aktywnych Kobiet”

ul. Gospodarcza 7, 20-217 Lublin

tel.: 539 867 636

Czynny we wtorki i czwartki w godz. 16.00-20.00. W ofercie: zajęcia plastyczne, florystyczne, kulinarne, usprawniające procesy poznawcze, projekcje multimedialne oraz spotkania okolicznościowe.

Klub Seniora „Senior Montessori”

ul. Lwowska 28, 20-128 Lublin

tel.: 81 466 50 60

Czynny we wtorki i czwartki w godz. 14.00-18.00. Klub zaprasza chętnych mieszkańców Lublina w wieku 60+. Proponuje bezstresową edukację, dostosowaną do możliwości i potrzeb seniorów, opartą na zasadach pedagogiki Marii Montessori oraz aktywne, twórcze i radosne spędzanie czasu wolnego w gronie rówieśników. Oferta obejmuje też systematyczne zajęcia z psychologiem.

Klub Senior+ „Centrum Aktywizacji”

ul. Nałkowskich 108, 20-470 Lublin

tel.: 884 202 011

email: klubseniorplus@zow.lublin.eu

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-15.00. Uczestnikami Klubu mogą być osoby w wieku emerytalnym, a w szczególności mieszkańcy dzielnicy Wrotków. Oferta Klubu obejmuje zajęcia usprawniające pamięć, zajęcia edukacyjne, komputerowe, plastyczne

oraz rękodzieło artystyczne, muzykoterapię, gimnastykę usprawniającą, a także organizację wolnego czasu.

Klub Seniora „Wieniawa”

Al. Racławickie 24, 20-037 Lublin

tel.: 880 523 421

Czynny codziennie od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00.

Klub przeznaczony jest dla osób powyżej 60 roku życia, mieszkających na terenie Miasta Lublina. Wszystkie zajęcia odbywające się w Klubie są bezpłatne. Oprócz zajęć muzycznych, literackich czy ruchowych bardzo ważnym elementem aktywizacyjnym jest trening umysłu poprzez naukę języka angielskiego.

Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Inteluktualną

ul. Poturzyńska 1, 20-853 Lublin

tel.: 81 466 55 68

e-mail: doa@zow.lublin.eu

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 6.30-16.30. Ośrodek jest przeznaczony dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. Oferuje pomoc psychologiczną, logopedyczną, pedagogiczną pielęgniarскую, rehabilitację fizyczną (kinezyterapia, fizykoterapia, masaże), muzykoterapię, opiekę i wyżywienie. Na terenie placówki uczestnicy mogą realizować obowiązek szkolny.

Ośrodek Wsparcia dla Osób z Niepełnosprawnością „Benjamin”

ul. Zbożowa 22a, 20-827 Lublin

tel.: 81 466 55 69, kom. 787 143 785

e-mail: zbozowa@zow.lublin.eu

Ośrodek przeznaczony jest dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i motoryczną. Oferuje wyżywienie, pokój mieszkalny z noclegiem, usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne, rehabilitację społeczną i fizyczną, terapię psychologiczną, zajęcia wspomagająco-aktywizujące, organizację czasu wolnego oraz usługę transportową.

Ośrodek realizuje zadania w następujących formach organizacyjnych:

1. Pobyt Dzienny – czynny od poniedziałku do piątku w godz. 7.00 do 15.00;
2. Pobyt Całodobowy – czynny od poniedziałku od godz. 7.00 do piątku do godz. 15.00;
3. Pobyt Popołudniowo-Nocny – czynny od poniedziałku do piątku w godz. od 15.30 do 8.00;
4. Punkt Usług Specjalistycznych obejmujący:
  - terapię psychologiczną,
  - rehabilitację fizyczną.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Mozaika”

ul. Zbożowa 22a, 20-827 Lublin

tel.: 81 466 55 66

e-mail: mozaika@mozaika.lublin.eu

Ośrodek wsparcia przeznaczony dla osób dorosłych przewlekłe psychicznie chorych, z niepełnosprawnością intelektualną, sprzężoną, autyzmem oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (zaburzenia otępienne, w tym choroba Alzheimera) oraz ich rodzin. W strukturze „Mozaiki” znajdują się 3 oddziały i 2 kluby. W oddziałach Uczestnicy mają zapewniony ciepły posiłek.

Oddział nr 1

ul. Zbożowa 22a, 20-827 Lublin

tel.: 81 466 55 66

e-mail: zbozowa@mozaika.lublin.eu

Oferta ośrodka skierowana jest do 45 osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną, sprzężoną i autyzmem oraz ich rodzin. Ośrodek czynny jest w dni powszechnie w godzinach 7.30-15.30. Oferuje wsparcie psychologiczne, psychoedukację, poradnictwo i pracę socjalną, terapię logopedyczną, rehabilitację społeczną, fizjoterapię i zajęcia ruchowe (w tym rowery, nordic-walking, narty), opiekę pielęgniarską, a także zajęcia w 12 różnorodnych pracowniach: biurowej, kulinarnej, muzycznej, plastycznej, rękodzieła artystycznego, tkackiej, stolarskiej, ogrodniczo-

florystycznej, Integracji Sensorycznej, ceramicznej, komputerowej, mesie mozaikowej (klubiku żeglarskim).

Oddział nr 2

ul. Nałkowskich 78, 20-470 Lublin

tel.: 81 466 55 67

e-mail: nalkowskich@mozaika.lublin.eu

Oferta ośrodka skierowana jest do 60 osób dorosłych przewlekle psychicznie chorujących oraz ich rodzin. Ośrodek czynny jest w dni powszechnie w godzinach 7.30-15.30. Oferuje wsparcie psychologiczne, psychoedukację, poradnictwo i pracę socjalną, rehabilitację fizyczną, opiekę pielęgniarzką, a także terapię zajęciową w pracowniach: plastycznej, krawieckiej, muzycznej, kulinarnej, ogrodniczo-florystycznej, komputerowej, snycerskiej.

Oddział nr 3

ul. Lwowska 28, 20-128 Lublin

tel.: 81 466 55 60

e-mail: lwowska@mozaika.lublin.eu

Oferta ośrodka skierowana jest do osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych tj. zaburzenia pamięci, w tym choroba Alzheimera. Ośrodek czynny jest w dni powszechnie w godzinach 8.00-16.00. Uczestnicy podczas codziennego pobytu mają możliwość udziału w różnorodnych zajęciach i treningach m.in. treningu orientacji w rzeczywistości, treningu umiejętności społecznych i interpersonalnych, treningu umiejętności spędzania wolnego czasu, treningu funkcjonowania w życiu codziennym, terapii zajęciowej, rehabilitacji ruchowej, zajęciach indywidualnych, dogoterapii.

Klub Samopomocy Przystań

ul. Nałkowskich 78, 20-470 Lublin

tel.: 81 466 55 67

e-mail: przystan@mozaika.lublin.eu

Oferuje wsparcie osobom z problemem zaburzeń psychicznych w zakresie pomocy psychologicznej, rehabilitacji społecznej, ruchowej oraz pracy socjalnej. Spotkania odbywają się: od poniedziałku do piątku w godz. 15.00-20.00. Udział w zajęciach jest dobrowolny i nieodpłatny. W ramach zajęć proponowane jest przede wszystkim wspólne spędzanie czasu poprzez różnego rodzaju aktywności: rozmowy, czytanie prasy, oglądanie TV, korzystanie z Internetu, muzykowanie przy gitarze, gry stolikowe, zabawy taneczne, imprezy okolicznościowe oraz cykliczne wyjścia do kina.

Klub Samopomocy Galeria

ul. Pozytywistów 16, 20-639 Lublin

tel./fax: 81 466 55 65

e-mail: galeria@lublin.mozaika.eu

Ośrodek przeznaczony dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi, które posiadają zainteresowania lub zdolności artystyczne i chcą je rozwijać i doskonalić. Spotkania odbywają się w poniedziałek i wtorek – 14.00-18.00 oraz w środę i czwartek – 12.30-18.00. Udział w zajęciach jest dobrowolny i nieodpłatny.

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Chorobą Alzheimera

„Mefazja” (prowadzi Lubelskie Stowarzyszenie Alzheimerowskie)

ul. Towarowa 19, 20-205 Lublin

tel.: 81 444 45 44

Filia Środowiskowego Domu Samopomocy dla Osób z Chorobą Alzheimera „Memory”

Al. Racławickie 22, 20-037 Lublin

tel.: 81 473 26 59

e-mail: lsa@lsa.lublin.pl

Zapewnia dziesięciogodzinną opiekę, pielęgnację, terapię uaktywniającą pamięć oraz leczenie specjalistyczne osobom z chorobą Alzheimera. Czynny w dni robocze w godzinach 7.00-17.00.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Kalina” (prowadzi Miasto Lublin)

ul. Kalinowszczyzna 74, 20-201 Lublin

tel.: 81 466 55 92

fax: 81 748 47 15

e-mail: info@sdskalina.lublin.eu

Zapewnia dziesięciogodzinną opiekę, pielęgnację, terapię uaktywniającą pamięć, zajęcia ruchowe, warsztaty terapii zajęciowej osobom z chorobą Alzheimera i zaburzeniami pamięci. Dom czynny w godzinach 7.00-17.00. Zapewnia transport i wyżywienie.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Serce” (prowadzi Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego)

ul. Gospodarcza 32, 20-213 Lublin

tel.: 81 746 52 00

e-mail: poczta@lsozp.org

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00.

Osobom z zaburzeniami psychicznymi zapewnia opiekę i pomoc poprzez:

- prowadzenie codziennych zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych, indywidualnych i grupowych, mających na celu nabywanie i utrwalanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania społecznego i zawodowego oraz pomoc w reintegracji psychospołecznej,
- prowadzenie spotkań grupy wsparcia dla rodzin uczestników zajęć, mających na celu pomoc we wzajemnym zrozumieniu i komunikowaniu się członków rodziny, w tym radzeniu sobie z problemami wynikającymi z samej choroby psychicznej.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Misericordia” (prowadzi Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia”)

ul. Abramowicka 2, 20-442 Lublin

tel.: 81 743 99 42

www.misericordia.org.pl

e-mail: sds@misericordia.org.pl

ŚDS „Misericordia” świadczy usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie pobytu dziennego, od poniedziałku do piątku, w godzinach 8.00-16.00. Oferuje: rehabilitację zdrowotną, społeczną oraz wyżywienie w formie śniadania i obiadu oraz zajęcia terapeutyczne w pracowniach: kulinarnej, ceramicznej, dekoratorskiej, teatralnej, muzycznej, stolarskiej, plastycznej, komputerowej, umiejętności praktycznych.

Klub „Misericordia” prowadzi zajęcia terapeutyczne i konsultacje psychologiczne w poniedziałki, środy, czwartki w godz. 16.00-19.00. Udział w proponowanych zajęciach jest bezpłatny, dobrowolny, niepotrzebne jest skierowanie.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Absolwent” (prowadzi Stowarzyszenie Przyjaciół Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1)

Al. Spółdzielczości Pracy 65, 20-147 Lublin
tel.: 81 747 57 99, fax: 81 747 66 68 wew. 11
e-mail: sds_absolwent@tlen.pl

Udziela wsparcia osobom dorosłym niepełnosprawnym intelektualnie w zakresie między innymi rehabilitacji zdrowotnej i społecznej obejmującej trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne oraz wyżywienie.

Klub Samopomocy „Absolwent”

Oferuje wsparcie osobom niepełnosprawnym intelektualnie w zakresie warsztatów artystycznych, treningu umiejętności praktycznych oraz spędzania czasu wolnego. Spotkania odbywają się: od poniedziałku do czwartku, w godzinach 15.00-19.00. Udział w proponowanych zajęciach jest bezpłatny, niepotrzebne jest skierowanie.

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-16.00.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Roztocze” (prowadzi Lubelskie Towarzystwo Dobroczynności)

ul. Wallenroda 2a, 20-607 Lublin

tel.: 81 525 07 09, tel./fax: 81 525 32 66

e-mail: ltd@ltd.org.pl

Placówka świadczy pomoc osobom pełnoletnim, niepełnosprawnym intelektualnie oraz ich rodzinom. Prowadzi rehabilitację zdrowotną, społeczną, usługi wspomagające w zakresie między innymi rehabilitacji zdrowotnej i społecznej obejmującej trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne. Wspiera w samodzielnym zamieszkiwaniu i aktywizacji zawodowej. Zapewnia wyżywienie i transport.

Dom „Roztocze” świadczy pomoc w placówkach:

- **Dzienne Centrum Aktywizacji**

ul. Wallenroda 2a, 20-607 Lublin

tel.: 81 525 07 09

e-mail: ltd@ltd.org.pl

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-15.00.

- **Centrum Wsparcia**, w ramach którego funkcjonują mieszkania treningowe

ul. Bronowicka 3

tel.: 81 746 33 01, tel./fax: 81 746 36 46

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-13.00.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Akademia Artystyczna” (prowadzi Fundacja Nieprzetartego Szlaku)

ul. Wyścigowa 31, 20-425 Lublin

tel.: 81 534 26 08

e-mail: sds.akademiaartystyczna@gmail.com

Udziela wsparcia osobom dorosłym niepełnosprawnym intelektualnie z zaburzeniami autystycznymi w zakresie między innymi

rehabilitacji zdrowotnej i społecznej obejmującej trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, poradnictwo psychologiczne oraz wyżywienie. Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00.

Środowiskowy Ośrodek Wsparcia „Kalina”

ul. Kalinowszczyzna 84, 20-201 Lublin

tel.: 81 466 55 93

e-mail: poczta@sowkalina.lublin.eu

Ośrodek przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych powyżej 56 r. ż. – z chorobą Alzheimera, zaburzeniami pamięci i schorzeniami pokrewnymi.

Ośrodek w ramach swojej działalności świadczy usługi: dzienne od poniedziałku do piątku w godz. od 8.00 do 16.00 obejmujące: usługi prozdrowotne (psychiatryczna opieka zdrowotna, psychoterapia indywidualna i grupowa, rehabilitacja ruchowa), usługi wspomagające (indywidualne wsparcie psychologiczne, praca socjalna, praca z rodziną, kontakt ze środowiskiem), usługi aktywizujące (terapia zajęciowa i aktywizująca, treningi umiejętności samoobsługowych, treningi umiejętności społecznych) oraz usługi bytowe (wyżywienie, dowóz uczestników).

Natomiast usługi całodobowe obejmują: wyżywienie, usługi opiekuńcze, pielęgnacyjne, wspomagające, pomoc w załatwianiu spraw osobistych, pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, utrzymywanie kontaktów z rodziną i środowiskiem, wspieranie w czynnościach samoobsługowych – pomoc w utrzymaniu czystości i higieny osobistej oraz pomoc w zaspakajaniu potrzeb kulturalnych, osobistych, religijnych, rehabilitacyjnych.

Ponadto w ośrodku prowadzona jest rehabilitacja oraz od 2021 r. są świadczone usługi opieki wytchnieniowej w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa”.

Ośrodek Wsparcia o charakterze Rodzinnych Domów „Kalina”

ul. Kalinowszczyzna 84, 20-201 Lublin

tel.: 81 466 55 91

e-mail: kierownik@owdr.lublin.eu

Celem Ośrodka jest wspieranie osób i rodzin, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w formie pobytu dziennego lub okresowego całodobowego pobytu. Ośrodek w ramach swojej działalności świadczy usługi wspomagające dla osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnością fizyczną oraz zaburzeniami pamięci, zagrożone wykluczeniem społecznym.

Ośrodek w ramach pobytu dziennego świadczy usługi od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8.00 do 16.00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy, natomiast w ramach pobytu całodobowego świadczy usługi w systemie ciągłym przez 7 dni w tygodniu.

Centrum Rozwoju i Integracji Społecznej dla Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną

ul. B. Głowackiego 26, 20-060 Lublin

tel.: 81 466 55 80

e-mail: biuro@cris.lublin.eu

Celem działalności Centrum jest wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin, które ze względu na podeszły wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w formie pobytu dziennego lub całodobowego.

W ramach Centrum funkcjonują: Dienne Centrum Aktywności świadczy usługi od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00 i oferuje 26 miejsc dziennego pobytu oraz Całodobowe Mieszkania zapewniające 24 miejsca całodobowego pobytu (7 dni w tygodniu).

Centrum Aktywności Środowiskowej (prowadzi Miasto Lublin)

ul. A. Grygowej 4b, 20-260 Lublin

tel.: 81 466 54 54, 81 466 54 59, fax: 81 466 54 60

e-mail: casmopr@mopr.lublin.eu

www.cas.mopr.lublin.eu

Centrum realizuje w szczególności zadania z zakresu wspierania osób i rodzin z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz pobudzania społecznej aktywności, w celu rozwiązania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów.

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 18.00 oraz w soboty w godzinach od 8.00 do 14.00 dla wszystkich chętnych osób. W okresie ferii zimowych i świątecznych oraz w wakacje Centrum czynne było w godzinach od 8.00 do 16.00.

Inne placówki

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Lublinie

Droga Męczenników Majdanka 20, 20-319 Lublin

tel.: 81 444 34 20

e-mail: kta.lublin@wp.pl

www.kta.lublin.pl

Czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00.

Klub dla Dorosłych Osób z Autyzmem

Oferuje treningi umiejętności społecznych, diagnozy funkcjonalne i inne.

Ośrodek Wsparcia dla Dzieci z Autyzmem

Ośrodek przeznaczony dla dzieci z Lublina i regionu, czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00. Logopeda i pedagog prowadzą indywidualną terapię i rehabilitację dzieci autystycznych. Odbywają się zajęcia warsztatowe. W wakacje organizowane są turnusy rehabilitacyjne.

Lubelskie Hospicjum dla Dzieci im. „Małego Księcia”

ul. Lędzian 49, 20-828 Lublin

tel.: 81 537 13 73, fax: 81 537 13 96

e-mail: hospicjum@hospicjum.lublin.pl

www.hospicjum.lublin.pl

Otacza opieką domową dzieci i młodzież z nieuleczalnymi i postępującymi schorzeniami. Swoim zasięgiem obejmuje teren całego województwa. Hospicjum umożliwia pobyt dziecka w domu przy zachowaniu wysokich standardów opieki medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej oraz duchowej. Opieka jest bezpłatna. Hospicjum opłaca zakup leków oraz specjalistycznego sprzętu medycznego funkcjonującego w domach Pacjentów. Dyżur Hospicjum trwa 24 godziny na dobę, przez 7 dni w tygodniu. Po śmierci dziecka rodzeństwo i rodzice korzystają ze wsparcia w trakcie regularnych spotkań w ramach grup wsparcia dla rodzin w żałobie.

Osieroconemu rodzeństwu hospicjum organizuje terapeutyczne bezpłatne wyjazdy w okresie wakacji letnich i zimowych. Opieka trwa od zakończenia leczenia przyczynowego do ostatniego etapu żałoby lub wypisu dziecka z poprawą stanu zdrowia.

Rodziny będące pod opieką hospicjum korzystają z bezpłatnych usług w Poradni Stomatologicznej, Poradni Rehabilitacyjnej oraz pomocy udzielanej przez Poradnię Zdrowia Psychicznego.

Ośrodek Terapeutyczny (prowadzi Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Tacy Sami”)

ul. Narutowicza 74a, 20-019 Lublin

tel./fax: 81 532 79 79

e-mail: tacy sami@op.pl

Ośrodek w trakcie roku szkolnego funkcjonuje w godzinach:

- w poniedziałek 15.00-19.00,
- we wtorek 14.00-19.15,
- w środę 14.30-19.00,
- w czwartek 15.00-19.00,
- w piątek 13.45-19.00.

W okresie wakacyjnym Ośrodek działa w godzinach od 9.00 do 13.00.

Ośrodek Wsparcia „Serce” (prowadzi Lubelskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego)

ul. Gospodarcza 32, 20-213 Lublin

tel.: 81 746 52 00

e-mail: poczta@lsozp.org

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 16.00-20.00.

W formie pobytu dziennego Ośrodek zapewnia aktywizację i integrację psychospołeczną, codzienną popołudniową i wieczorną opiekę oraz kompleksowe poradnictwo dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, w tym specjalistyczne poradnictwo z zakresu likwidacji barier w komunikowaniu się, wspomagające samodzielne funkcjonowanie tych

osób w społeczeństwie oraz pełnienie przez te osoby określonych ról społecznych, realizowane poprzez:

- dyżur w Ośrodku,
- spotkania w domu pacjenta,
- spotkania poza Ośrodkiem,
- dyżur przy telefonie,
- psychoterapię grupową i indywidualną,
- psychoedukację grupową,
- zajęcia dyskusyjne,
- terapię zajęciową (zajęcia manualne, kulinarne, gospodarstwa domowego),
- grupową psychoedukację oraz grupę wsparcia dla rodzin i opiekunów osób z zaburzeniami psychicznymi,
- terapię neuropsychologiczną zaburzeń mowy i pamięci u osób po uszkodzeniach mózgu,
- grupę wsparcia dla rodzin i opiekunów dla osób po uszkodzeniach mózgu,
- spotkania duszpasterskie,
- spotkania okolicznościowe.

Pobyt w Ośrodku realizowany jest w oparciu o porozumienie zawierane przez uczestnika ze Stowarzyszeniem, określające zakres uczestnictwa.

Pobyt jest bezpłatny.

Świetlica Integracyjna „Razem” (prowadzi Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Ruchowo)

ul. Doświadczalna 46, 20-236 Lublin

tel.: 81 744 53 18

Czynna od poniedziałku do piątku w roku szkolnym w godzinach 12.00-18.00, w czasie ferii i wakacji w godzinach 10.00-16.00.

Ośrodek Leczenia Uzależnień

ul. Karłowicza 1, 20-027 Lublin

tel.: 81 532 29 79, fax: 534 72 19

Przychodnia Leczenia Uzależnień tel.: 81 532 29 79
Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu tel.: 81 534 74 04
Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia tel.: 81 532 13 82
Program Terapii Substytucyjnej Metadonem
Al. Tysiąclecia 5
tel.: 81 532 77 37

Programy Miasta Lublin

1. Program „Rodzina Trzy Plus”

Podstawą prawną jest: Uchwała Nr 429/XIX/2012 Rady Miasta Lublin z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie wprowadzenia na terenie Miasta Lublin Programu „Rodzina Trzy Plus” oraz Zarządzenie nr 51/5/2019 Prezydenta Miasta Lublin z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie ustalenia logo Programu „Rodzina Trzy Plus” oraz regulaminu przyznawania, wydawania i korzystania z Karty „Rodzina Trzy Plus”.

Program „Rodzina Trzy Plus” adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Miasta Lublin, składających się z rodziców/rodzica lub małżonka rodzica, posiadających na utrzymaniu troje i więcej dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje, zaś **w przypadku dzieci niepełnosprawnych bez ograniczenia wiekowego.**

Ulgi i uprawnienia

1. Komunikacja miejska

1.1. Uprawnienia do przejazdów bezpłatnych i ulgowych

1.1.1. Uprawnienia ustawowe do przejazdów bezpłatnych

Tabela 9. Uprawnienia ustawowe do przejazdów bezpłatnych

L.p.	Osoby uprawnione do przejazdów bezpłatnych	Podstawa uprawnienia/ dokument poświadczający uprawnienie
1	Posłowie na Sejm i Senatorowie	Legitymacja Posła, Senatora
2	Inwalidzi wojenni, inwalidzi wojskowi, których niepełnosprawność powstała w związku z pełnieniem niezawodowej służby wojskowej oraz inwalidzi będący ofiarami represji okresu wojennego i powojennego	Książka inwalidy wojennego, wojskowego lub legitymacja osoby represjonowanej - wystawione przez organ rentowy
3	Przewodnicy towarzyszący inwalidom wojennym, wojskowym oraz inwalidom będącym ofiarami represji okresu wojennego i powojennego zaliczonym do znacznego stopnia niepełnosprawności czyli całkowicie „niezdolnym do pracy i niezdolnym do samodzielnej egzystencji”	Książka inwalidy wojennego, wojskowego lub legitymacja osoby represjonowanej okazana przez inwalidę

1.1.2. Uprawnienia ustawowe do przejazdów ulgowych

Tabela 10. Uprawnienia ustawowe do przejazdów ulgowych

L.p.	Osoby uprawnione do przejazdów ulgowych	Podstawa uprawnienia/ dokument poświadczający uprawnienie
1	Studenci * polskich szkół wyższych	Ważna legitymacja studencka wydana przez polską szkołę wyższą
2	Kombatanci	Zaświadczenie lub legitymacja kombatancka
3	Osoby będące ofiarami represji wojennych i okresu powojennego	Zaświadczenie lub legitymacja wydana przez organy administracji państwowej

* student – jest to osoba kształcąca się na studiach pierwszego (studia licencjackie lub inżynierskie) lub drugiego stopnia (studia magisterskie) – Prawo o szkolnictwie wyższym art. 2 ust. 1 pkt. 18 k i 5 (Dz. U. z 2005 r. Nr 164 poz. 1365 z późn. zm.).

1.1.3. Uprawnienia gminne do bezpłatnych przejazdów pojazdami MPK Lublin Sp. z o. o.

Tabela 11. Uprawnienia gminne do bezpłatnych przejazdów

L.p.	Osoby uprawnione do przejazdów bezpłatnych	Podstawa uprawnienia/ dokument poświadczający uprawnienie
1	Dzieci od urodzenia do dnia 30 września w roku kalendarzowym, w którym kończą 7 lat	Dokument stwierdzający wiek dziecka, np. książeczka zdrowia dziecka, paszport lub oświadczenie opiekuna
2	Uczniowie publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Lublin oraz uczniowie, działających na terenie Gminy Lublin, publicznych i niepublicznych szkół podstawowych prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne, inne niż jednostka samorządu terytorialnego oraz artystycznych szkół, które realizują podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej	Ważna legitymacja szkolna ucznia szkoły podstawowej lub artystycznej działającej na terenie Gminy Lublin, wydana według wzoru określonego przez właściwego Ministra Edukacji Narodowej lub właściwego Ministra Kultury

3	<p>Uczniowie zamieszkujący na terenie Gminy Lublin: uczęszczający do publicznych szkół podstawowych oraz do publicznych i niepublicznych szkół podstawowych, prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne, inne niż jednostka samorządu terytorialnego oraz do artystycznych szkół, które realizują podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej</p>	<p>Ważna legitymacja szkolna ucznia szkoły podstawowej lub artystycznej zamieszkującego na terenie Gminy Lublin, wydana według wzoru określonego przez właściwego Ministra Edukacji Narodowej lub właściwego Ministra Kultury</p>
4	<p>Dzieci i młodzież ze stwierdzoną niepełnosprawnością, nie dłużej niż do ukończenia 16 roku życia</p>	<p>a) ważna legitymacja przedszkolna lub szkolna według wzoru określonego przez właściwego Ministra Edukacji albo Ministra Kultury, wydana przez placówkę oświatową dla uczniów ze stwierdzoną niepełnosprawnością; b) orzeczenie zespołu orzekającego niepełnosprawność lub ważna legitymacja wydana przez właściwy organ, dokumentująca niepełnosprawność zgodnie ze wzorem określonym przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego</p>
5	<p>Dzieci i młodzież będące osobami niepełnosprawnymi od 16 do ukończenia 26 roku życia o znacznym, umiarkowanym, lekkim stopniu niepełnosprawności z orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji, całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (I, II, III grupa inwalidzka) przy przejazdach z miejsca zamieszkania do placówki oświatowej, ośrodka terapii, ośrodka rehabilitacji, ośrodka wsparcia oraz warsztatu terapii zajęciowej i z powrotem</p>	<p>a) ważna legitymacja szkolna według wzoru określonego przez właściwego Ministra Edukacji albo Ministra Kultury **, wydana przez placówkę oświatową dla uczniów ze stwierdzoną niepełnosprawnością b) zarejestrowane w Zarządzie Transportu Miejskiego w Lublinie, po okazaniu dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność, Zaświadczenie dla osoby niepełnosprawnej wystawione przez ośrodek terapii, ośrodek rehabilitacji, ośrodek wsparcia oraz warsztat terapii zajęciowej, wg wzoru ustalonego przez ZTM w Lublinie. Zaświadczenie ważne jest na okres wskazany przez wystawcę, lecz nie dłużej niż na 1 rok od daty rozpoczęcia zajęć</p>
6	<p>Towarzyszący osobom niepełnosprawnym wymienionym w pkt 4 i 5 (z wykluczeniem osób z</p>	<p>a) zaświadczenie wydane przez placówkę oświatową dla opiekuna ucznia o wzorze: MI-1/2002</p>

	<p>orzeczoną lekkim stopniem niepełnosprawności, częściowej niezdolności do pracy, III grupa inwalidzka) opiekun, któremu prawo to przysługuje również bez towarzystwa osób wymienionych w pkt 4 i 5 (tj. po odwiezieniu podopiecznego lub w drodze po niego) wyłącznie na trasie: miejsce zamieszkania osoby niepełnosprawnej-placówka oświatowa, ośrodek terapii, ośrodek rehabilitacji, ośrodek wsparcia oraz warsztat terapii zajęciowej. Tożsame uprawnienie przysługuje również opiekunom towarzyszącym osobom niepełnosprawnym, które ukończyły 26 rok życia (z wykluczeniem osób z orzeczoną lekkim stopniem niepełnosprawności, częściowej niezdolności do pracy, III grupa inwalidzka)</p>	<p>b) zarejestrowane w Zarządzie Transportu Miejskiego w Lublinie, po okazaniu dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność podopiecznego, zaświadczenie dla opiekuna osoby niepełnosprawnej wystawione przez ośrodek terapii, ośrodek rehabilitacji, ośrodek wsparcia oraz warsztat terapii zajęciowej wg wzoru ustalonego przez ZTM w Lublinie. Zaświadczenie na okaziciela wydawane w 1 egzemplarzu ważne jest na okres wskazany przez wystawcę, lecz nie dłużej niż na 1 rok od daty rozpoczęcia zajęć</p>
7	Osoby, które ukończyły 65 rok życia	Dokument stwierdzający wiek i tożsamość osoby
8	Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności czyli całkowicie niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji (dawna I grupa inwalidzka) wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe	Dokument potwierdzający znaczny stopień niepełnosprawności lub całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji wraz z dokumentem tożsamości, np. orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa i zatrudnienia, legitymacja z wpisem o stopniu niepełnosprawności
9	Osoby odznaczone Złotą Honorową Odznaką Zasłużony dla Miasta Lublina	Legitymacja Zasłużonego dla Miasta Lublina
10	Osoby słabowidzące z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (dawna II grupa inwalidzka)	Legitymacja Polskiego Związku Niewidomych lub dokument stwierdzający tego rodzaju niepełnosprawność, np.: legitymacja z wpisanym stopniem niepełnosprawności czy orzeczenie, ze wskazanym symbolem niepełnosprawności wydane przez właściwy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności

11	Zasłużeni Honorowi Dawcy Krwi: - kobieta, która oddała co najmniej 15 litrów krwi, - mężczyzna, który oddał co najmniej 18 litrów krwi	Legitymacja Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi wraz z dokumentem tożsamości
12	Zasłużeni Dawcy Przeszczepu	Legitymacja Zasłużonego Dawcy Przeszczepu wraz z dokumentem tożsamości
13	Funkcjonariusze Policji podczas pełnienia obowiązków służbowych	Identyfikator wydany przez ZTM w Lublinie
14	Umundurowani funkcjonariusze Straży Miejskiej podczas pełnienia obowiązków służbowych	
15	Żołnierze Żandarmerii Wojskowej podczas pełnienia obowiązków służbowych	Identyfikator wydany przez ZTM w Lublinie
16	Pracownicy Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie podczas pełnienia obowiązków służbowych	Legitymacja służbowa ZTM w Lublinie
17	Pracownicy MPK Lublin Sp. Z o.o. w czasie przejazdu środkami MPK zatrudnieni na podstawie umowy o pracę	Legitymacja służbowa MPK Lublin Sp. Z o.o.
18	Pasażerowie wszystkich linii komunikacyjnych w dniu obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu	Ważny dowód rejestracyjny (uprawnia do przejazdów jedną osobę)
19	Osoby, które nabyły status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 693 ze zm.)	Legitymacja działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych wydana przez Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych ze stosownym zapisem potwierdzającym status osoby jako: „działacza opozycji antykomunistycznej” albo „osoby represjonowanej z powodów politycznych” albo „działacza opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowanej z powodów politycznych”

20	Osoby, które świadczyły pracę po 1956 roku na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 roku oraz osoby, które nie wykonywały pracy w okresie przed dniem 4 czerwca 1989 r. na skutek represji politycznych	Decyzja Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w oparciu o Ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.)
21	Weterani i weterani poszkodowani	Legitymacja weterana lub Legitymacja weterana poszkodowanego wg wzoru określonego przez właściwego Ministra Obrony Narodowej, właściwego Ministra Spraw Wewnętrznych lub Prezesa Rady Ministrów
22	Wolontariusze organizacji pożytku publicznego, które prowadzą ogólnopolskie publiczne zbiórki na cele charytatywne, zgodnie z pozwoleniem wydanym przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych	Identyfikator wolontariusza wg wzoru określonego z ZTM. Uprawnienie przysługuje organizacji na jeden dzień w roku kalendarzowym pod warunkiem złożenia w siedzibie ZTM na 14 dni przed terminem zbiórki wniosku o wydanie identyfikatorów

** Symbole legitymacji: MEN-I/3-N; MEN-I/4-N; MEN-I/5; ART/101/n, Art/103/n

1.1.4. Uprawnienia gminne do ulgowych przejazdów pojazdami MPK Lublin Sp. z o. o.

Tabela 12. Uprawnienia gminne do ulgowych przejazdów

L.p.	Osoby uprawnione do przejazdów ulgowych gminnych	Podstawa uprawnienia / dokument poświadczający uprawnienie
1	Uczniowie szkół podstawowych, ponadpodstawowych i słuchacze szkół policealnych (nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia)	Ważna legitymacja szkolna wydana według wzoru określonego przez właściwego Ministra Edukacji Narodowej lub właściwego Ministra Kultury
2	Emeryci	Legitymacja emeryta wraz z dokumentem tożsamości

3	Osoby niepełnosprawne z orzeczonym stopniem niepełnosprawności umiarkowanym, czyli całkowicie niezdolne do pracy (dawna II grupa inwalidzka) lub lekkiem czyli częściowo niezdolne do pracy (dawna III grupa inwalidzka)	Dokument potwierdzający umiarkowany lub lekki stopień niepełnosprawności wraz z dokumentem tożsamości, np. orzeczenie lub wypis z treści orzeczenia komisji lekarskiej ds. inwalidztwa i zatrudnienia, legitymacja z wpisem o stopniu niepełnosprawności
4	Uczestnicy studiów doktoranckich	Legitymacja uczestnika studiów doktoranckich
5	Uczniowie i studenci zagranicznych szkół średnich i wyższych dokończenia 26 roku życia	Międzynarodowa legitymacja ISIC (International Student Identity Card)
6	Uczestnicy/widzowie wydarzeń kulturalnych, sportowych itp., których dojazdu komunikacją miejską na imprezę i w czasie powrotu z niej (zgodnie z porozumieniem z zawartym pomiędzy ZTM a organizatorem imprezy)	Elektroniczny bilet wygenerowany w aplikacji mobilnej LUBIKA

Na podstawie *Uchwały Nr 977/XXXI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 9 września 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Nr 921/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie.*

Bilet Rodzinny MPK Lublin Sp. z o. o.

Do korzystania z biletu rodzinnego w przejazdach na wszystkich liniach miejskich w granicach administracyjnych miasta Lublin uprawniona jest: każda rodzina zameldowana w Lublinie, w której jest czworo lub więcej dzieci własnych, przysposobionych lub przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, w wieku do 18 lat, a jeżeli kształcą się dalej - do ukończenia 25 lat, zaś w przypadku dzieci niepełnosprawnych bez ograniczenia wieku.

Bilet rodzinny ważny jest przez jeden rok od dnia wystawienia.

Bilet rodzinny wydawany jest w ZTM przy Nałęczowskiej 14, każdemu z rodziców lub opiekunowi prawnemu, który spełni wymienione wymogi.

Podstawa prawna: Uchwała Nr 977/XXXI/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 9 września 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Nr 921/XXIX/2021 Rady Miasta Lublin z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie opłat za usługi przewozowe osób środkami lokalnego transportu zbiorowego zlecane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie.

1.2. Komunikacja dla osób niepełnosprawnych

W 2008 roku, Miasto Lublin z dofinansowaniem PFRON, zakupiło 6 mikrobusów wyposażonych w windy oraz przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich.

Busy są wykorzystywane do:

- dowożenia dzieci i młodzieży do przedszkoli, szkół, ośrodków szkolno-wychowawczych, co należy do ustawowych obowiązków gminy,
- świadczenia indywidualnej usługi transportu dla osób niepełnosprawnych, w pierwszej kolejności dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz niezdolnych do korzystania ze środków komunikacji miejskiej.

Usługa przewozu osób niepełnosprawnych świadczona jest w Lublinie od 1995 roku przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, mikrobusami wyposażonymi w windy i miejsca dla wózków inwalidzkich.

Taryfa obowiązująca od 25 lipca 2011 r. (cena łącznie z 8% VAT):

Przewóz indywidualny:

- Opłata za pierwszy km w granicach adm. miasta – 5 zł
- Opłata za każdy następny km w granicach adm. miasta do 5km – 2 zł
- Opłata za każdy następny km pow.5 km w granicach adm. miasta – 1,50 zł
- Opłata za godzinę oczekiwania – 20 zł
- Opiekun – bezpłatnie
- Inne osoby towarzyszące – jak za osobę niepełnosprawną

- Dojazd do pasażera w granicach adm. miasta – bezpłatnie

Przewóz poza granice miasta:

- Opłata ustalana indywidualnie w drodze negocjacji z przewoźnikiem.

Regulamin dostępny na stronie www.ztm.lublin.eu (zakładka: Dla pasażera → Przewóz osób niepełnosprawnych).

Aby zamówić usługę należy dzwonić pod nr tel.: 81 533 33 10 w godzinach 7.00-14.00 z jednodniowym wyprzedzeniem, drogą elektroniczną: komunikacja.dla.niepełnosprawnych@mpk.lublin.pl lub w formie pisemnej pod adres: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Lublin Sp. z o.o., ul. A. Grygowej 56, 20-260 Lublin.

Informacja dotycząca zasad świadczenia usług przewozu osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 jest na stronie internetowej ZTM:

link: ztm.lublin.eu

2. Opłaty lokalne

2.1. Zwolnienie z opłaty za parkowanie

Podstawą prawną jest *Uchwała nr 330/XI/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 19 listopada 2015 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania na drogach publicznych na terenie miasta Lublin oraz wysokości opłat za postój i sposobu ich pobierania*. Wprowadza się zerową stawkę opłat za postój pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania dla osób niepełnosprawnych posiadających karty parkingowe, jeżeli pojazd oznaczony kartą parkingową zaparkowany jest w miejscu przeznaczonym dla tak oznakowanych pojazdów tzw. kopertą. Na pozostałych miejscach na parkingu płatnym, osoba niepełnosprawna zobowiązana jest do uiszczenia opłaty za postój pojazdu.

2.2. Opłaty za pobyt w rodzinie zastępczej

Podstawą prawną jest *Uchwała nr 431/XX/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków częściowego lub całkowitego zwalniania rodziców z opłaty za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej.*

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, niezależnie od dochodu na osobę w rodzinie lub dochodu osoby samotnie gospodarującej, można zwolnić całkowicie z ponoszenia odpłatności lub zwiększyć kwotę częściowego zwolnienia, mając na względzie sytuację rodzinną, zdrowotną, dochodową i majątkową rodziny lub osoby, zwłaszcza ze względu na występujące okoliczności, takie jak:

- dodatkowe obciążenie rodziny wynikające z niepełnosprawności jej członka wymagającego stałej opieki osoby drugiej,
- niepełnosprawność.

Zwolnienie z opłat następuje z urzędu lub na wniosek rodziców.

Zwolnienia z opłat udziela się na czas określony, nie dłuższy niż 1 rok.

2.3. Opłaty za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej

Podstawa prawna: Uchwała nr 435/XX/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z opłaty za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecka, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwało na terenie Miasta Lublina zmieniona Uchwałą nr 802/XXXIV/2005 Rady Miasta Lublin z dnia 20 października 2005 r. w sprawie zmiany uchwały nr 435/XX/2004 Rady Miasta Lublin z dnia 24 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z opłaty za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej dziecka, które przed skierowaniem do placówki zamieszkiwało na terenie Miasta Lublina.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, niezależnie od dochodu na osobę w rodzinie lub dochodu osoby samotnie gospodarującej, można na czas określony zwolnić całkowicie z ponoszenia odpłatności lub zwiększyć

kwotę częściowego zwolnienia, mając na względzie sytuację rodzinną, zdrowotną, dochodową i majątkową rodziny lub osoby, zwłaszcza ze względu na występujące okoliczności, takie jak:

- dodatkowe obciążenie rodziny wynikające z niepełnosprawności jej członka wymagającego stałej opieki osoby drugiej,
- niepełnosprawność.

3. Wymiana dowodu osobistego

Od 1 stycznia 2010 roku zniesione zostały opłaty za uzyskanie i wymianę dowodu osobistego.

Osoby niepełnosprawne i obłożnie chore, które nie mogą osobiście zgłosić się do Urzędu Miasta w celu złożenia wniosku i odbioru dowodu osobistego są obsługiwane w miejscu swojego zamieszkania, po powiadomieniu o tym fakcie pracowników Referatu Dowodów Osobistych. Urzędnik przywiezie wniosek do wypełnienia i potem dostarczy gotowy dokument. Jeżeli osoba, z uwagi na zły stan zdrowia, nie może podpisać się na wniosku o wydanie dowodu osobistego, pracownik organu gminy przyjmujący wniosek umieszcza adnotację stwierdzającą przyczynę braku podpisu. W takim przypadku w wyprodukowanym dowodzie osobistym rubryka przeznaczona na podpis posiadacza dokumentu będzie pusta. Aby zamówić obsługę w miejscu zamieszkania należy zadzwonić pod nr tel.: 81 466 35 21, Wydział Spraw Administracyjnych Urzędu Miasta Lublin, ul. Spokojna 2.

Wnioski o wydanie lub wymianę dowodu osobistego należy składać w Biurze Obsługi Mieszkańców:

- ul. Wieniawska 14, tel.: 81 466 10 38, 39, 40
- ul. Filaretów 44, tel.: 81 466 10 63, 64
- ul. Kleeberga 12A, tel.: 81 466 10 75
- ul. Szaserów 13 – 15, tel.: 81 466 10 47
- ul. Wolska 11, tel.: 81 466 10 82

Ważne adresy

Urząd Miasta Lublin

plac Łokietka 1, 20-109 Lublin

Informacja o dostępności poszczególnych budynków Urzędu Miasta Lublin znajdują się linki:

www.lublin.eu/deklaracja-dostepnosci/dostepnosc-architektoniczna/

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. Osób Niepełnosprawnych

ul. Zana 38, pokój 12, 20-601 Lublin

tel.: 81 466 30 80

e-mail: ion@lublin.eu

Biuro Obsługi Mieszkańców

tel.: 81 466 10 00

e-mail: bom@lublin.eu

przyjęcia Mieszkańców w godzinach: w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, piątki od 7.45 do 15.15

- ul. Wieniawska 14 (I piętro), 20-071 Lublin

tel.: 81 466 10 02, fax: 81 466 10 01

- ul. Filaretów 44 (parter), 20-609 Lublin

tel.: 81 466 10 10, fax: 81 466 10 01

- ul. Szaserów 13-15, 20-553 Lublin

tel.: 81 466 10 44, fax: 81 466 10 01

- ul. Kleeberga 12a, 20-243 Lublin

tel.: 81 466 10 70, fax: 81 466 10 01

- Plac Władysława Łokietka 1 - Ratusz (parter), 20-109 Lublin

tel.: 81 466 10 50, fax: 81 466 10 01

przyjęcia Mieszkańców w godzinach: nieczynne do odwołania

- ul. Wolska 11, 20-411 Lublin

tel.: 81 466 10 80, fax: 81 466 10 01

Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, Wydział Polityki Społecznej

ul. Spokojna 4, pok. 15, 20-914 Lublin

tel.: 81 742 45 52, fax: 81 742 44 70

e-mail: wps@lublin.uw.gov.pl

www.lublin.uw.gov.pl

Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie

ul. Mełgiewska 11c, 20-209 Lublin

tel.: 81 745 18 15, 16, 17; 81 749 66 36; 81 745 19 01

e-mail: urzad@puplublin.pl, lul1@praca.gov.pl

www.lublin.praca.gov.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie

ul. A. Grottgera 4, 20-029 Lublin

tel.: 81 441 66 00, fax: 81 441 66 02

e-mail: info@lubelskie.pl

www.lubelskie.pl

Starostwo Powiatowe w Lublinie

ul. Spokojna 9, 20-074 Lublin

tel.: 81 528 66 03, fax: 81 528 66 01

e-mail: starostwo@powiat.lublin.pl

www.powiat.lublin.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublinie

ul. Okopowa 5, 20-022 Lublin

tel.: 81 458 38 61, fax: 81 458 38 60

e-mail: pcpr@powiat.lublin.pl

www.lublin.naszepcpr.pl

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

(orzeka mieszkańców Powiatu Lubelskiego Ziemskiego)

ul. Okopowa 5, 20-022 Lublin

tel.: 81 458 38 63

e-mail: pzon.wnioski@powiat.lublin.pl

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie

ul. Diamentowa 2, 20-447 Lublin

tel.: 81 528 76 50, fax: 81 528 76 30

e-mail: rops@lubelskie.pl

www.rops.lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin

tel.: 81 463 53 00, 605 903 476, fax: 81 463 53 05

e-mail: sekretariat@wup.lublin.pl, luwu@praca.gov.pl

wuplublin.praca.gov.pl

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

tel.: 22 250 01 08, fax: do Biura Ministra 22 661 13 36

e-mail: info@mriips.gov.pl

www.gov.pl/web/rodzina

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Pełnomocnik sprawuje merytoryczny nadzór nad wykonywaniem zadań wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Pełnomocnik przyjmuje interesantów w każdy pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca. Zgłoszenia telefoniczne przyjmują pracownicy Biura pod nr tel. 22 461 60 00 lub adresem mailowym: sekretariat.bon@mrpips.gov.pl.

Osoby posługujące się językiem migowym mogą wysłać swoje zgłoszenie na adres poczty elektronicznej: sekretariat.bon@mrpips.gov.pl przynajmniej jeden dzień przed planowaną wizytą.

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa

tel.: 22 461 60 00

e-mail: sekretariat.bon@mrpips.gov.pl

www.niepelnosprawni.gov.pl

Adres korespondencyjny:

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

Sekretariat Dyrektora Biura

tel.: 22 461 60 00, fax: 22 461 60 02

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Al. Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa

tel.: 22 505 55 00

www.pfron.org.pl

Oddział Lubelski PFRON

ul. W. Kunickiego 59, 20-422 Lublin

tel.: 81 466 76 00, fax: 81 743 88 79

e-mail: lublin@pfron.org.pl

Państwowa Inspekcja Pracy

Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie

Al. Piłsudskiego 13, 20-011 Lublin

tel.: 81 537 11 31, fax: 81 537 11 61

e-mail: kancelaria@lublin.pip.gov.pl

www.lublin.pip.gov.pl

Bezpłatne porady prawne z zakresu prawa pracy i bhp

Poradnictwo osobiste:

Począwszy od 14 maja 2021 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Lublinie będą udzielali osobistych, bezpłatnych porad prawnych w dniach:

- od poniedziałku do czwartku – w godzinach od 8.00 do 13.00
- w piątek – w godzinach od 10.00 do 18.00

Z uwagi na zagrożenie zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 porady osobiste będą udzielane interesantom, którzy wcześniej umówią się na rozmowę pod numerem telefonu 81 537 11 31, aktywnym w godzinach od 9.00 do 14.00.

Porady osobiste udzielane będą w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Lublinie, Al. Piłsudskiego 13.

Chcąc uzyskać osobistą poradę prawną należy przestrzegać następujących obowiązków:

- zdezynfekować dłonie przed wejściem do pomieszczenia udzielania porad prawnych,
- zakrywać usta i nos.

Czas udzielania indywidualnej porady prawnej to maksymalnie 15 minut.

Poradnictwo telefoniczne:

Od 14 maja 2021 r. telefoniczne porady prawne udzielane będą pod numerem telefonu 81 537 11 87, od poniedziałku do piątku – w godzinach od 9.00 do 15.00.

Bez zmian udzielane są również telefoniczne porady prawne z zakresu prawa pracy w Centrum Poradnictwa Państwowej Inspekcji Pracy, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 9.00 do 15.00, pod numerami telefonów:

- **801 002 006** – dla osób dzwoniących z telefonów stacjonarnych,
- **459 599 000** – dla osób dzwoniących z telefonów komórkowych.

Poradnictwo pisemne:

Pytania z zakresu prawa pracy można również kierować do Okręgowego Inspektoratu Pracy w Lublinie za pośrednictwem:

- poczty tradycyjnej na adres: Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie, Al. Piłsudskiego 13, 20-011 Lublin
- poczty elektronicznej na adres: kancelaria@lublin.pip.gov.pl
- skrzynki ePUAP: /PIP/SkrytkaESP

Wymogi: zapytanie prawne powinno zawierać co najmniej wskazanie:

- osoby, od której pochodzi (jej imienia i nazwiska),
- adresu (kodu pocztowego, miejscowości, ulicy, nr domu i mieszkania) tej osoby,
- przedmiotu sprawy której dotyczy.

Brak powyższych danych skutkuje nierozpatrzeniem zapytania.

Termin: odpowiedzi na piśmie udzielane są nie później niż w terminie miesiąca od daty wpływu pisma.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Lublinie zapewnia pomoc i możliwość kontaktu osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się. W niezbędnych przypadkach zapewniamy możliwość skorzystania z usług tłumacza PJM, SJM, SKOGN. Wniosek o skorzystanie z usług tłumacza należy złożyć co najmniej 3 dni przed zdarzeniem. Świadczenie jest bezpłatne dla osób niepełnosprawnych.

(www.lublin.pip.gov.pl/pl/dzialania/prawo-pracy/1488,bezpłatne-porady-prawne-z-zakresu-prawa-pracy-i-bhp.html)